

Suomen Puhallinorkesteriliiton jäsenlehti

Puhallinorkesteri

Syksy 2022

**Hamina Tattoo
Lieksa Brass Week
WASBE-konferenssi Prahassa
Sami Ruusuvuori väitteli tohtoriksi
Puhallinmusiikkia Tuusulanjärven rannalla**

Pääkirjoitus 3/2022

Aurinkoinen kesä on takana ja syksyn askareet ovat alkaneet. Vaikka kulkutaudit yhä jylläävät maailmalla, yhteiskunta on onneksi auki ja kesällä voitiin järjestää jo suuriakin tapahtumia, kuten Hamina Tattoo, Lieksan vaskiviikko ja kansainvälinen Wasbe-konferenssi Prahassa. Puhallinmusiikki on soinnut juhla-konserttien merkeissä ainakin lisämessä, Keuruulla ja Kokkolassa. Näistä samoin kuin monista muista puhallinväen tekemisistä voit lukea tämän lehden sivuilta.

Aina näin uuden lukukauden alkaessa ainakin itselläni on ollut tapana bongaila, olisiko tulossa joitakin mielenkiintoisia koulutuksia, kursseja tai konsertteja, jotka sopisivat omaan aikatauluun. Vaikka niihin osallistuminen saattaa välillä aiheuttaa järjestelyjä, vaivannäkö yleensä kannattaa. Aina oppii jotakin uutta, tapaa kollegoita, saa uusia ystäviä ja ennen kaikkea oma mieli virkistyy. Siispä kannustan kaikkia osallistumaan erilaisiin tapahtumiin tänäkin syksynä! Myös puhallinorkesteriliitto yhdessä Kansalaisfoorumin kanssa järjestää tällaisia mahdollisuuksia, joten niihin kannattaa tarttua ja tulla mukaan.

Viisi vuotta sitten liiton hallitus etsi seuraajaa Raine Ampujalle liiton puheenjohtajaksi. Tuolloin muiden ehdokkaiden puuttuessa otin silloisena varapuheenjohtajana tehtävän vastaan. Ajatukseni oli jo silloin, etten tee yhtä pitkää rupeamaa tässä tehtävässä kuin edeltäjäni. Kuluneen vuoden aikana on mielessäni koko ajan vahvistunut tunne, että nyt on aika antaa tehtävä seuraavalle tekijälle.

Paikka on siis avoin jäsenistön valita itselleen uusi puheenjohtaja syyskokouksessa 8.10.2022 – olisitko se Sinä? Ilmianna itsesi tai potentiaalinen henkilö tehtävään niin kerron mielelläni lisää. Myös hallituksen erovuoroisten jäsenten tilalle tarvitaan uusia toimijoita.

Jään mielenkiinnolla odottamaan yhteydenottojanne ja tulevaa syyskokousta. Tule rohkeasti mukaan liiton tapahtumapäivään Tampereelle lauantaina 8.10., nähdään siellä!

Hyvää soitannollista syksyä kaikille!

Lappeenrannassa 31.8.2022

Anu Koskinen
puheenjohtaja
Suomen Puhallinorkesteriliitto ry

Valtakunnalliset
puhallinpäivät
Turussa
17.–19.3.2023.

Ruskatröötä Oriveden Kampuksella
7.-9.10.2022

SPOL HALLITUS 2022

Puheenjohtaja, päätoimittaja
Anu Koskinen, spol.pj(at)gmail.com,
045 1483959

Varapuheenjohtaja, nettisivut, some, PuhApp
Tiiu Tuominen, tiiu.tuominen(at)gmail.com,
040 9637701 (ei virka-aikaan)

Taloudenhoitaja, laskutus
Lassi Takanen, spol.talous(at)gmail.com,
040 7676237

Jäsenlehti, kansainväliset asiat,
musiikkikustannus
Jukka Viitasaari, jukka.viitasaari(at)kolumbus.fi,
050 323 3698

Hallituksen jäsen
Veera Karhu, veera.bear(at)gmail.com,
040 5647228
Pekka Lyytinen, pekka.lyytinen(at)elisanet.fi,
041 451 5516
Arrigo Christian Blom,
arrigo.blom(at)gmail.com,
050 500301620
Marita Rantamäki,
marita.rantamaki(at)gmail.com, 040 5139059
Sauli Saarinen,
saulisanterisaarinen(at)gmail.com

Toiminnanjohtaja ja sihteeri
Sirpa Berg spol.toiminnanjohtaja(at)gmail.com,
050 566 5895
Jäsenrekisteri, tiedotus, ansiomerkit, koulutus,
nuottimyynti, musiikkikustannuksen sopimusasiat

PUHALLINORKESTERI-lehti

Päätoimittaja: Anu Koskinen
Toimittaja, sisällöntuottaja ja taitto: Jukka Viitasaari
Painopaikka: Keuruun Laatupaino KLP Oy

Aineistot seuraavaan lehteen 10.11.2022 mennessä
viitasaurus@gmail.com

ILMOITUSHINNASTO:

Takakansi	450 €
Sisäsivut:	
1/1	300 €
1/2	200 €
1/4	120 €
1/8	75 €

Kolmesta peräkkäisestä 1/1 ilmoituksesta saa neljännen ilmaiseksi.

Tarkemmat ohjeet spol.pj(at)gmail.com,
www.spolli.com

SPOL tiedote

Suomen Puhallinorkesteriliitto ry:n myöntämät ansiomerkit

Iisalmen puhallinorkesteri:

Hiltunen Olavi	erikoisansiomerkki
Oikarinen Olavi	erikoisansiomerkki
Asikainen Riitta	kultainen
Idström Maarit	kultainen
Pennanen Pekka	kultainen
Karivuori Martti	hopeinen

Onko orkesterissasi ansioituneita tai pitkään toiminnassa mukana olleita soittajia? Muista heitä Suomen Puhallinorkesteriliiton ansiomerkeillä! Merkkivaihtoehdot, muut tunnustukset sekä tilausohjeet löydät liiton internetsivulta
<https://spolli.com/node/3>.

Nokian Puhallinmusiikki ry / Puhallinyhtye Oktaavi:

Kujanpää Antti	erikoisansiomerkki
----------------	--------------------

SPOL onnittelee!

Liiton syyskokous ja tapahtumapäivä Tampereella 8.10.2022

Suomen Puhallinorkesteriliiton sääntömääräinen syyskokous pidetään Tampereella lauantaina 8.10.2022 klo 15 Pirkanmaan musiikkiopistolla. Kokoukseen voi osallistua myös etänä. Kokouskutsut ja ilmoittautumisohjeet lähetetään jäsenille sähköpostitse.

Syyskokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat, muun muassa vuoden 2023 toimintasuunnitelma ja talousarvio sekä päätetään jäsenmaksuista. Lisäksi valitaan puheenjohtaja sekä hallituksen jäsenet erovuoroisten (4) tilalle. Olisitko Sinä liiton uusi puheenjohtaja tai hallituksen jäsen?

Ennen kokousta olevan tapahtumapäivän muusta ohjelmasta voit lukea tämän lehden sivulta 5.

Tervetuloa mukaan!

Liiton taloudenhoitaja on vaihtunut

Suomen Puhallinorkesteriliiton taloudenhoitaja on vaihtunut 1.8.2022 hallituksen järjestäytymiskokouksessa tehdyn päätöksen mukaisesti. Uutena taloudenhoitajana on aloittanut **Lassi Takanen**, ja hänet tavoittaa sähköpostiosoitteesta spol.talous@gmail.com tai puhelimitse p. 040 7676 237.

Lassi Takanen
Kuva: Selma Näkki

SISÄLLYS – Puhallinorkesteri 3/2022

3	SPOL tiedottaa
5	Suomen Puhallinorkesteriliiton tapahtumapäivä
6	Puhallinmusiikin päivä 2022
8–9	Puhallinmusiikkia Tuusulanjärven rannalla
10	Puolustusvoimien kesäkiertue 2022 Mansessa
11	Kuulumisia varusmiehsoittokunnan Suomipoppi! -kiertueelta
12	Hamina Tattoo – pihasoittoa ja paraateja
13	Hamina Tattoossa 11.–13.7.2022
14	Kvartaalin kantaesityksiä - Sauli Saarinen: <i>March of the Brave</i>
15	Lieksa Brass Week 2022
16–20	WASBE-konferenssi kuumassa Prahassa
21	Queenia Kreetan lämmössä
22–27	Sami Ruusuvuori väitteli tohtoriksi
28–29	Toisenlainen sävellyskonsertti
30–31	Brass bandingia kerrakseen
32	Saiko Riika liika-annostuksen suomalaista puhallinmusiikkia?
33	Maisemakuvia maailmalta
34–35	Puhallinmusiikin tutkijat Etelä-Tirolin auringossa
36–37	Iisalmen Puhallinorkesteri 50 vuotta
38–40	Ruusuja ja arpisia haavoja – Hannes Konnon tarina
41	Kokkolalainen GHÖ täytti 125 vuotta
42–47	Vanhat toverit huippuvireessä – Keuruun Soittajapojat 70 vuotta
48–51	From Harmoniemusik to Normaalivanha: The Transition from Reed to Valved Brass Instruments in 19th Century Finland, part 3
42–53	August 16: A Magical Wind Band Evening at Laikunlava
54–55	Arkadics® Valmennusmenetelmä big band -soiton ja improvisoinnin opiskeluun

Helsingin poliisisoittokunnan ylikapellimestari Sami Ruusuvuori väitteli tohtoriksi. Kattava artikkeli sivuilla 22–27. Kuva: Maarit Kytöharju

WASBE-konferenssin kuumaa huumaa Prahasta sivuilla 16–20. Kuvassa University of Delaware Wind Ensemble. Kuva: Jukka Viitasaari

Haluatko orkesterillesi useamman jäsenlehden?

Jäsenetuihin kuuluu jokaiselle jäsenelle yksi lehti, mutta lisälehtiä on mahdollista saada hintaan 35 €/lehden vuosikerta. Voit tilata samaan hintaan lehden myös esimerkiksi lahjaksi ahkeralle soittajalle suoraan kotiosoitteeseen. Tee tilaus: spol.toiminnanjohtaja@gmail.com.

Suomen Puhallinorkesteriliiton tapahtumapäivä

8.10.2022 klo 10.30 olet tervetullut Tampereelle Pirkanmaan musiikkiopistolle tapaamaan tuttuja ja virkistämään omaa ajattelua hyvien alustusten avulla. Tapahtumapäivä on tarkoitettu kaikille liiton jäsenille. Samalla kertaa on paikalla koko liiton hallitus, joten tilaisuus on mainio toimintaamme tutustumisen paikka. Päivän lopuksi on vielä liiton syyskokous, jossa käsittelyssä ovat seuraavan vuoden talousarvio ja toimintasuunnitelma.

Antti Järvelä

Päivän aloittaa **Antti Järvelän** alustus aikamme musiikin käyttöympäristöistä.

OAS eli Orivesi All Stars on Antin perustama kenelle tahansa soittamisen perustaidot omaavalle avoin pelimannikollektiivi. Perusideana on musiikillisen ilon löytäminen, oppiminen, kokeminen ja jakaminen. OAS-yhteistyötä on tehty jo muutamien puhallinorkestereiden kanssa. Olisiko tällaisesta yhteistyöstä mahdollista saada piristysruiske sinun orkesterisi toimintaan? Viimeinen puolituntinen soitetaan yhdessä, joten ota soitin mukaasi!

Toinen teema päivän koulutuksissa on Suomen Puhallinorkesteriliiton tämä hetki ja tulevaisuus. Kouluttajana toimii Kansalaisfoorumin koulutussuunnittelija **Annamari Martinviita**. Annamari on pitkän linjan järjestötoimija ja luovasti ajatteleva ongelmanratkaisija, jolle musiikkikenttä on tuttu niin harrastamisen kuin työnteonkin paikkana.

Aikataulu:

Klo 10.30

Ikärajatonta ja ennakkoluulotonta oppimista ryhmässä

Luento yhteisöllisen musisoinnin historiasta ja aikamme musiikin käyttöympäristöistä. Lopuksi soitetaan yhdessä, joten soittimet mukaan!

Luennoitsijana **Antti Järvelä**, musiikin opettaja, Orivesi All Stars -yhteisön perustaja ja vetäjä.

Annamari Martinviita

klo 12.00-13.00

lounas (omakustanteinen)

klo 13.00 -14.30

Miten meillä menee?

Matalan kynnyksen työpajassa selviää, miten Puhallinorkesteriliitolla menee, ja miten voisi mennä vielä paremmin. Kaikkien osallistujien kokemuksista syntyy visuaalinen katsaus liiton tilanteeseen.

Tule laittamaan merkkisi kartalle, oli suhteesi SPOL:n mikä vaan!

klo 14.30-15.00

kahvitauko

klo 15.00

Suomen Puhallinorkesteriliiton syyskokous

Tervetuloa!

PUHALLINMUSIIKIN PÄIVÄ 2022

Puhallinmusiikin päivää vietettiin toukokuussa eri puolilla Suomea. Kukin orkesteri järjesti oman tempauksensa 16.–22.5.2022 välisenä aikana itselleen parhaiten sopineena päivänä. Jo perinteeksi on muodostunut, että Suomen Puhallinorkesteriliitto ry palkitsee vuosittain jonkun ko. päivään osallistuneen orkesterin, joka on tuonut puhallinmusiikkia näkyväksi omalla paikkakunnallaan.

Tänä vuonna palkintokilpaan osallistuneita orkestereita oli ilahduttava määrä maantieteellisesti laajasti eri puolilta maata. Orkesterit olivat järjestäneet mm. useita koululaiskonsertteja, kirkkokonsertteja ja ulkosoittoja. Monissa tempauksissa oli myös tehty yhteistyötä toisten orkestereiden tai muiden tahojen kanssa. Puhallinmusiikin päivän tarkoituksena on tuoda soittoa näkyväksi ja kuuluvaksi sekä sen myötä saada uutta yleisöä ja uusia harrastajiakin puhallinmusiikin pariin.

Aiemmin palkintona on ollut pääosin tavara- tai nuottipalkintoja, mutta tällä kertaa voittaja saa liiton kustantaman kahden tunnin koulutuksen valitsemastaan aiheesta. Koulutuksen teemana voi olla esimerkiksi intonaatio, rytmikka, voice painting, kuviomarssi, somemarkkinointi tai joku muu. Ajankohta ja koulutus sovitaan voittajan kanssa.

Tämän vuoden palkintoraatina olivat **Anu Koskinen** ja **Marita Rantamäki**, ja he valitsivat voittajaksi *Riihimäen tempauksen*, jossa yhdistyivät monet edellä luetellut asiat: ulkosoittoa 18.5.2022 Granitin aukiolla saavutettiin näkyvyyttä, ja tempauksella elvytettiin hienosti paikkakunnan puhallinmusiikkikulttuuria tekemällä yhteistyötä kolmen erilaisen orkesterin (Riihimäen musiikkiopiston puhallinorkesteri, Eteläisen koulun 3C -luokan orkesteri ja Riihimäen työväenyhdistyksen soittokunta) kesken. Mukaan oli saatu myös musiikkiopiston opettajia.

Erityismaininnan raati antaa *Isojoen soittokunnalle*, joka pienestä koostaan huolimatta halusi antaa koululaisille konserttielämyksen yhdessä koulun musiikkikerhon kanssa. Kuulijoina oli paljon lapsia, jotka eivät olleet koskaan olleet konsertissa – toivottavasti tämä konsertti innosti heitä soittoharrastuksen pariin! Isojoelle lähtee tämän myötä 7ikko-kustannuksen lahjoittama nuottipalkinto.

Riihimäen musiikkiopiston puhallinorkesteri, Eteläisen koulun 3C -luokan orkesteri ja Riihimäen työväenyhdistyksen soittokunta. Orkestereita johtivat Minna Kajander ja Tuomo Komonen.

Puhallinmusiikin päivä toteutetaan jälleen ensi keväänä, silloin taas kaikki mukaan järjestämään oma tempaus!

Kuvat: Martti Harjunpää

ILMAISTA KOULUTUSTA TARJOLLA JÄSENILLE!

Uutta potkua hallitustyöskentelyyn ja virikkeitä opintoryhmätoimintaan

HYVÄLLÄ MIELELLÄ HALLITUKSESSA

Maanantai 19.9.2022 klo 18.30, Zoom

Kesto: 3 opintotuntia (ä 45 min)

Kouluttajat: koulutussuunnittelijat **Annamari Martinviita** ja **Tuula Hyystinmäki**.

**KANSALAIS-
FOORUMI**

Tuula Hyystinmäki

Hyvin toimiva yhdistys houkuttelee mukaan monenlaisia osallistujia. Hyvällä mielellä hallituksessa -koulutuksessa perehdytään hallitustyöskentelyyn, hyvään kommunikaatioon ja osallistamiseen. Miten tehdään hallitustoiminnasta avointa ja houkuttelevaa myös uusille jäsenille? Miten otetaan kaikki halukkaat mukaan tekemiseen? Miten pidetään kokouksia, joissa asiat etenevät jouhevasti, ideointi luistaa ja kaikkien äänet pääsevät kuuluviin? Koulutuksessa

Annamari Martinviita

piipahdetaan puheenjohtajan, sihteerin, rahastonhoitajan ja tiedotusvastaavan rooleissa, ja käydään läpi hyviä tapoja jakaa tietoa ja järjestää hallituksen työtä tehokkaasti.

Ilmoittautuminen viimeistään 11.9.2022 osoitteeseen: spol.toiminnanjohtaja@gmail.com

IDEASTA KURSSIKSI, TOIMINNASTA OPINNOIKSI

Lauantaina 15.10.2022 klo 10.00, Zoom

Kesto: 3 opintotuntia (ä 45 min)

Kouluttaja: koulutuspäällikkö **Anna Kirstinä**

Hyvällä kurssilla ja opintoryhmällä on opinnollinen tavoite ja opetusohjelma. Koulutuksessa käydään läpi, mikä tekee toiminnasta opinnollista ja kuinka opinnolliset tavoitteet ja toiminta kirjataan suunnitelmiin. Koulutus sopii kaikille kouluttajille, ohjaajille ja ryhmänohjaajille, opinnollista kehittämistyötä tekeville sekä Skaftuki-yhteyshenkilöille.

Anna Kirstinä

Ilmoittautuminen viimeistään 9.10.2022

osoitteeseen: spol.toiminnanjohtaja@gmail.com

Suomen Puhallinorkesteriliiton jäsenpalveluihin kuuluvat yhteistyössä Kansalaisfoorumin kanssa toteutetut maksuttomat koulutukset. Ota kaikki tehot irti orkesterinne jäsenyydestä SPOL:ssa ja ilmoittaudu mukaan saamaan uusia ideoita toimintanne kehittämiseen!

Hyvää meininkiä, hyvää musiikkia, hyviä ihmisiä

PUHALLINMUSIKKIA TUUSULANJÄRVEN RANNALLA

Järvenpään Puhallinmusiikkiviikko 2022 STEP-koulutuksen Järvenpään kampuksella oli täynnä musiikin taikaa, oppimista, yllätyksiä ja kohtaamisia. Viikon aikana tapahtuva orkesterisoiton kehitys on aina ihmeellinen asia. Jokaisen oppilaan, opettajan, vapaa-ajan ohjaajan ja muun henkilökunnan osallistuminen ja läsnäolo rakentaa sen ainutlaatuisen tunnelman, mikä Puhallinmusiikkiviikolla on. Kesän paras viikko – ehdottomasti!

Tunnelma kurssin ensimmäisenä aamuna on jännittävän kiihkeä. Minkälainen opettajani on? Onko orkesterissa vaikeita kappaleita? Mitä siellä improtuunnilla oikein tehdään? Mikä ihmeen Talent-show? Pitääkö minunkin esiintyä? Saanko nukuttua? Toisena päivänä lukujärjestys on jo selvä, opetusluokka löytyy helposti, opettaja on jo tuttu, ja orkesterissa on tosi kiva pulttikaveri. Ruoka on hyvää, kapellimestarit ovat taitavia ja rytmikkaita olikin tosi kiva. Pitäisikö sittenkin mennä jatsiyhtyeeseen? Rantasauva on mentävä testaamaan tänään. Sinilevä estää uimisen mutta onneksi kauniista järvimaisemasta voi nauttia joka päivä.

Ohjelmaa Puhallinmusiikkiviikolla oli aamusta iltaan. Orkesterit Järvenpään Puhallus, Menevät ja Satumaiset harjoittelivat kaksi kertaa päivässä, ja orkesteriharjoitusten väleihin rytmittyvät omat soittotunnit, työpajat ja yhtyeet. Iltaohjelmaa oli joka ilta. Ensimmäisenä iltana tutustuttiin kampukseen ja toisena iltana fysioterapeutti **Jenni Koskinen** avasi soittamisen harjoittelun kokonaisvaltaisuutta kurssilaisille Muusikon keuhonhuolto -luennolla. Keskiviikkoiltana Talent-tuomarit saapuivat paikalle. Ihan viimeiseen asti jännitettiin, ehtiikö suksilla pohjoisesta lähtenyt rouva Mononen paikalle. Loppumatka Oulusta alaspäin oli kuulemma ollut melko haastava kelien suhteen. Mutta pitopohjilla sitten oli sujunut loppumatka aivan mainiosti. Lisäksi tuomaristossa oli Tanskasta saapunut Søren Vilhelm, joka oli aidosti ihmeissään kurssimme taitavien kilpailijoiden osaamisesta. Tuomariston puheenjohtajana toimi rutinoituneesti Jennifer (taitelijanimi).

Opettajien konsertti oli taattua laatua, ja vierailu Jean Sibeliuksen hautamuistomerkillä seppelienlaskuineen on vaikuttava Jäke Brassin (**Ismo Vänskä, Aleksis Saraskari, Jenni Hiipakka ja Mizuho Kojima-Haarala**) luodessa tilaisuuteen juhlan tuntua musiikkiesityksillä. Kurssilaiset esiintyivät lisäksi kahdessa iltakonsertissa sekä kahdessa kahvikonsertissa. Uskomaton määrä hienoja solisti- ja yhtyenumeroita kuultiin loppuviikon aikana.

Jäke Brass

PUHALLINMUSIKKIA TUUSULANJÄRVEN RANNALLA

Lauantaiaamuna seurattiin tarkasti sadetutkaa. Kello 13.00 oli sovittu leirin orkesterien esiintyminen Järvenpään kävelykadulla Sykettä ja Sinfoniaa ry:n vieraana. Satumaiset **Marika Toivosen** johdolla ja Menevät Aleksi Saraskarin johdolla ehtivät oman osuutensa soittaa melkein poutasäässä, mutta sitten jouduimme hetkeksi keskeyttämään sadekuuron vuoksi konserttimme. Sadekuuron aikana meitä kuitenkin viihdytti ikivihreillä Hälikkä&Saraskari -duo ja yleisö lauloi sateenvarjojen alla mm. *Satunmaa*-tangon. Muutaman muun yhteislaulun jälkeen sade taukosi ja Järvenpään Puhallus pääsi esittämään oman settinsä **Okko Kivikatajan** johdolla. Yleisöäkin oli epävakaisesta säästä huolimatta tullut meitä kuuntelemaan mukava määrä. Sunnuntain orkesterikonsertti oli Järvenpään kirkossa kello 18.00 alkaen. Kuinka hienoa työtä viikon aikana olikaan tehty! Järvenpään Puhallimusiikkiviikko tulee taas 10.–16.7.2023. Ethän missaa tätä?

JÄRVENPÄÄN PUHALLINMUSIIKKIVIIKKO

PUHALLINORKESTEREIDEN KONSERTTI
SU 17.7.2022 KLO 18.00

SATUMAISET

Kapellimestarina **Marika Toivonen**

Hilde Høyvik Dahl: Easy Peasy

1. Cha-cha-cha!
2. Bare Blues
3. Ompa Ompa! Maur i rompa!
5. Ugler i mosen

MENEVÄT

Kapellimestarina **Alexi Saraskari**

J.P. Sousa: El Capitan
(sov. R.W. Smith ja M. Stor)
Jacob de Haan: Free World Fantasy
Hanna Lehtonen: Kello 3 yöllä
Arr. Paul Murtha: The Best of James Bond

JÄRVENPÄÄN PUHALLUS

Kapellimestarina **Okko Kivikataja**

Tero Lanu: Fantasy Overture
A Corelli: La Folia
(sov. B. Vitto)
J. Swearingen: A Vision Of Majesty
L. Anderson: The Typewriter
(transkriptio F.E. Werle) solistina **Sakari Viitala**, Silver Seiko No 11654137 (1982)
J.P. Sousa: King Cotton (1895)

Kurkkaa someen ja tämän kesän tunnelmiin:

@järvenpäänpuhallus @stepkoulutus
#järvenpäänpuhallinmusiikkiviikko, jpuhallinmusiikkiviikko
TikTok

Teksti: Sirpa Berg, kuvat: Elisa Soikkeli

Suomen Puhallinorkesteriliitto ja STEP-koulutus järjestävät kurssin yhteistyössä. Kurssin suunnittelijana ja taiteellisena johtajana toimii SPOL:n toiminnanjohtaja **Sirpa Berg**. STEP-koulutuksen kurssisihteeri **Katja Forsström** on myös Puhallinmusiikkiviikon kurssisihteeri. Asiakkuuspäällikkö **Tuula Pyykkö** vastaa Puhallinmusiikkiviikon taloudesta.

SPOL jakoi 14 leiristipendiä hakemusten mukaan nuorille jäsenorkesterien soittajille.

PUOLUSTUSVOIMIEN KESAKIERTUE 2022 MANSESSA

Yllättävän kaunis alkukesäsää siunasi Puolustusvoimien kesäkiertue 2022:n avauskonserttia keskiviikkona 1.6.2022 Laikun lavalla. Ilmavoimien Big Band svengasi **Jaakko Nurilan** johtamana tunnetulla taidollaan solistinaan kitaristi-laulaja-koomikko **Heikki Silvennoinen**. Olin etukäteen vähän hämmästellyt valintaansa, "mitähä Claptonia vai After Midnightia se siellä sitten vetää.."

Ensinumeron *After Midnight* jälkeen en enää epäillyt. Rentoa laulua ja maukasta kitarointia maustettuna sarkastisin välispiikein, joita kuittaillaan Nurila ei jäänyt saksofonin lehdellä soittellemaan. Mats Engströmin upeat sovitukset kruunasivat kokonaisuuden "juurimusiikki kohtaa jatsijatsin". Tahtipuikkopikkulintu kertoi, että Jimi Hendrixä jäi vielä soittamattakin, nyt piti tyytymän Fireen. Lauluvoimaa lisäsi Souls of Women -trio: **Emilia Vihanto**, **Iina Mutikainen** ja **Klaara Koivunen**, ja sooloja tykittivät mm. **Lasse Ammann** (alttosaksofoni) ja **Aki Vänskä** (alttosaksofoni) sekä **Jussi Kosonen** ja **Aaro Huopainen** pasuunoineen. Kyä lähtee! Isosta PA:sta lähti myös laadukasta ääntä – volumen huomasi, kun yritti virittää keskustelua paikalle eksyneen Peräsmies-piirtäjä Timo Kokkilan kanssa.

Hervantalaislähtöisen **Eero Saunamäen** luotsaama Kaartin Combo oli niin ikään mainiota kuultavaa. Maestro itse toimi nokkahuilusuurlähtetilläänä avausbiisissä *Elämän nälkä* (Pave Maijanen sov. Petri Krzywacki), ja laulu suomeksi sekä kolmannella kotimaisella olivat myös hienoa kuultavaa saksofonitaituroinnin ohessa. Laulajatartrio Souls of Women vastasi pääosin Combon vokaalivoimistelusta, versioiden mm. Chaka Khania (*I'm every woman*, sov. Liisa Lipas) ja Aretha Franklinia (*Think*, sov. Jussi Kosonen). Täydellistä keskiviikkopuhallinpiiknimusaa, ja kyllä sitä väkeä piisasikin. Combon ja big bandin settien kotimaisuusaste jäi kyllä kovin vähäiseksi. Kaksi Silvennoista ja yksi Maijanen.

Puolustusvoimien varusmiessoittokunnan Showband oli taas jälleen nimensä veroinen, mutta ei jousisektioineen kuulu tämän katsauksen piiriin.

Teksti ja kuvat: Jukka Viitasaari

Kuulumisia varusmiessoittokunnan Suomipoppi! -kiertueelta

“Toiset tappaa toisiaan”, kaikuu Panssariprikaatin paahteisessa iltpäivässä Parolannummella. Kyseessä ei kuitenkaan ole julma taistelu varuskunnassa, vaan nämä sanat näyttävät onneksi kantautuvan Puolustusvoimien varusmiessoittokunnan harjoitussalista, jossa soittokunta parhaillaan harjoittelee kappaletta *Musta aurinko nousee*.

Kyseinen Juice Leskisen klassikko kuuluu varusmiessoittokunnan vuoden 2022 Suomipoppi! -kiertueen ohjelmistoon, jonka varusmiehet ovat elokuun mittaan huolellisesti harjoitelleet timanttiseen kuntoon. Loppukesään sijoittuva kiertue on varusmiessoittokunnan vuoden pääkiertue, ja se täyttää Suomen suurimpien konserttisalien jokaisen kuutiosenttimetrin kevyen musiikin ilosanomalla.

Tänä vuonna kiertueen ohjelmistoon oli valikoitu suomipopin kirkkaimpia helmiä, joista muodostuva kaksi ja puolituntinen spehtaakkeli ei takuulla jättänyt kuulijan ruumiin pienintäkään molekyyliä lepotilaan. Show:ssa kuultiinkin värikäs kattaus suomipoppiä aina Hectorista Antti Tuiskuun ja Irwinistä Movetroniin.

Musiikkia tulkitso soittokunnan yli viidestäkymmenestä nuoresta muusikosta koostuva orkesteri, jota johtivat yliluutnantti **Tommi Suutarinen** sekä musiikkiyliluutnantti **Risto Sojakka**. Takatukka liehui näyttävästi lavalla, kun **Matti Airaksinen** viihdytti yleisöä kekseliäillä juonnoillaan. Myös soittokunnan päällikkö musiikkikapteeni **Juhani Valtasalmi** hyppäsi estradille juontaen eloisesti kaksi konserttia. Konserttien taianomainen äänimaisema sekä lavan säihkyvä valo- ja videoshow olivat myös kokonaan varusmiehistä koostuvan tekniikka- ja viestintätiimin loitimia.

Kiertueen ensimmäiset sävelet soitettiin yleisölle 16.8.2022 Hämeenlinnan Verkatehtaalla, missä saatiin nauttia kaksi konserttia. Sieltä keikkabussit köröttelivät Espoon Tapiola-salille, jonka jälkeen kierrettiin Turun Logomon kautta Sibelius-talon upeaan saliin Lahteen. Lahdesta suunnattiin kohti Oulua ja Madetoja-salia, mistä palattiin jälleen takaisin etelämmäksi Tampere-talon Ison salin tähtitaivaan alle. Viimeisen kerran ovet aukesivat yleisölle 28.8.2022 Kuopion musiikkikeskuksella, jossa oli vuoden 2022 Suomipoppi! -kiertueen päätöskonsertti.

Osalle meistä varusmiehistä nämä konsertit olivat viimeisiä hetkiä soittaa toistemme kanssa varusmiessoittokunnan harmaissa. Pian kiertueen ja sen jälkeisen Ranskaan suuntautuvan edustusmatkan jälkeen toiset meistä lähtevät nauttimaan reservin syysauringosta, kun taas toiset jäävät vielä loppuvuodeksi hiomaan taitojaan aliupseerikurssille. Suomipoppi! -konsertit olivat ikimuistoisia elämyksiä ja ainutlaatuisia kokemuksia sekä yleisölle että soittajille. Ei sitä aivan joka päivä pääse esiintymään Suomen suurimmissa konserttisaleissa näin mahtavalla porukalla!

Solisteina kiertueella olivat Niko Dahlblom, Janette Kätkä, Minni-Maria Rissanen, Krista Schröter, Linda Smirnova, Risto Korhonen, Konsta Litmanen, Patrik Moilanen ja Miika Sohlman.

Konserttipäivämäärät:

16.8. Verkatehdas, Hämeenlinna
17.8. Verkatehdas, Hämeenlinna
18.8. Tapiolasali, Espoo
19.8. Logomo, Turku
20.8. Sibelius-talo, Lahti (kuvassa)
23.8. Madetojan sali, Oulu
27.8. Tampere-talo, Tampere
28.8. Musiikkikeskus, Kuopio

JOUTSENLAULU
SÄV. JUSSI HAKULINEN, SOV. MATTI MIKKOLA JA TOMMI SUUTARINEN

YHTENÄ ILTANA
SÄV. HEIKKI HARMA, SOV. RISTO SOJAKKA

SINÄ JA MINÄ
SÄV. MARKKU JOHANSSON, SOV. ESKO HEIKKINEN

HYMPOIKA
SÄV. SAMI HURMERINTA, SOV. LAURI IKÄVALKO

VESIREITTEJÄ
SÄV. KERKKO KOSKINEN, SOV. JANNE VIHAVAINEN

MUSTA AURINKO NOUSEE
SÄV. JUICE LESKINEN, SOV. JANNE VIHAVAINEN

HYMYLEVÄ APOLLO
SÄV. TUURE KIILPÄINEN JA KAIHON KARAVAANI, SOV. MIKA SOHLMAN

MERIPIHKAHUONE
SÄV. J. KARJALAINEN; SOV. LEEVI KOIVUNORO, OLAVI STANEK JA PAAVO HUTTUNEN

RUMPUSALUUTTI
SÄV. PAULUS RANNANKARI, ANTERO LEHTOVAARA JA KALLE-VEIKKA SIICALUOMA

NAHKATAKKINEN TYTTÖ
SÄV. PERTTI NEUMANN, SOV. SAMPPA LEINO

ÄLÄ TYRI NYT
SÄV. JUUKA ROUSU, TOMMI TIKKANEN; SOV. SEVERI SEPPÄNEN

PUHU ÄÄNELLÄ JONKA KUULEN
SÄV. A. H. HAAPASALO, AKI TYKKI; SOV. JAAKKO KIILPÄINEN

SUOMIYÄRIPOTPURI (ERITTÄIN HYVÄ - ODOTA - ROMEO JA JULIA)
SÄV. MASCARA, AIKAKONE, MOVETRON; SOV. SAMPPA LEINO

HETKEN TIE ON KEVYT
SÄV. MATTI MIKKOLA
SOV. PATRIK MOILANEN, RISTO KORHONEN, KALERO KONTIO, KRISTA SCHRÖTER

KUKKURUKUU
SÄV. MARISKA & PAHAT SUDET, SOV. JAAKKO KIILPÄINEN

ST. PAULI & REEPERBAHN
SÄV. IRWIN GOODMAN, SOV. ESKO HEIKKINEN

ETSIT MUIJAA SEURAATA
SÄV. SIPI CASTRÉN, RISTO ASIKAINEN; SOV. SAMPPA LEINO

DURAN DURAN
SÄV. TEEMU BRUNILA, SOV. ILKKA AUNU

SUGARED
SÄV. TEEMU BRUNILA, SOV. SEVERI SEPPÄNEN

SOMETHING GOING ON
SÄV. JAAKKO SALOVAARA, SOV. SEVERI SEPPÄNEN

PETO ON IRTI
SÄV. ANTTI TUISKU, JUREK, AKU RANNILA, SAARA TÖRMÄ, KALLE LINDROTH; SOV. ILKKA AUNU

FAARAO
SÄV. VESTERINEN YHTYEINEEN
SOV. JAAKKO KIILPÄINEN

Teksti ja kuvat: Teemu Pakarinen

HAMINA TATTOO - PIHASOITTOA JA PARAATEJA

Haminassa vieraili heinäkuussa mursun lisäksi muitakin. Hamina Tattoo, kansainvälinen sotilasmusiikki-festivaali, veti heinäkuisen viikon aikana pienen kaakkaisen ympyräkaupungin tapahtumiin kaikkiaan 130 000 katsojaa ja kuulijaa. Yleinen hyvä tunnelma ja tyytyväisyys tuntui vallitsevan yleisön, esiintyjien sekä järjestäjien piirissä.

Festivaalin päätapahtumia olivat Hamina Bastionissa järjestetyt seitsemän Marssishow-esitystä. Marssishow'n ohjelmassa nähtiin koskettava tuen osoitus Ukrainalle ilmaan päästettyine rauhankyyhkyineen. Ukrainan Suomen-suurlähettiläs **Olga Dibrova** oli paikalla keskiviikon VIP-näytöksessä, samoin poliisin, puolustusvoimien ja politiikan johtoa.

Perjantain ekumeeninen seppeleenlasku sankarihaudoilla toisti myös rauhanteemaa, ja eri uskontokuntien edustajat tuomitsivat yksimielisesti Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan. Turvajärjestelyt oli koko festivaalin ajan hoidettu asianmukaisesti eikä häiriötä sattunut.

Sotilassoittokunnat tulivat tänä vuonna Suomen lisäksi Alankomaista, Saksasta, Skotlannista ja Trinidad ja Tobagosta. Viimeksi mainittu on jo aiemmilta Hamina Tattoo -festivaaleilta tuttu ja rakastettu vieras steelpan-rumpuineen. Pienimuotoisessa pihakonsertissa melodinen taiturointi villitsi yleisön tanssimaan.

Hamina Tattooon toiminnanjohtaja **Hannu Kaukiainen** vastaanotti tervehdyksen Buckinghamin palatsista. Tervehdyksessään kuningatar **Elisabet** kiitti Hamina Tattoo -festivaalia Haminan kaupungilta saamastaan tervehdyksestä ja toivotti tapahtumalle menestystä.

Viikon aikana Haminassa kuultiin kotimaisen ja kansainvälisen sotilasmusiikin lisäksi tangoa, jazzia, klassista musiikkia ja suomireggaeta. Uutisankkuri **Jussi-Pekka Rantanen**, Music Finlandin toimitusjohtaja **Kaisa Rönkkö** ja ulkomaantoimittaja **Rauli Virtanen** pitivät Speakers Cornerissa ajankohtaiset puheenvuorot. Seuraava Hamina Tattoo järjestetään kesällä 2024. Sitä edeltävänä kesänä 2023 Haminassa vierailee Suomen Kansallisoooppera, jolloin Bastionissa soi Giuseppe Verdin *Requiem*.

Teksti ja kuvat: Taina Värri

Wanhat pihat, Baskin talo, Skotlannin kuninkaallisen rykmentin säkkipilliorkesteri 12.7.2022.

HAMINA TATTOOSSA 11.–13.7.2022

Yhdistetty MPK-soittokunta puistokonsertin lavalla.

Heinäkuun toisella viikolla Haminassa järjestettiin perinteinen Hamina Tattoo, kansainvälinen sotilasmusiikkifestivaali, joka oli odottanut paikkaansa jo useamman vuoden. Ajatus musiikin merkityksestä yhdistävänä tekijänä kasvattamisessa ja kouluttamisessa toimi tänä kesänä festivaalin teemana. Musiikki yhdistää, ja tällä kertaa se toi tattooseen kansainvälisten ammattilaisorkesterien lisäksi myös yhdistetyn MPK-soittokunnan. Soittokunta koostui MPK Hämeen, MPK Pohjanmaan ja Helsingin Palokunnan soittokunnista. (MPK tarkoittaa maanpuolustuskoulutusta, toim. huom.)

MPK Hämeen soittajana tattooon kaksi ensimmäistä päivää koostuivat lähinnä omista harjoituksista ja muiden esitysten kuuntelemisesta. Onneksemme harjoitusmaneesin pihalla harjoitteli Trinidad ja Tobagon puolustusvoimien steelpan-orkesteri. Vastapainoksi omille, perinteisemmille suomalaisille puhallinmusiikkikappaleille saimme siis aina välillä nauttia jostakin aivan muusta. Maanantai-iltä huipentui Hamina Tattoo avajaiskonserttiin Bastionissa.

Tiistaina harjoitusten ohessa juoksimmekin kaupunkia läpi erilaisten esitysten perässä. Vaikka Skotlannin kuninkaallisen rykmentin säkkipiilliorkesteri hämmensikin meitä tamperelaisia säkkipiillishow'llaan ja Saksan maavoimien vuoristoääkärisoittokunta osasi yllättää mielenkiintoisella vaskikokoonpanollaan, valikoitui tiistaipäivän suosiksemme kuitenkin Rakuunasoittokunnan pihakonsertti Ortodoksisen kirkon pihalla. Syynä tietysti saattoi olla encorena kuultu *Muistoja Pohjolasta*, jota olimme saaneet jo pari päivää odotellakin. Myöhemmin illalla pääsimme vihdoinkin esittämään myös omaa ohjelmistoaamme. MPK Häme nousi takaisin bussiinsa (vai olikohan se Pohjanmaan bussi...) ja matkasi Virolahdelle. Vahtivuoren kalliiseen näköalavallalle kuultua konserttia ei hiljentänyt edes ukkonen, mutta pahimmilta sateilta onneksi välttyimme. Oman orkesterin keikalta olikin hyvä syösyä takaisin Haminaan ja ehtiä juuri sopivasti kuuntelemaan tiistai-illan discoa legendaariselle Tattoo-klubille. Tattoo-klubi oli kokemuksena hyvin vaikuttava. Saimme kunnian tutustua soittajiin useista eri maista, vaihtaa kuulumisia ja musiikkifiliksä trinidadilaisten kanssa ja keskustella lyömäsoitinsektioiden jännittävyydestä skotlantilaisten kanssa. Pääsimmepä tutustumaan myös tattooon ajaksi satamaan ankuroituun ohjusvene Haminaan.

Ykköstrumpetistin näkökulma Hamina Tattooseen.

Yhdistetty MPK-soittokunta esiintyi festivaaliviikon keskiviikkona mahtavassa puistokonsertissa. Esitimme konsertissa perinteisempiä puhallinorkesterikappaleita, mutta myös tuon kokoiselle kokoonpanolle uudempiä vaikuttavia teoksia. Encorena tälläkin soittokunnalla oli *Muistoja Pohjolasta*, sillä sitä ei varmasti voi tällaisilla festivaaleilla kuulla tarpeeksi. Ainakin itse saatoin kuunnella sitä myös koko kotimatkan takaisin Tampereelle. Ennen kotimatkaa edessä oli kuitenkin vielä muuta ohjelmaa, esimerkiksi toinen ihan oma esiintymisemme Simeon-salin piha-alueella. Tässä kohtaa tosin ykköstrumpetistin naama alkoi antaa periksi, mutta keikka taisi muuten sujua ihan hyvin.

Oma Hamina Tattoo -reissuni huipentui perinteisen marssishown VIP-näytökseen Hamina Bastionissa. Yhdistetty MPK soittokunta sai loistavat paikat Bastionin reunalta, ja seurasimmekin show'ta innoissamme tyylissä MPK-univormuissamme. Yksikään marssishown orkestereista ei muistaakseni soittanut *Muistoja Pohjolasta*, mutta onneksi kaksituntinen kului muuten uskomattomia kuvioita seuratta. Kuvioiden lisäksi show'ta jäi erityisesti mieleen oman suosikkiorkesterini Laivaston soittokunnan koko esitys ja Royal Military Band Johan Willem Frison mieleen otta. Ei marssishown'han tosiaan turhaan ollut valittu maailman parhaita orkestereita. Kokonaisuutena Hamina Tattoo saattoi olla soittajalle paras mahdollinen tapa tutustua sotilasmusiikkiin.

Teksti ja kuvat: Kaisa Rantamäki

Kvartaalin kantaesityksiä

Sauli Saarinen: *March of the Brave*

March of the Brave

Sauli Saarinen 2022

Lopulta päästään pääteemaan, jonka esittää ensimmäisellä kerralla saksofonikvartetti. Teoksen loppupuolella tulee suvantovaihe, jossa kellopeli soittaa kvartolikuviota muun orkesterin 6/8-osarytimiä vastaan. Lopun nostatus huipentuu koko orkesterin soittamaan neljään voimakkaaseen f-ääneen (kuten alussa). Kantaesitys tapahtui 11.6.2022 Valkeakoskella SÄRes Centerin avajaisissa, jossa varusmiessoittokunta esitti kuviomarsssinsa ensimmäistä kertaa julkisesti. Kapellimestarina toimi musiikkiyliluutnantti **Risto Sojakka**. Kuviomarssi esitettiin myös Hamina Tattoossa heinäkuussa kapteeni **Henry Perälän** johdolla.

Sauli Saarinen valmistui musiikin maisteriksi Taideyliopiston Sibelius-Akatemian musiikin johtamisen koulutusohjelmasta keväällä 2022 pääaineenaan puhallinorkesterinjohto. Hän on täydentänyt opintojaan Sibelius-Akatemian kuoronjohdon luokalla, Wienin musiikkikorkeakoulun sinfoniaorkesterinjohtajan luokalla sekä professori Jorma Panulan luotsaamassa Panula-Akatemiassa. Sauli työskentelee trumpettisektion varaaänenjohtajana Tasavallan Presidentin edustusorkesterissa (Kaartin soittokunta), joka esiintyy vuosittain Linnan Juhlien suorassa lähetyksessä.

Sauli Saarinen: *March of the Brave* syntyi Puolustusvoimien varusmiessoittokunnan tilauksesta keväällä 2022. Teos oli tulossa PVVMSK:n vuoden 2022

kuviomarssiesitykseen, joten soitinnuksen piti soveltua marssimiseen. Lisätoiveena haluttiin stemmat sekakuorolle ja jousistolle. Näitä voisi sitten tarpeen mukaan ottaa esitykseen tai jättää pois. Lähdin miettimään sankarillisia teemoja, ja kappaleen runko rakentui aika nopeasti mieleeni. Teos alkaa kahdeksan tahdin introlla, jossa toistetaan voimakkaasti neljää f-ääntä. Alkufanfaari rakentuu kolmesta vaskien ”huudosta”.

Kuvat: Tuomas Salo ja Tuomas Puranen

Alto Saxophone 1

March of the Brave

Sauli Saarinen 2022

Kolme vuotta välissä. Kolme vaskiviikosta tyhjää vuotta, täynnä pandemiaa ja sotauutisia. Sitten vaskiviikon avajaiskonsertin avasi sisäministeri **Krista Mikkonen**, joka puhui taiteen ja kulttuurin merkityksestä kriisinkestävyydessä ja kokonaisturvallisuudessa. Viimeistään siinä vaiheessa, kun vaskiviikon vakio pianisti **Tuomas Turriago** saapui flyygelin eteen ja teki tuolin korkeuden säätämisestä tutun hauskan ohjelmanumeron, alkoi tuntua, että nyt oikeasti on Vaskiviikko!

Yksi maailman kenties parhaimmista vaskikvinteteistä, amerikkalainen Boston Brass, soitti Lieksassa kaksi konserttia. Niissä vihdoinkin taas sai kokea sen elämyksen, kun vaskien soundit sulavat yhteen niin, että siitä tulee jotakin enemmän kuin osiensa summa, ja se jokin täyttää koko salin ja sielun hyvin intensiivisesti ja voimakkaasti.

Vaskiviikko on siitä ainutlaatuinen tapahtuma vaskisoitinten harrastajille, että nuo maailmalta Lieksaan lentäneet huippuluokan muusikot, joita äsken ällisteltiin konsertissa, opettavat seuraavina päivinä yhtyekurssilla harrastajayhtyeitä.

Teemu Salmen luotsaama yhtyekurssi, samoin kuin perusopetuksen yksityistunnit, järjestettiin tänä vuonna uusissa tiloissa. Puusta rakennettu Brahea-kampus tarjosi mainiot tilat harjoitella. Kurssille saapui entiseen tapaan useita valmiita yhtyeitä. Ilman yhtyettäkin sai tulla, sillä kurssilla muodostettiin myös uusia yhtyeitä. Opettajina toimivat tällä kertaa **Anna-Leena Lumme**, **Tomi Nietula** ja australialainen **Fletcher Mitchell** sekä osa vaskiviikon taiteilijoista. Perusopetusta antoivat mm. Euphoria Brass Sextetin muusikot, omien konserttiensa ohessa. Mestarikurssilla opettivat **Bogdan Dekhtiaruk** (trumpetti), **Peter Steiner** (pasuuna), **Roland Szentpáli** (tuuba) sekä käyrätorvikilpailun tuomarit **Jukka Harju**, **José Luis Cortell Año**, **José Vicente Castelló**, **Rune Brodahl** ja **Chris Castellanos**.

Vaskiviikolla järjestettiin neljäs kansainvälinen käyrätorvikilpailu (Holger Fransman in memoriam), jonne oli saapunut 23 kilpailijaa yhdeksästä eri maasta. Voiton vei italialainen **Achille Fait**, toiselle sijalle ylsi suomalainen **Lauri Vasala**, ja kolmannen palkinnon sai kiinalainen **Yang Liu**. Kilpailun finaalikonsertin saattoi kuunnella myös Ylen lähetyksenä. **József Hárs** johti Joensuun kaupungin-orkesteria, joka kantaesitti **Jouko Harjanne** solistinaan **Panu Aaltion** sykkähdyttävän *Koli-trumpettikonsertton*.

Festivaalilla koettiin muitakin sykkähdyttäviä hetkiä, mieleenpainuvimpana slaavilaisten ikivihreiden Toivekonsertin päätteeksi esitetty Ukrainan kansallislaulu, jota yleisö kuunteli seisten.

Teksti: Anu Laakkonen
Kuvat: Ilkka Karppanen
www.lieksabrass.com

Toivekonsertti

WASBE-konferenssi kuumassa Prahassa

Kansainvälinen puhallinorkesteriliitto World Association for Symphonic Bands and Ensembles (Wasbe) järjestää oman konferenssinsa aina kahden vuoden välein eri maissa – tosin edellisestä konferenssista ehti kulua jo kolme vuotta, kun maailmalla jyllännyt pandemia esti tapahtuman järjestämisen viime vuonna. Tämän vuoden konferenssi järjestettiin helteisessä Tšekin pääkaupungissa Prahassa 19.–23.7.2022.

Päätapaturmapaikkana oli Slovanský ostrov -saarella sijaitseva Žofín-palatsi aivan Vltava-joen äärellä. Rakennuksen yläkerrassa oli kaunis konserttisali, jossa järjestettiin tiistaina yksi ja muina päivinä kaksi konserttia, aina kello 16 ja 20. Fringe-festivalin nimellä järjestetyssä konserttisarjassa oli kuultavissa 14 puistokonserttia Wallensteinin puistossa, ja kolmantena konserttipaikkana oli St. Vituksen katedraali Prahan linnassa torstai-iltana.

Žofín-palatsin katutasen salissa oli näyttelytila, jossa näytteilleasettajia on vain 13, muutama enemmänkin olisi tilaan mahtunut. Alakerran kellariholveissa puolestaan oli luentotila, jossa oli mahdollista kuulla lyhyitä pikaluentoja monista erilaisista aiheista (mm. tietyistä säveltäjistä, teoksista, eri maiden sävellyksistä, orkesterin harjoittamisesta, ohjelmiston suunnittelusta ym.) En malta olla mainitsematta **Mark Heronin** esittelemää verkkosivustoa <https://conductit.eu/>, jossa on paljon monenlaista materiaalia opiskeltavaksi kaikille johtamisesta tavalla tai toisella kiinnostuneille.

Suomesta osallistui konferenssiin tällä kertaa seitsemän henkilöä: Wasbe:n hallituksen jäsen **Jukka Viitasaari** vaimonsa **Anu Pihlin** kanssa, Helsingin Poliisisoittokunnasta paikalla

olivat **Sami Ruusuvuori**, **Heikki Elo**, **Olli Sihvo** ja **Samuli Rask**. Heidän kokemuksiinsa konferenssista voi lukea seuraavilta sivuilta. Itse olin paikalla Suomen Puhallinorkesteriliiton puheenjohtajan ominaisuudessa.

Anu Koskinen, Anu Pihl, Sami Ruusuvuori ja Heikki Elo WASBE:n pj:n Colleen Richardsonin puhuteltavina.

Sami Ruusuvuori:

– Mielestäni Wasbe:n puhallinmusiikkikonferenssi oli paras tähän astisista vastaavanlaisista tapahtumista, joihin olen osallistunut. Konferenssi oli toki ensimmäinen Wasbe:n tapahtuma mihin osallistuin, joten vertailukohtana on lähinnä Chicagon Midwest Clinic. Toki kokemukseeni varmaan vaikuttaa se, että Chicagossa joulukuussa on aina jäätävän kylmä talvi ja Prahassa oli mitä parhain aurinkoinen sää. Chicagossa konsertit ovat non stoppina, ja niissä soitetaan kaikenlaisia kappaleita. Itseäni kiinnostavat lähinnä gradet 5-6, joita Prahan konsertit edustivat. Akustiikka Prahan konserttipaikoissa oli huomattavasti parempi kuin Midwestissä, jossa konsertit järjestetään messukeskuksessa. Chicagossa oli puolestaan suuret nuotti- ja soitinesittelyt, jotka olivat taas lähes olemattomat Wasbe:n konferenssissa.

Prahassa osallistuin aamupäivät yleensä luennoille, jotka olivat 30 minuutin mittaisia esityksiä. Otsikoista oli saatu hyviä, mutta sisältö ei läheskään aina vastannut odotuksia. Hyvä puoli oli, että luennoitsija vaihtui nopeasti. Huono puoli oli tietysti, että hyvät luennot jäivät vain pintapuolisiksi raapaisuiksi aiheesta.

SCHEDULE OF EVENTS

Concerts Main Program

Tuesday 19 July 2022

8 p.m. Great Hall, Zofin Palace
Opening concert – Czech Army Central Band ^{1,2}

Wednesday 20 July 2022

4 p.m. Great Hall, Zofin Palace
Saraboga High School Symphonic Wind Ensemble ^{1,2}
Montclair State University Wind Symphony ^{1,2}

8 p.m. Great Hall, Zofin Palace
Music for Prague – United States Marine Band ^{1,2}

Thursday 21 July 2022

4 p.m. Great Hall, Zofin Palace
University of Delaware Wind Ensemble ^{1,2}
Orkest Orientas ^{1,2}

8 p.m. St. Václav's Cathedral
Bala Concert ^{1,2}
United States Marine Band ^{1,2}
Prague Castle Guard & Czech Police Band ^{1,2}

Friday 22 July 2022

4 p.m. Great Hall, Zofin Palace
Czech National Concert Band ^{1,2}
Korean Wind Orchestra ^{1,2}

8 p.m. Great Hall, Zofin Palace
Landesbläserorchester Hessen ^{1,2}
Sinfaisches Bläserorchester Bonn ^{1,2}

Saturday 23 July 2022

4 p.m. Great Hall, Zofin Palace
Harmonia Štěrbenek ^{1,2}
University of Louisville Wind Ensemble ^{1,2}

7 p.m. Great Hall, Zofin Palace
Filomelica Beethoven ^{1,2}
WASBE Youth Wind Orchestra

Concerts Fringe

Tuesday 19 July 2022

1 p.m. Wallenstein Garden
Saraboga High School Symphony Orchestra ^{1,2}

2 p.m. Wallenstein Garden
University of Delaware Wind Ensemble ^{1,2}

3 p.m. Wallenstein Garden
Fresno State Alumni Wind Ensemble ^{1,2}

Thursday 21 July 2022

12 a.m. Wallenstein Garden
US Marine Band ^{1,2}

2 p.m. Wallenstein Garden
Czech Army Central Band ^{1,2}

7 p.m. Great Hall, Zofin Palace
Edmonton Winds ^{1,2}

Friday 22 July 2022

11 a.m. Wallenstein Garden
New Mexico State University Wind Symphony ^{1,2}

12 a.m. Wallenstein Garden
Hank Pfenow Wind Orchestra ^{1,2}

1 p.m. Wallenstein Garden
Vox Aurae Wind Ensemble ^{1,2}

2 p.m. Wallenstein Garden
Orkest Orientas ^{1,2}

Saturday 23 July 2022

12 a.m. Wallenstein Garden
Regiment of Happy Blowers ^{1,2}

1 p.m. Wallenstein Garden
ZUS Němice nad Hanou Concert Band ^{1,2}

2 p.m. Wallenstein Garden
Landesbläserorchester Hessen ^{1,2}

3 p.m. Wallenstein Garden
Lachan Wind Orchestra Štěrbenek – Příbor ^{1,2}

Other conference events

Tuesday 19 July 2022

10 a.m. Knight's Hall, Zofin Palace
WASBE Board Meeting ^{1,2}

4 p.m. Old Room Hall, Old Town Square
Welcome ceremony by the City of Prague ^{1,2}

Wednesday 20 July 2022

9 a.m. Great Hall, Zofin Palace
Composition Contest

10.30 a.m. Knight's Hall, Zofin Palace
Musicoeological Lectures & Workshops

1 p.m. Knight's Hall, Zofin Palace
Musicoeological Lectures & Workshops

Thursday 21 July 2022

9 a.m. Great Hall, Zofin Palace
Composition Contest

10 a.m. Knight's Hall, Zofin Palace
Musicoeological Lectures & Workshops

1 p.m. Knight's Hall, Zofin Palace
Musicoeological Lectures & Workshops

Friday 22 July 2022

9 a.m. Great Hall, Zofin Palace
Musicoeological Lectures & Workshops

1 p.m. Great Hall, Zofin Palace
Musicoeological Lectures & Workshops

Saturday 23 July 2022

10 a.m. Hotel Leonardo
WASBE Board Meeting ^{1,2}

1.30 p.m. Knight's Hall, Zofin Palace
WASBE General Meeting, 40th Anniversary

9 p.m. Café Municipal House
Farwell Gala Dinner ^{1,2}

¹By invitation only
²Tickets are available at the conference reception desk

Iltapäivisin kuuntelin puistokonsertteja. Konserttipaikka Wallensteinin puistossa oli todella kaunis, suora auringonpaiste tosin aiheutti katsomossa aika kuumat paikat. Orkesterit esittivät puistokonserteissakin lähinnä taidemusiikkia, mikä ei päässyt äänentoistosta huolimatta oikeuksiinsa. Yksikään kuuntelemista puistokonserteista ei tehnyt kummoista vaikutusta.

Päivän pääkonsertit olivat onneksi konserttialissa joka päivä klo 16 ja klo 20. Molemmat konsertit kestivät yleensä noin 2,5 tuntia. Konserttien taso oli mielestäni erinomainen. Avauskonsertin piti Czech Army Central Band, joka oli huikea. En muista kuulleeni vastaavaa vaskisoundia, mitä heillä oli Dvorakin 9. *sinfonian* finaaliissa. Suuren vaikutuksen tekivät myös Bernsteinin *Sinfoniset tanssit*. Muistan ajatelleeni, että toivottavasti Jenkit ovat kuuntelemassa. No, seuraavana iltana United State Marine Band pisti vielä kaksi piirua paremmaksi. President's Ownin aiemmat kuulemani esiintymiset eivät heidän YouTube -videonsa ole tehneet kovin suurta vaikutusta. Tällä kertaa konsertti oli kerrassaan loistava! Se alkoi jo heidän sisääntulosta ja upeista puvuista. Vaikutelma oli, että Yhdysvallat tulivat paikalle. Kaiken kaikkiaan hienoa musisointia, loistava soundi, hyvä balanssi, intonaatio jne. En keksi mitään moitittavaa. Erityisesti mieleen jäi heidän bassosoundinsa. Orkesterissa taisi olla kontrabasso ja kolme tuubaa, jotka olivat kaikki C-tuubia. Soundi oli niin hyvä, että antaa kyllä meille suomalaisille ajattelemisen aihetta.

Parasta itselleni konferenssissa oli kuitenkin verkostoituminen. Varsinaisia osallistujia taisi olla vain 160 sekä tietysti sadat orkesterilaiset ja muu konserttiyleisö. Mutta lähtökohtaisesti aina, kun alkoi jutella jonkun kanssa, hän oli mielenkiintoinen säveltäjä tai kovaa uraa tekevä kapellimestari jostain päin maailmaa. Kiitokset vielä **Jukka Viitasaarelle**, joka on Wasbe:n hallitustyön myötä tutustunut näihin moniin merkittäviin alan vaikuttajiin ja esitteli heitä. Tämän festivaalin pohjalta voin suositella lämpimästi Wasbe:n jäseneksi liittymistä sekä heidän tulevia tapahtumiaan.

Anu Pihl:

– Tapahtuman parasta antia olivat hienot orkesterit, erityisesti U.S. Marine Band, jonka suvereeni osaaminen ja varmuus tekivät kyllä vaikutuksen keskiviikkoillan konsertissa. Jenkit osaavat paitsi soiton myös show'n: miellyttävä juontajakaksikko johdatteli yleisön sujuvasanaisesti läpi uuden ja vanhan maailman tilkkutäkkiohjelmiston, josta mainittakoon tietenkin Sousan marssi, kohtelias kumarrus isännille (Karel Husan *Music for Prague*), amerikkalaisen Jennifer Higdonin (s. 1962) kantaesitysteos, Danzin virtuoosinen klarinettifantasia – ja vetäisipä tyylikäs juontajapariskunta aarian Mozartin *Don Giovannista*, kun kerran sattuiivat oopperan kantaesityspaikkakunnalle.

U.S. Marine Bandia oli tietenkin mielenkiintoista verrata Tšekin armeijan edustusorkesteriin (Czech Army Central Band), joka esiintyi samassa salissa tapahtuman avajaiskonsertissa edeltävänä iltana. Tšekki-orkesterista kyllä ilmeni maan puhallinmuusikoiden tasokas koulutus ja vahva musiikkiperinne. Tšekkien soitossa oli hienoa hehkua, ja soittajarivistöstä hyppäsi solistiksi parikin solistia, mm. piccolistisetä, joka vetäisi leikiten Vivaldin piccolokonserton kokonaisuudessaan. Muhkeäänisen orkesterin sointi ei kuitenkaan aina tahtonut mahtua upeaan uusrenessanssialini, kun taas jenkit pystyivät koko ajan säilyttämään balanssin ja kvaliteetin. Tapahtumassa esiintyneet koulu- ja yliopisto-orkesterit olivat myös tasokkaita. Niitä esiintyi konserttialin lisäksi puutarhakonserteissa, joissa oli liian kuuma. Luentoja tapahtumassa oli myös tarjolla, mutta niitä kävin kuuntelemassa vain yhden.

United States Marine Band (President's Own)

Heikki Elo:

– Lähdin Prahlan Wasbe-konferenssiin "komennettuna" poliisisoittokunnan apulaiskapellimestarin roolissa ja odotin kuulevani hienoa konserteja sekä löytäväni uutta ohjelmistoa.

Kaksi eniten mieleen jäänyttä konserttia olivat Tšekin armeijan soittokunta sekä United States Marine Band (President's Own). Molemmat olivat orkesterit hyviä, ja soittajat korkeatasoisia. Tšekin armeijan soittokunnan kappaleet olivat aikamoista tykitystä, kun taas United States Marine Bandin kuulosti myös isolta, mutta omai myös herkkyyttä ja laajempaa dynamiikkaa. Konserttien pääsali oli melko kova ja kaikuisa, ja musiikki tuli välillä aika kovaa.

Luentoja kuuntelin aika monta, ja niistä mielenkiintoisimpia olivat säveltäjien pitämät luennot. Konferenssi oli täynnä ohjelmaa, ja päivät venyivät pitkiksi. Käveltyäkin tuli aika lailla, sillä yksi konserttipaikoista oli vähän kauempana.

Seuraava konferenssi pidetään Etelä-Koreassa. Oli häkellyttävää kuulla, kuinka paljon maasta löytyy puhallinorkestereita, myös ammattimaisia. Jos samanlainen konferenssi järjestetään joskus Suomessa, niin minulla on järjestäjille muutama hyvä vinkki.

Toimittanut: Anu Koskinen

Kuvat: Anu Koskinen ja Jukka Viitasaari

Hallituspallilla ja hallitusti yleisössä

Minun WASBE-konferenssini Prahassa sen johtokunnan täysivaltaisena jäsenenä alkoi ja päättyi pitkissä kokouksissa. Ne ovat erittäin olennainen osa toimintaa, kun kyseessä on maailmanjärjestö, eli siis World Association for Symphonic Bands and Ensembles. Kolmen koronavuoden aikana (minut valittiin hallituksen jäseneksi 2019) on ollut vain kaksi kohtuullisen täysimittaista kokousta jossa suurin osa jäsenistöstä on ollut paikalla. Muuten on etäilty.

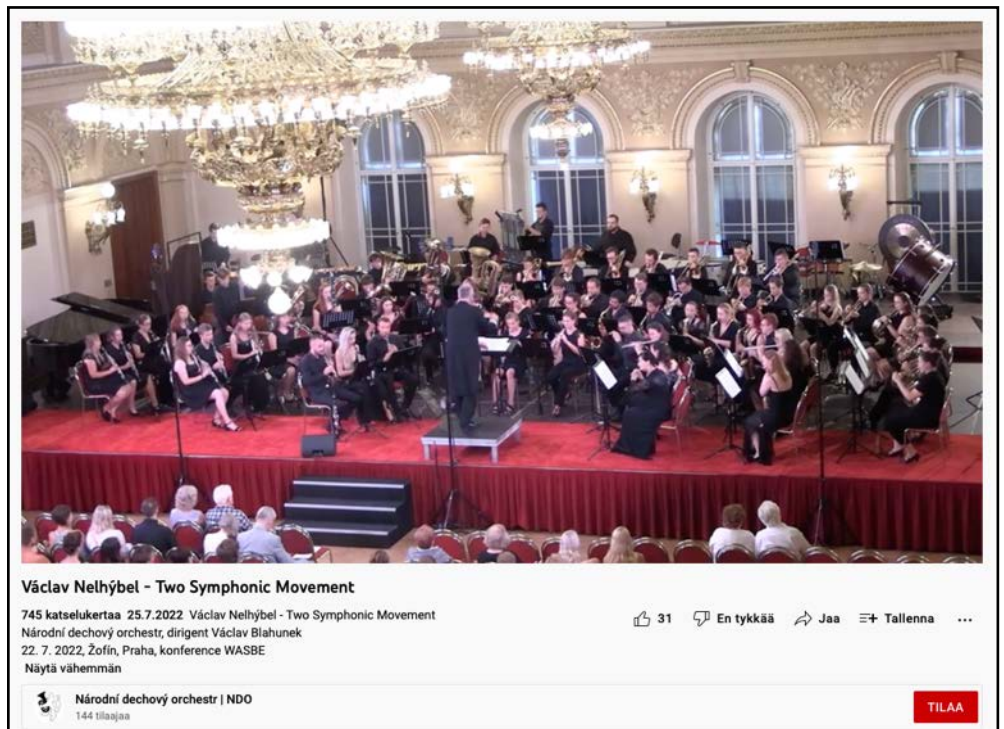
Käsiteltäviä asioita on todella paljon, suurimpana huolenaiheena yleensä seuraavan konferenssin pitopaikka. Nyt se on Etelä-Korea kesällä 2024, mutta sielläkin ehti kaupunki ja järjestäjä vaihtua tämän vuoden aikana Daegusta Gwangjuun. Wasbe:n entinen ja nykyinen pj. (**Jim Ripley** ja **Colleen Richardson**) ovat saaneet olla asialla. Henkinen osanotto.

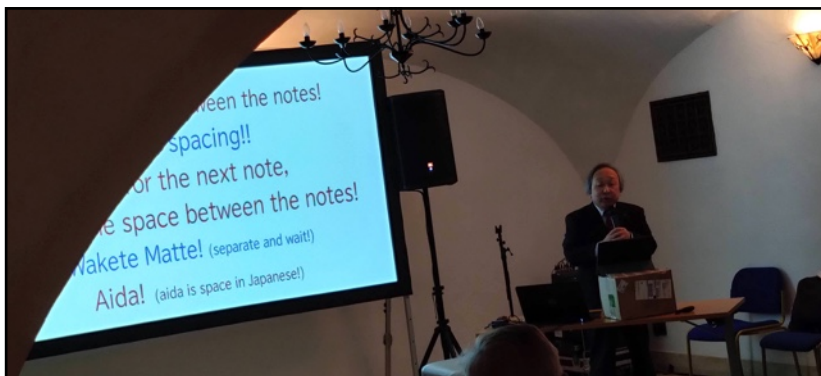
WASBE-konferenssi kuumassa Prahassa

Olen ottanut tietenkin asiakseen edistää suomalaista puhallinmusiikkia Wasbe:n kanavien kautta ja tässä onnistunutkin – kiitos erityisesti Helsingin Poliisisoittokunnan. Konferenssin aikana sain ujutetuksi kaksi uutta artikkelia *WASBE World* -julkaisuun. Suomesta oli paikalla seitsemän henkilöä, Poliisisoittokunnan lähetystö, Spol:n pj. **Anu Koskinen** ja vaimoni **Anu Pihl**. Pyrin esittelemään heitä mahdollisimman monelle, liityvähän Pollarit vähän aikaa sitten Wasbe:n jäseneksi ja Spol sellainen jo on.

Velvollisuuksiini kuului spiikata lavalle yksi orkesteri ja yksi luennoitsija. Sattumalta minulle lankesi Saratoga Symphonic Wind Ensemble, joka sittemmin jäi jumiin Prahan lentokentälle Lufthansan peruttua lennon. Tästä uutisoitiin varsin laajasti myös Suomessa.

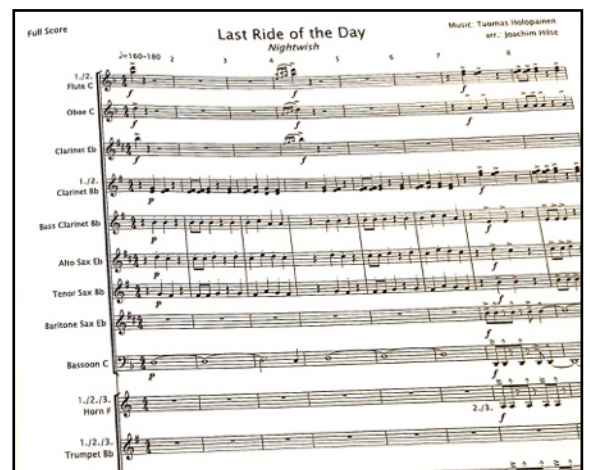
Muuten ehdin konferenssin aikana nauttia muutamasta tosi upeasta konsertista, joista erikseen on mainittava jo vuosi sitten esittelemäni Band of the Castle Guards and the Police of the Czech Republic eversti **Václav Blahunekin** johtamana. Karel Husa -annos oli melkoinen. Hyvä on myös Tšekin kansallinen sinfoninen (nuoriso)puhallinorkesteri Národní dechový orchestr, jonka tulkinta Václav Nelhýbelin teoksesta *Two Symphonic Movement* löytyy YouTubeista.

Žofíin saarella sijaitsevassa "palatsissa" oli siis mukiinmenevä konserttisali ja samassa yhteydessä kellarissa mukavan viileä paikka kokouksille ja luennoille. Niistä en paljoa kostunut, erään umpisinfonisen historiallisen käsienheiluttelun jälkeen sain kyllä ilokseni kuulla (taas) notta "You guys were great in Buñol". Tädit tarkoittivat allekirjoittaneen ja **Jukka-Pekka Lehdon** luentoa "A Shape of Finns to come", joka sekin löytyy Tuubista. Yhdessä salissa oli sitten näytteilleasettajia, joista haluan tuoda

esille uutta tendenssiä eli yhden säveltäjän tuotantoon keskittyneen Gonti Musicin ja Carpe Diem Musicin, joka oli juuri julkaissut Nightwishin *Last Ride of the Day* sinfoniselle puhallinorkesterille. Pitkätukka-Holopaisen sävellyksen on asianmukaisella tyyliä sovittanut Joachim Hilse.

U.S. Marine Band, The President's Own keikkailee harvemmin Washingtonin ulkopuolella. Kyseessä oli timantinkova ammattilaisryhmä, jonka silkat loputtomat fermaatit saivat leuan lokahtamaan. St. Vituksen katedraalissa soi Prague Castle Bandin ja ko. kokoonpanon sujuva yhteiskonsertti. Upea kokemus yhtä umpitylsää kantaesitystä lukuunottamatta. Konsertin jälkeen oli kutsuvierasillallinen läheisessä kattoterassiravintolassa. Pimeässä kesäisessä tšekkiyössä ajaannuin vaimon kanssa pöytään, jossa oli jo ikäiseni tšekkiupseeri siippoineen. Osaan sen verran kohteliaisuuksia tšekiksi, että ilta lähti matkaan sujuvasti. Juttelimme sotahistoriasta (olen käynyt Prahan sotamuseossa 10 kertaa), maailmanpolitiikan arkipäivästä ja Natosta. Oli oikein mukavaa. Vaihdoin upseerin kanssa käyntikortteja. Hotellilla huomasin hänen olevan kenraaliluutnantti...

Teksti ja kuvat: Jukka Viitasaari

Kolmen Wasbe-konferenssin vertailua

Itse olen päässyt osallistumaan Wasbe-konferenssiin nyt kolmesti, ja kaikki ne ovat olleet puitteiltaan hyvin erilaiset. Vuonna 2017 tapahtuma oli Hollannin Utrechtissa. Sympaattinen kaupunki, jossa kaikki tapahtumapaikat olivat lähellä 5–10 minuutin kävelymatkan päässä toisistaan. Tarjolla oli hyviä konsertteja hienossa konserttisalissa (Tivoli Vredenburg) sekä läheisessä kirkossa, 45–60 minuutin mittaisia luentoja Utrechtin konservatoriolla (parikin samaan aikaan, joten valinnan varaa oli) sekä hyvin organisoituja ohjelmistoesittelyitä maanosittain. Kapellimestarien mestarikurssejakin oli ohjelmassa. Kaikki toimi systemaattisesti ja aikataulussa, ja tapahtumassa oli myös huomioitu vapaa seurustelu siten, että tietty baari oli nimetty konferenssin “viralliseksi” jatkopaikaksi, johon puhallinväki kokoontui iltaa viettämään ja toisiinsa tutustumaan.

Vuoden 2019 konferenssi piti alun perin olla Japanissa, sen peruunnuttua Espanjan Madridissa ja lopulta pitopaikkana oli Buñolin pikkukaupunki. (Kuulin Prahassa Wasbe:n presidentti **Colleen Richardsonilta**, että oli ollut todella lähellä, että koko konferenssi olisi tuolloin peruuntunut, kun uutta järjestäjää piti etsiä lyhyellä varoitusaajalla.) Buñolissa konsertit olivat kyllä ihan hyviä ja kolme eri konserttipaikkaakin oli, mutta käytännön asiat eivät toimineet alkuunkaan. Hotellit olivat kilometrien päässä, luvattu shuttle-kuljetus ei toiminut, julkista liikennettä ei ollut, tapahtuman aikataulut pettivät jne. Hämmästyttävä kuitenkin oli, että kyseisellä vain noin 9000 asukkaan paikkakunnalla oli kaksi noin sadan soittajan (keskenään kilpailevaa) puhallinorkesteria. Eipä ole tällaista Suomessa! Luennot tässä tapahtumassa olivat tyypistyneet vain 30 minuutin mittaisiksi pintaraapaisuiksi – lieneekö syynä, että oli vain yksi ilmoitettu luentopaikka käytettävissä?

Prahan konferenssi siirtyi siis vuodelle alkuperäisestä, mutta vuodelle 2021 paikallisten järjestäjien teema, Karel Husa 100 vuotta (1921–2021) säilyi. Husan musiikkia kuultiinkin lähes jokaisessa konsertissa aivan kuten Midwestissä Sousan marsseja. Käytännönjärjestelyiltään Prahan konferenssi asettuu edeltäjiensä puoliväliin. Tapahtumat olivat pääosin keskittyneet yhteen paikkaan, Žofín-palatsiin, mutta puistokonsertit Wallenstein-puistossa ja pääkonsertti Prahan linnan St. Vituksen katedraalissa olivat kaukana. Pääpaikan kahvilan suppea, lähes olematon tarjonta yllätti, ja välipaloja tai aterioita piti lähteä etsimään kauempana. Iltakonserttien jälkeen ruokapaikan löytäminen osoittautui lähes mahdottomaksi. Upeita konsertteja oli useita, ja kaikissa konserteissa esiintyi Suomen mittakaavaan verrattuna todella suuria puhallinorkestereita – onhan Wasbe nimensä mukaisesti painottunut sinfoniseen puhallinmusiikkiin. Luennot olivat lyhyitä puolen tunnin mittaisia kuten oli edellisissäkin konferenssissa. Suuri ja kaunis kaupunki mahdollisti myös muita aktiviteetteja kuten museoihin tutustumista tai shoppailua niin halutessaan, mikäli ei jaksanut luentoja tai puistokonsertteja kuunnella.

Kaikissa kolmessa konferenssissa oli ohjelmassa myös sävellyskilpailun finaali, jossa kunkin sarjan parhaat teokset esitettiin paikallisten orkestereiden voimin vaihtelevalla menestyksellä; Utrechtissa ja Prahassa orkesterit olivat harjoitelleet uudet sävellykset huolellisesti, samaa ei voinut sanoa Buñolin tapahtumasta.

Utrechtissa olin näytteilleasettajana **Taina Räsäsen** kanssa esittelemässä suomalaista puhallinmusiikkia Spol:n toimesta sekä siinä ohessa Ergobrass-tuotteita, ja olimmekin tuolloin ainoat suomalaisetustajat. Buñolissa Suomen nuottiesittelyistä vastasivat **Jukka Viitasaari** ja **Jukka-Pekka Lehto**, jotka pitivät tapahtumassa myös oman 30 minuutin luentonsa FinnBand ry:n toimeksiantamana. Puolustusvoimat oli lähettänyt myös silloisen ylikapellimestarinsa **Jyrki Koskisen** Buñolin konferenssiin. Prahassa suomalaisia oli jo seitsemän, kuten aiemmilta sivuilta on voinut lukea. Ensimmäisellä kerralla en tuntenut etukäteen osallistujia muista maista, mutta toisella ja nyt kolmannella kerralla tuttuja oli jo enemmän, ja olikin mukavaa taas tavata heitä sekä tutustua uusiin ihmisiin.

On ollut mielenkiintoista päästä näkemään “sama” tapahtuma kolmella eri tavalla toteutettuna, vaikka periaatteessa Wasbe:lla on (ainakin omilla verkko-sivuillaan) hyvinkin tarkat vaatimukset ja reunaehdot tapahtuman paikallisille järjestäjille. Kahden vuoden päästä konferenssipäikkana on Gwangju Etelä-Koreassa, ja nähtäväksi jää, onko tapahtumaa joskus mahdollista järjestää Suomessa.

Teksti: Anu Koskinen
Kuvat: Jukka Viitasaari

St. Vituksen katedraaliin mahtui...

QUEENIÄ KREETAN LÄMMÖSSÄ

Lauantain ja sunnuntain välisenä yönä 12.6.2022 Rauma-salin piha täyttyi sinihupparisista soittajista, sillä Rauman Poikasoittokunnan konserttimatka Kreetan Agios Nikolaokseen oli alkamassa. Osalle soittajista matka oli ensimmäinen laatuaan, mutta jotkut olivat olleet mukana jo aiemmilla Kreetan matkoilla. Konserttimatkaa oli odotettu, sillä koronapandemia oli lykännyt sen toteutumista parilla vuodella. Nyt matka saatiin vihdoin onnistumaan, ja bussi starttasi kohti Helsinki-Vantaan lentokenttää.

Kreetan lämpö houkutteli soittajat päivittäin uimaan ja viettämään lomapäiviä rannalle. Aikaa oli myös kierrellä kaupungissa ja nauttia hyvästä ruoasta. Alkuviikon päivät täyttyivät erilaisista retkistä. Ryhmä matkasi Zeuksen tippukiviluolaan ja Lassithin tasangolle, kävi veneretkellä, vaelsi läpi Sarakinan rotkon ja illallisti kreikkalaiseen tapaan Kastelli Fornisin kylässä.

Nimensä mukaisesti konserttimatka sisällytti myös soittoharjoituksia, flashmobin rannalla ja kaksi konserttia: ensimmäisen Lerapetrassa, Euroopan eteläisimmässä kaupungissa, ja toisen Agios Nikolaoksen pohjattomalla järvellä. Ohjelmisto koostui pääasiassa Queenin kappaleista, joiden solistina toimi **Lauri Ketonen**. Orkesteri soitti myös muutamia kreikkalaisia kappaleita, joita tulkitsi **Panayotis Hoularas**. Hieman haastavista tuuliolosuhteista huolimatta konsertit onnistuivat hienosti. Yleisöä oli paljon kuuntelemassa ja fiilistelemässä orkesterin ja solistien upeita tulkintoja.

Matka oli taas kerran ikimuistoinen kokemus. Kiitos siitä kuuluu kaikille mukana olleille soittajille, huoltajille, tukijoille, solisteille, sekä komppiryhmän **Tommi ja Jarno Stenvallille** ja **Seppo Kylänpäälle**. Kiitos kuuluu myös **Timo Koskiselle** sekä erityiskiitos mahtavalle kapellimestarillemme **Anne Lehtomäki-Koskiselle**, jonka

työpanos näkyy Poikasoittokunnan menestyksessä ja soittajien yhteistyössä. Syksyllä Rauman Poikasoittokunta on taas muutoksen edessä. Suuri osa täysi-ikäisistä ja toisen asteen koulutuksen suorittaneista nuorista jatkaa armeijaan, jatko-opintoihin tai työelämään. Tällöin vastuu siirtyy enemmän nuoremmille soittajille. Kunhan nuorten ilo ja kiinnostus musiikkiharrastusta kohtaan jatkuu, tarjoaa Rauman Poikasoittokunta jatkossakin mahtavia kokemuksia ja elinikäisen harrastuksen, joka kantaa pitkälle.

Kirjoittajat: Anni Laaksonen, Juulia Laaksonen ja Sofia Salo

Kuvat: Arto Kauppinen ja Timo Laaksonen

Sami Ruusuvuori väitteli tohtoriksi

Helsingin poliisioittokunnan ylikapellimestari **Sami Ruusuvuori** väitteli tohtoriksi puhallinmusiikista Taideyliopiston Sibelius-Akatemiassa. Väitöstilaisuus järjestettiin lauantaina 7.5.2022 Helsingin Musiikkitalon Organo-salissa. Tilaisuutta seuraamaan oli paikalle saapunut muutama kymmen aiheesta kiinnostunutta kuulijaa. Väitöstyö koostui neljästä konsertista, yhdestä äänitteestä sekä kirjallisesta työstä, ja tutkimustyön olennaisena osana syntyi laaja teosluettelo puhallinorkesterille tehdyistä sävellyksistä. Ruusuvuoren väitöstilaisuudessa pitämä lectio praecursoria sekä tutkielman tiivistelmä ovat luettavissa seuraavilla sivuilla.

Sami Ruusuvuori
Sinfoninen puhallinorkesteri ja sille sävelletty eurooppalainen ohjelmisto
Lectio praecursoria

Työskenneltyäni joitain vuosia kapellimestarina Puolustusvoimissa koin voimakasta tarvetta kehittää itseäni edelleen muusikkona ja johtajana. Tohtoriopinnot tuntuivat kiinnostavilta, mutta kaikista tärkein, tutkimuksen aihe puuttui. Kesti muutamia vuosia löytää aihe, joka olisi tarpeeksi kiinnostava. Lopulta tutkimuksen kohteeksi muodostui yksinkertaisuudessaan se, jonka parissa päivittäin intohimoisesti työskentelen – puhallinorkesteri.

Työssäni kapellimestarina olen kollegoideni tavoin käyttänyt lukemattomia tunteja etsien ohjelmistoa ja suunnitellen konserttiohjelmaa. Ammattilaispuhallinorkesterit ovat eri puolilla maailmaa pääosin poliisien ja puolustusvoimien kokoonpanoja. Toisin kuin sinfoniaorkestereissa, tällaisissa kokoonpanoissa ei ole ollut tapana käyttää vierailevia kapellimestareita, jotka levittäisivät samalla myös uutta ohjelmistoa. Tästä johtuen Euroopassa on lukuisia puhallinorkesteriteoksia, jotka tunnetaan vain paikallisesti. Uusien, mielenkiintoisten ohjelmistojen laatiminen on työlästä, koska puhallinorkesteriteoksista ei ole olemassa kattavaa luetteloa. Niinpä osana jatko-opintoja kokosin teosluettelon keskeisistä eurooppalaisista sinfonisista puhallinorkesterisävellyksistä, eli

puhallinorkesterille sävelletystä taidemusiikista. Teosluettelo sisältää sävellyksiä 1900-luvun alusta nykyaikaan. Sävellyksiä tehtiin puhallinorkesterille toki myös 1800-luvulla, mutta kokoonpano vakiintui vasta 1900-luvun taitteessa. Ajanjakso myös kattaa pääosin keskeisen sinfonisen puhallinorkesteriohjelmiston.

Tutustuin satoihin puhallinsävellyksiin kerätessäni materiaalia. Merkittävin tietolähteeni oli eri maiden puhallinmusiikin asiantuntijat, kapellimestarit ja nuottikustantajat. Lähestyin asiantuntijoita sähköpostilla, jossa kerroin tutkimuksestani ja pyysin heitä suosittelemaan 10–30 maansa parasta alkuperäistä sinfonista puhallinorkesterisävellystä. Lisäksi valintakriteereinä oli kuten edellä mainitsin, että teos on sävelletty vuoden 1900 jälkeen, se on kustannettu ja siitä tulee olla verkossa saatavilla äänikuva. Ehdotusten pohjalta valitsin edustavimmat sävellykset teosluetteloon.

Sami Ruusuvuori väitteli tohtoriksi

Lähteinä käytin eri maiden asiantuntijoiden lisäksi äänitteitä, verkkojulkaisuja ja olemassa olevaa kirjallisuutta. Halusin koota luettelon, johon on valittu eri maiden edustavimmat, mielenkiintoisimmat sävellykset, jotka herättäisivät kiinnostusta ja joita halutaan esittää. Valintani on tietysti subjektiivinen, kapellimestarin työssä muodostunut näkökulma. Pyrin lähtökohtaisesti tuomaan esille korkeintaan muutaman teoksen säveltäjää kohden. Uskon, että jos joku säveltäjästä herättää erityistä mielenkiintoa, on hänen teoksiaan jokaisen helppo löytää itse lisää. Joidenkin säveltäjien kohdalla tein lukumäärässä kuitenkin poikkeuksen, jos tuotanto sisälsi esimerkiksi solistiteoksia, joita on usein haastavaa löytää. Halusin myös hyödyntää tilaisuuden ja tuoda esiin suomalaista sinfonista puhallinmusiikkia, joten suomalaiset sävellykset ovat edustettuina muita laajemmin. Tällä hetkellä katalogissa on 451 sävellystä, ja se tietysti päivittyy ajan myötä. Toivon, että verkosta löytyvä teosluettelo osaltaan auttaa ohjelmasuunnittelussa ja edistää sävellysten leviämistä niin Suomessa kuin ulkomaillakin.

Taiteellinen tohtoritutkinto sisälsi neljän konsertin sarjan sekä äänitteen. Konserteissa olen johtanut keskeisimpiä eurooppalaisia puhallinorkesterisävellyksiä, tutkimukseni myötä löytämiäni teoksia ja niiden Suomen ensiesityksiä sekä suomalaisia tilaussävellyksiä. Kaikki konsertit olivat Tempelliaukion kirkossa, ja kaksi konserteista myös radioitiin Ylen toimesta. Orkestereina konserteissa olivat Laivaston soittokunta, Helsingin poliisisoittokunta, Kaartin soittokunta sekä äänityksessä Solistiseitsikko Imperial. Kaikkiaan tutkinto on sisältänyt 26 teosta, joista tilaussävellyksiä oli viisi. Oli opettavaista ja myös kunnia saada olla mukana jokaisen teoksen sävellysprosessissa.

Olen valinnut tähän Lektioon kolme sävellystä, jotka mielestäni kuvaavat hyvin konserttisarjaa ja sen monipuolisuutta. Ensimmäiseksi kuunneltiin sävelkieleltään modernein, **Juha Piston** sävellys *Gravitone*, jonka kantaesitys oli kolmannessa konsertissani. Tapasin Juha Piston ensimmäistä kertaa jo 12-vuotiaana Kälviän musiikkileirillä, jolla hän toimi opettajana ja puhallinorkesterin johtajana. Olen saanut vuosien varrella johtaa useita Juhan teoksia. Piston sävelkieli ja harmonian käsittely ovat tehneet minuun suuren vaikutuksen. Orkestraatio on paikoin erittäin rohkeaa ja sisältää uudenlaisia sävyjä. Sävellyksen nimi *Gravitone* viittaa hypoteettiseen alkeishiukkaseen gravitoniin, jonka arvellaan toimivan painovoiman välittäjähiukkasena.

Ensimmäiseen jatkotutkintokonserttiini valitsin 1900-luvun alun keskeisimpiä eurooppalaisia puhallinteoksia. Konsertin sävellykset ovat vaikuttaneet osaltaan sinfonisen puhallinmusiikin kehitykseen. Orkesterina oli Merivoimien edustusorkesteri, Laivaston soittokunta ja pianosolistina DocMusissa jatko-opintojaan suorittava **Eveliina Sumelius-Lindblom**.

Puhallinorkesterin edeltäjänä voidaan pitää *Harmoniemusikia*. Kokoonpanoon kuului yleensä kaksi oboeta, kaksi klarinettia, kaksi fagottia ja kaksi käyrätorvea. *Harmoniemusik* oli 1800-luvulla kasvanut isoksi puhallinorkesteriksi, jonka kokoonpano vaihteli sen mukaan mitä soittimia oli saatavilla. Kokoonpanojen kirjavuus aiheutti ongelmia muun muassa ohjelmiston suhteen. Esimerkiksi Isossa-Britanniassa puhallin-orkesterien kaoottinen tila tulee hyvin esille kuningatar Viktorian syntymäpäiväparaatissa Skutarissa (Üsküdar) vuonna 1854. Paraatiin osallistui noin 16 000 sotilasta.

Heidän asunsa ja marssiminen olivat täydellisiä, mutta ilman täydyessä korviahuumaavista hurraahuudoista soittokunnat kajauttivat *God Save the Queen*, ei vain eri sovituksina vaan myös eri sävellajeissa! Paraatin tapahtumat johtivat siihen, että kolme vuotta myöhemmin (1857) perustettiin The Royal Military School of Music (Kneller Hall Military School) antamaan koulutusta muusikoille ja kapellimestareille. Viisikymmentä vuotta myöhemmin, 1900-luvun taitteessa, englantilainen säveltäjä, pasunisti ja pedagogi Gustav Holst näki aitiopaikalta, kuinka puhallinorkesterit Englannissa soittivat marssien lisäksi lähes pelkästään sovituksia orkesteriteoksista. Hän sävelsi vuonna 1909 puhallinorkesterille teoksen *The First Suite in E-Flat for Military Band*, Op. 28, No. 1, joka oli konserttisarjani avausteos. Holstin sävellykset nostivat osaltaan puhallinmusiikin arvostusta ja innoittivat myös muita säveltäjiä tekemään puhallinorkesteriteoksia.

Sinfonisen puhallinmusiikin alkua Tempelliaukion kirkko, 30.9.2016 klo 19 Laivaston soittokunta Solisti: Eveliina Sumelius-Lindblom, piano
Gustav Holst: First Suite in E-flat for Military Band, Op. 28/1 (1909)
Igor Stravinsky: Concerto for Piano and Wind Instruments (1924)
Jules Strens: Danse Funambulesque, Op. 12 (1925)
Paul Hindemith: Konzertmusik für Blasorchester, Op. 41 (1926)
Ottorino Respighi: Huntingtower (1932)

Konsertin toisena kuultu sävellys, Igor Stravinskyn *Konsertto pianolle ja puhalltimille* sai ensiesityksensä Pariisin oopperatalossa 22.5.1924. Kapellimestarina toimi Serge Koussevitzky ja solistina säveltäjä itse. Sävellys sai erinomaisen vastaanoton. Stravinsky esiintyi konserton solistina jopa nelisenkymmentä kertaa. Konsertto on tunnetuin sävellys pianolle ja puhallinorkesterille. Seuraavan teoksen säveltäjä Jules Strens kuului belgialaisten säveltäjien ryhmään *Les Synthétistes*, joka toimi vuosina 1925–1931. Opettajansa Paul Gilsonin innoittamana ryhmän tarkoituksena oli nostaa belgialaisen sinfonisen musiikin asemaa ja saada uusia teoksiaan esitettyä. *Les Synthétistes* teki tiivistä yhteistyötä ja järjesti

konsertteja Belgian kaartinsoittokunnan (Symphonic Band of the 1st Guides Regiment) kanssa. *Danse Funambulesquen* (Nuorallatanssija) hän sävelsi ensin vuonna 1925 sinfoniaorkesterille ja teki siitä vuonna 1930 version myös puhallinorkesterille. Sävellyksestä on tullut Strensin esitetty teos.

Saksassa puhallinorkesterit kukoistivat 1900-luvun alussa. Ensimmäisen maailmansodan alkaessa Saksassa oli jopa 550 sotilassoittokuntaa, joissa oli yhteensä yli 15 000 soittajaa. Saksan hävittyä sodan orkestereita jäi Versaillesin rauhansopimuksen jälkeen jäljelle 140, ja jokaisessa soittokunnassa oli vain 24 soittajaa ja yksi kapellimestari. Armeijan vahvistuessa myös sotilassoittokuntien määrä jälleen kasvoi, mutta soittajien taso ei kuitenkaan ollut enää yhtä korkea kuin aiemmin. Yksi Saksan armeijan sotilasta, säveltäjä Paul Hindemith (1895–1963), tutustui sotilassoittokuntaan ensimmäisessä maailmansodassa. Hänet määrättiin palvelusaikana soittamaan bassorumpua soittokunnassa sekä viulua jousikvartetissa. Hindemith aloitti vuonna 1923 Donaueschingenin festivaalin taiteellisena johtajana Saksassa.

Sami Ruusuvuori väitteli tohtoriksi

Hän koki, ettei puhallinmusiikki nauttanut ansaitsemaansa arvostusta, joten hän halusi tuoda sitä esille yhdessä mekaanisen musiikin kanssa. Hindemith kutsui vuoden 1926 festivaalille säveltäjiä tekemään uusia teoksia puhallinkokoonpanoille ja soitelassoittokunnille. Syntyi konsertillinen uusia sävellyksiä. Yksi niistä oli **Hindemithin** *Konzertmusik für Blasorchester op. 41*. Amerikan puhallinkapellimestariyhdistys tilasi italialaiselta Ottorino Respighiltä teoksen kolmanteen vuosikokoukseensa vuonna 1932. Yhdistyksen pyrkimyksenä oli kehittää Amerikan puhallinmusiikkikulttuuria tilaamalla uutta musiikkia aikansa johtavilta säveltäjiltä. *Huntingtower* on nykyään yksi tunnetuimpia italialaisia puhallinsävellyksiä.

Toiseen konserttiin valitsin harvemmin Suomessa kuultuja sävellyksiä. Orkesterina oli poliisin edustusorkesteri, Helsingin poliisisoittokunta ja solistina sellisti **Samuli Pelttonen**. Ensimmäisen teoksen säveltäjän, Hugo Alfvénin musiikki on myöhäisromanttista, ja sen sävelkieli on virtuoottista ja värikästä, muistuttaen Richard Straussia. *Alkusoitto* on sävelletty Tukholmassa vuonna 1909 pidetyn ruotsalaisen teollisuus- ja käsityönäyttelyn avajaisiin. Alfvénin päiväys alkuperäisessä partituurissa osoittaa, että hän sai teoksen valmiiksi vain kaksi päivää ennen konserttia, 2. kesäkuuta 1909 klo 22.52. *Alkusoitto* on sen verran teknisesti haastava, että luulenpa soittajien olleen lirissä tuolla harjoitus-aikataululla. Itävaltalainen Friedrich Gulda oli tunnettu säveltämisen lisäksi erityisesti loistavana pianistina poikkeuksellisista Bach, Mozart ja Beethoven -tulkinnoistaan. Guldan kiinnostus alkoi ajan myötä siirtyä jazziin. Hän rupesi esittämään myös klassisen musiikin konserteissaan pitkiä improvisaatioita kappaleiden välillä. Vuonna 1989 valmistunut *Konsertto sellolle ja puhallinorkesterille* on Guldan taidonnäyte eri musiikkityyleistä. Se on vakiinnuttanut paikkansa puhallinorkestereiden ohjelmistossa ja tarjoaa sellistille uudenlaisia haasteita. Äärimmäisen vaikeiden soitteknikoiden lisäksi pitää hallita aggressiivinen rock. Olikin täysosuma valita konsertin solistiksi Kansallisoppperan soolosellisti Samuli Pelttonen.

Razzia
TempPELLIAUKION kirkko, 14.11.2019 klo 19
Helsingin poliisisoittokunta
Solisti: Samuli Pelttonen, sello

Hugo Alfvén: Fest-Overture (1909)

Friedrich Gulda: Konsertto sellolle ja puhallinorkesterille (1989)

Philipp Fabian Kölmel: Razzia (2018)

Martin Ellerby: Paris Sketches (1994)

Minulla oli ilo saada seurata Bavarian poliisisoittokunnan työskentelyä Münchenissä vuonna 2018 etsiessäni materiaalia tutkimukseeni. Orkesteri oli yksi parhaista puhallinorkestereista mitä olen kuullut. Heillä oli työn alla uuden musiikin konsertti ja harjoituksia oli seuraamassa lisäksi myös useita saksalaisia säveltäjiä. Yksi harjoitettavista teoksista, Philipp Fabian Kölmelin sävellys *Razzia*, nousi ylitse muiden. Valitsin sen konsertin nimikkoteokseksi. Englantilaisen Martin Ellerbyn sävellyksiä esitetään laajalti Euroopassa, Aasiassa ja Amerikassa. Suomessa Ellerbyn musiikkia on esitetty Kuhmon Kamarimusiikkifestivaalilla. Muuten hän on suomalaisille lähes tuntematon säveltäjä. Sävelkielessään Ellerby käyttää hyväkseen perinteisiä harmonioita ja kontrapunktia uudella tavalla mistä on muodostunut hänen tavaramerkkinsä. Se tekikin suuren vaikutuksen sekä yleisöön että soittajistoon.

Kolmanteen tohtorikonserttiin valitsin uutta suomalaista musiikkia neljältä eri tyyli-suuntaa edustavalta säveltäjältä. Olen työskennellyt monipuolisesti eri musiikkityyleissä, joten halusin tuoda myös tähän konserttiin sävellyksiä eri genreistä. Orkesterina oli tasavallan presidentin edustusorkesteri, Kaartin soittokunta, jonka kanssa työskentelin urani ensimmäiset kuusi vuotta ja jonka kanssa pääsin kasvamaan tähän upeaan työhön. Viulukonsertin solistina oli musiikin tohtori **Eeva Oksala**. Aiemmin jo kuuntelimmekin konsertin avausteoksen, Juha Piston *Gravitonen*.

Olin konsertin solistin Eeva Oksalan kanssa samassa seminaarissa Sibelius-Akatemiassa. Kesken luennon Eeva kertoi lähtevänsä palaveriin **Timo Alakotilan** kanssa uudesta konsertista. Kysyin häneltä, mille orkesterille teos olisi tarkoitus kirjoittaa. Koska orkesteria ei ollut vielä sovittu, ehdotin sinfonista puhallinorkesteria, josta sekä Eeva että myöhemmin myös Timo innostuivat. Konserttoja viululle ja puhallinorkesterille on todella vähän. Tunnetuin niistä on Kurt Weillin *Viulukonsertto* vuodelta 1924, joten oli jo korkea aikakin saada lisää musiikkia tälle kokoonpanolle.

Marzi Nymanin *Morpheus* tilattiin Helsingin poliisisoittokunnan 70-vuotisjuhlakonserttiin vuonna 2017. Olin tietysti kuullut Marzin sävellyksiä ja johtanut muutamia hänen loistavia sovituksiaan, jotka olivat tehneet minuun vaikutuksen. Toivoin

Töölö I
TempPELLIAUKION kirkko, 4.3.2020 klo 19
Kaartin soittokunta
Solisti: Eeva Oksala, viulu

Juha Pisto: Gravitone KE (2020)

Timo Alakotila: Viulukonsertto "Between Three Worlds" (2018)

Marzi Nyman: Morpheus (2017)

Timo Forsström: Different Time, Different Place (2020)

Marzilta tyystin uudenlaista puhallinmusiikkia – ja sitä saa mitä tilaa. Sen lisäksi, että kolmiosainen teos sävelkieleltään on "marzimaista", on uusia elementtejä myös porakoneita ja luettua tekstiä. **Timo Forsström** on ollut ystäväni ja kollegani jo lähes 20 vuotta. Työskentelimme yhdessä ensin Kaartin soittokunnassa ja nykyään poliisisoittokunnassa. Olen saanut kantaesittää lukuisia hänen sävellyksiä ja sovituksia. Olen johtanut hänen musiikkiaan myös ulkomailla, kaikkialla hänen sävellyksensä on otettu aina hyvin vastaan. Forsströmin sävellykset ovat hyvin yleisöystävällisiä, ja tämänkin teoksen teemat jäävät jos ensikuulemalta mieleen.

Sami Ruusu vuori väitteli tohtoriksi

Viimeisen tohtorikonserttini ohjelma kuvastaa konserttisarjaani pähkinänkuoressa: Suomen ensiesitys, tilaussävellyksen kantaesitys sekä eurooppalaista kantaohjelmistoa. Orkesterina oli Helsingin poliisioittokunta ja käyrätorvisolistina musiikin tohtori **Tommi Hyytinen**. Konsertti alkoi espanjalaisen puhallinmusiikin helmellä; Joaquín Rodrigon *Adagio Para Orquesta de Instrumentos de Viento*. Rodrigon sävelkieli tuo upeasti esiin espanjalaisia tunnelmia. Espanjassa puhallinmusiikki kukoistaa, mutta meillä Suomessa ei tunneta juuri lainkaan espanjalaista puhallinmusiikkia. Konsertin solistin, hyvän ystäväni Tommi Hyytisen kanssa aloitimme musiikin opiskelun samoihin aikoihin Pohjanmaalla. Olemme soittaneet yhdessä eri kokoonpanoissa jo 35 vuoden ajan. Mietimme Tommin kanssa sopivaa säveltäjää käyrätorvikonsertolle. Toivoimme säveltäjän pystyvän hyödyntämään Hyytisen poikkeuksellista osaamista niin luonnontorven kuin modernin käyrätorven osalta sekä ottamaan huomioon puhallinorkesterin laajan väripaletin. Olin aikaisemmin johtanut Radion sinfoniaorkesterin vaskien kanssa Yleisradion kantanauhalle **Uljas Pulkkinen** teoksen *Bells*. Olin ihastunut Pulkkinen sävelkieleen ja päättimmekin Tommin kanssa tiedustella Uljakselta kiinnostusta konserton säveltämiseen. Pulkkis on myös DocMusin jatko-opiskelija ja satuttuamme samaan filosofian seminaariin saatoin tiedustella hänen kiinnostustaan konserton säveltämiseen. Saimme saman tien myönteisen vastauksen ja uskon että tätä loistavaa konserttoa tullaan esittämään usein myös tulevaisuudessa.

Klassinen III
Tempeliläukion kirkko, 3.11.2021 klo 19
Helsingin poliisioittokunta
Solisti: Tommi Hyytinen, käyrätorvi

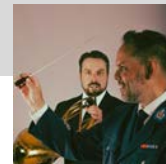
Joaquín Rodrigo: *Adagio Para Orquesta de*

Instrumentos de Viento (1966)

Uljas Pulkkis: *Sonority* (KE) (2021)

Paul Hindemith: *Konzertmusik für Blasorchester, Op. 41* (1926)

Philip Sparke: *The Year of the Dragon* (1984)

Tärkeä osa kapellimestarin kehittämistä sävellysten harjoittamisessa ja tulkintojen sisäistämisessä on teosten johtaminen useita kertoja eri orkestereiden kanssa. Orkesterin johtaminen on vahvasti vuorovaikutteista. Kapellimestari saa ideoita ja impulsseja soittajilta ja muokkaa niiden myötä teoksen tulkintaa. Paul Hindemithin *Konzertmusik* on eurooppalaista kantaohjelmistoa. Johdin sen jo ensimmäisessä tohtorikonsertissa ja pääsin tekemään sen tässä konsertissa poikkeuksellisesti jo viidennen orkesterin kanssa. Näin teoksen kanssa työskenneltyäni saatoin tutkia omaa kehittymistä jatko-opintojeni aikana. Tohtoriopintojeni konserttisarjan päätti yksi 1900-luvun lopun tunnetuimmista puhallinteoksista, Philip Sparken *The Year of the Dragon*. Sävellystä on käytetty vuosien varrella lukuisissa kilpailuissa, ja orkesteri pääsikin teoksessa näyttämään taitonsa niin virtuositeetin kuin dynamiikan osalta.

1900-luvun taitteessa Suomessa puhallinorkesterin edeltäjänä toimi uniikki kokoonpano, torviseitsikko. Aikansa merkittävimmät säveltäjät kuten Sibelius, Järnefelt, Kuula ja Madetoja, kirjoittivat musiikkia kyseiselle kokoonpanolle. Musiikin avulla kohotettiin kansallistunnetta, vahvistettiin kansallista identiteettiä ja tuettiin itsenäistymistä. Huippusäveltäjänimitystä huolimatta suurin osa näistä sävellyksistä on jäänyt tuntemattomaksi jopa suomalaisille. Koska torviseitsikko hallitsi suomalaista puhallinmusiikkia yli puolen vuosisadan ajan, halusin sisällyttää tutkintooni myös tälle kokoonpanolle sävellettyjä teoksia. *Barcarola*-äänite sisältää Armas Järnefeltin, Leevi Madetojan ja Toivo Kuulan vaskipuhaltimille säveltämän tuotannon ensimmäisen kokonaisuuden. Orkesterina oli Solistiseitsikko Imperial, missä soitan myös tenoritorvea. Kuuntelimme seuraavaksi Armas Järnefeltin sävellyksen *Virran rannalla*. Sävellys palkittiin Kansanvalistusseuran sävellyskilpailussa vuonna 1896. Palkintolautakunta piti sitä ”harvinaisen arvokkaana lisänä hyvistä alkuperäisistä sävellyksistä köyhään torvisoitto kirjallisuuteemme.” Sävellys pohjautuu ajan mukaisesti kansanlaulemisiin.

Historiikki ja nykytilanne

Puhallinmusiikista on saatavilla valitettavan vähän kirjallisuutta, eikä esimerkiksi Sibelius-Akatemian opintotarjonta sisällä puhallinorkesterimusiikin historiaa. Etsiessäni ohjelmistoa Euroopan eri maista sain mahdollisuuden tutustua lukuisiin puhallinmusiikin asiantuntijoihin, jotka kertoivat maansa puhallinorkestereiden historiasta, mikä auttoi ymmärtämään sävellysten taustoja ja puhallinmusiikin kehittymistä. Tutkimalla aihetta niin olemassa olevan kirjallisuuden, verkkojulkaisujen kuin erityisesti haastattelujen pohjalta pyrin tutkielmassani tuomaan esiin keskeisen eurooppalaisen puhallinorkesterin historian. Suomen osalta kirjoitan aiheesta laajahkosti luodakseni taustaa nykytilanteelle Suomessa. Kysyn tutkimuksessani, kuinka puhallinorkesterimusiikki Suomessa ja Euroopassa on kehittynyt ja mitä se on nykyään. Selvitän, kuinka soittimet ovat kehittyneet, ketkä ovat olleet keskeisiä puhallinmusiikin vaikuttajia, mitkä ovat koulutuksen erot eri maissa sekä mikä merkitys esimerkiksi sodilla ja muilla yhteiskuntaan vaikuttaneilla ilmiöillä on ollut puhallinorkestereihin. Tutkielmani toisessa luvussa käyn läpi puhallinorkesterin edeltäjää *Harmoniemosikia*, puhallinorkesterin syntymisen taustoja, kehittymistä ja toimintaa, 1800-luvun keskeistä ohjelmistoa sekä maailmansotien vaikutusta puhallinorkestereihin. Kolmannessa luvussa kirjoitan sinfonisesta puhallinorkesterista nykypäivänä. Tarkastelen eurooppalaisen puhallinorkesterimusiikin lisäksi puhallinmusiikkia Australiassa, Japanissa ja Yhdysvalloissa. Kuvaan näiden maiden vaikutusta eurooppalaiseen puhallinmusiikkiin ja esittelen myös eroavaisuuksia eri maiden koulutuksessa.

Neljännessä luvussa luon katsauksen suomalaiseen puhallinmusiikkiin 1600-luvulta nykypäivään. Aloitan puhallinmusiikista Ruotsin valtakunnassa 1600–1700-luvuilla. Käyn läpi puhallinmusiikkia 1800-luvulla Suomen suuriruhtinaskunnassa ja kuvaan vuosisadan lopulla syntyneitä ainutlaatuista kokoonpanoja, torviseitsikkoja. Syvennyn seitsikkoon tarkemmin: tarkastelen kokoonpanon syntyvaiheita, seitsikkokoulutusta, -toimintaa ja -ohjelmistoa sekä torviseitsikkojen toimintaan nykyään. Puhallinorkesterikokoonpano vakiintui Suomessa vasta maamme itsenäisyyden alkuvuosina. Vaikka puhallinmusiikilla oli suuri merkitys Suomessa myös sota-aikana erilaisissa seremonioissa sekä maanpuolustushengen luojana, sodat hidastivat kokoonpanon kehittymistä ja leviämistä. Tuon esille sotilassoittokuntien esiintymisiä, koulutusta, kapellimestareita, ohjelmistoa ja kehittymistä 1900-luvun Suomessa. Suomeen perustettiin 1900-luvun puolivälissä myös uusi puhallinorkesteri, Helsingin poliisioittokunta, jonka historiaa ja nykyistä toimintaa käyn neljännessä luvussa läpi.

Sami Ruusu vuori väitteli tohtoriksi

Sotiemme veteraanien vähentyessä 2000-luvun taitteessa vähenivät myös sotilassoittokuntien esiintymiset, mikä antoi Kaartin soittokunnalle mahdollisuuden perustaa uuden sinfonista puhallinmusiikkia esittävän konserttisarjan. Sen myötä Suomessa alettiin esittää entistä haastavampia alkuperäisteoksia sinfoniselle puhallinorkesterille. Konsertteihin kutsuttiin vierailevia kapellimestareita ja maamme huippusolisteja. Konsertit nostivat puhallinmusiikin arvostusta ja edistivät soittajien rekrytointia, ja myös muut soittokunnat alkoivat järjestää saman tyyppisiä konserttisarjoja. Tutkielmani lopussa käsittelen puhallinmusiikin koulutusta sekä yleisesti ohjelmistoa nykypäivänä. Kun kiersin Eurooppaa ja keräsin materiaalia teosluetteloa varten, sain ilahtuneena huomata, kuinka korkea puhallinmusiikin taso on useassa Euroopan maassa ja kuinka laaja puhallinorkesterikenttä nykyäänkin on. Oli myös mielenkiintoista huomata, kuinka toiminta niin ammatti- kuin harrastelijorkesterieissäkin on useimmiten edelleenkin henkilövetoista. Yksikin ihminen voi siis muuttaa historiaa. Toivon, että tutkielmani historiaosuus lisää tietämystä sinfonisen puhallinorkesterin historiasta, keskeisistä vaikuttajista ja sävellyksistä sekä nykytilanteesta.

Johtopäätöksiä

Olemme ylpeitä musiikkiopistojärjestelmästäme ja varmaan syystäkin, mutta toimintaa pitäisi mielestäni rakentaa Australian ja Yhdysvaltojen tavoin yhteisöille eikä niinkään yksityisopetukselle, kuten edelleen on tehty suuressa osassa maamme musiikkiopistoista. Kuka jaksaisi vuosi toisensa perään heitellä yksinään koreja ilman pelikavereita? Orkesterit ovat useimmiten motivoivina osa musiikkiharrastusta, ja ne ovat lisäksi erinomaisia sosiaalisten ja ryhmätyöskentelytaitojen oppimiseen. No miten sitten lapset ja nuoret saataisiin innostumaan soittamisesta? Kokemukseni mukaan kaikki lähtee hyvästä, motivoituneesta, koulutetusta toiminnan vetäjästä. Sellaisia pitäisi kouluttaa paljon lisää kouluihin, kansalais- ja musiikkiopistoihin sekä konservatorioihin. Niissä kasvatetaan tulevat ammattimuusikot, musiikin harrastajat sekä ammattiorkesterien yleisöpohja. Myös orkesterien toiminnan pitää olla tavoitteellista. Positiivista on se, että Suomessa sävelletään poikkeuksellisen paljon puhallinmusiikkia. Meillä ei kuitenkaan hyödynnetä vierailevia kouluttajia kuten esimerkiksi Norjassa, vanhempainyhdistykset ovat kadonneet ja perheet eivät ole mukana lasten harrastuksessa kuten esimerkiksi jalkapallossa tai jääkiekossa. Meiltä myös puuttuu iso, kaikki puhallinorkesterit kokoava tapahtuma. Norjassa tällainen on Itsenäisyyspäivän paraati, Japanissa puolestaan maailman suurin musiikkikilpailu, johon osallistuu vuosittain 800 000 puhallinsoittajaa.

Sibelius-Akatemian ulkomaalaisten opiskelijoiden osuuden kasvaminen tekee osaltaan varsinkin sotilassoittokuntien rekrytointin entistä haastavammaksi, sillä niissä edellytetään edelleen Suomen kansalaisuutta. Mikäli suomalaisten opiskelijoiden osuus edelleen pienenee, vaarana on, että sotilassoittokuntien taso laskee ja Suomesta loppuvat korkeakoulutetut muusikot ja soitonopettajat. Yksi vaihtoehto olisi, että Sibelius-Akatemiaan perustettaisiin Ruotsin tapaan erillinen pedagogilinja, johon sisäänpääsyvaatimuksena olisi suomen kielen taito. Monella paikkakunnalla puhallinopettajan pitää pystyä opettamaan, jos ei kaikkia orkesterin soittimia, niin vähintään kaikkia vaskipuhaltimia sekä johtaa puhallinorkestereita. Olisi syytä pohtia, pitäisikö kapellimestarikoulutusta lisätä soitonopetukseen yleisemmin. Erilaisten yhtyeiden johto sisältyy kuitenkin lähes jokaisen soitonopettajan sekä muusikon työnkuvaan, ja orkesterinjohtoon opinnot antaisivat myös valmiudet orkesterimuusikoille lukea paremmin kapellimestareiden lyöntiä.

Euroopassa on paljon ammattimaisesti toimivia puhallinorkestereita, mutta koen, että puhallinorkesterikoulutuksen puuttuminen Euroopan musiikkikorkeakouluista vähentää sinfonisen puhallinorkesterimusiikin arvostusta ja kiinnostavuutta. Omiin musiikkiopistoihini ei ole koskaan sisällynyt puhallinorkesterimusiikin historiaa yhtä sotilasmusiikin kurssia lukuun ottamatta. Aineen pitäisikin mielestäni olla pakollinen vähintäänkin kaikille ammattiopintojaan suorittaville puhallinsoittajille.

Suomessa yksikään ammattimaisesti toimivista puhallinorkestereista ei konsertoi säännöllisesti, vaan yhä edelleen sotilassoittokuntien kalenterit täyttyvät suurimmalta osin armeijan sisäisistä esiintymisistä sekä erilaisista seremonioista. Helsingin poliisisoittokunnan toimiminen vain 50 prosentin työajalla ei myöskään mahdollista viikoittaista konserttointia. Vakinaistamalla Poliisisoittokunnan soittajat ja poistamalla kaikki soittamiseen kuulumattomat velvoitteet, kuten kenraali John J. Pershing teki aikoinaan Yhdysvaltojen armeijan soittokunnille, pystyttäisiin huomattavasti lisäämään orkesterin konserttitoimintaa valtakunnallisesti sekä suorittamaan yhtä poliisin tärkeimmistä tehtävistä, rikosten ennalta ehkäisyä, jota toteutetaan valistuskonserttien muodossa. Samalla saataisiin lapsille ja nuorille positiivinen kohtaaminen poliisin kanssa. Puhallinorkesteri ja sen soittimet tehtäisiin tutuiksi, ja annettaisiin ison orkesterin luoma konserttikokemus. Uskon, että ainoastaan jatkuva, säännöllinen konserttitoiminta antaisi mahdollisuudet nostaa suomalaiset puhallinorkesterit kansainväliselle tasolle.

Kuuntelimme esitykseni loppuksi kolmannen osan *Westernization* Marzi Nymanin sävellyksestä *Morpheus*. Orkesterina on Helsingin poliisisoittokunta. Nymanin kolmiosainen teos perustuu kolmijakoon ”koti, uskonto ja isänmaa” ja niiden historiassa tapahtuneeseen muutokseen, morfaantumiseen. Ensimmäisessä osassa kuullaan mm. suurta työläisjoukkoa, valtavien teollisuuskoneiden jyskytystä ja suurten massojen kaatumista marmuttimaisiin sammioihin. Toinen osa on virsi. Nyt kuultava kolmas osa on säveltäjän kommentti isänmaamme amerikkalaistumisesta, karikatyyri kaiken pukemisesta californialaiseen karkkipaperiin ja menestysuskovaiseen näennäsideologiaan.

Taiteelliset opinnäytteet arvioinut lautakunta: MuT **Annikka Konttori-Gustafsson** (pj.), **Atso Almila**, **Kari Tikka**, **Maurice Hamers** ja **Janis Purins**.

Tutkielman ohjaaja: Dosentti, MuT **Timo Virtanen**, Taideyliopiston Sibelius-Akatemia

Tutkielman tarkastajat: Dosentti, VTT **Kaarina Kilpiö**, Itä-Suomen yliopisto / Taideyliopisto FT, **Kari Laitinen**, Music Finland ry.

Tarkastustilaisuuden valvoja: MuT **Markus Kuikka**, Taideyliopiston Sibelius-Akatemia

Tutkielma löytyy kokonaisuudessaan hänen kotisivuiltaan samirusuvuori.com tai osoitteesta <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-329-259-8>.

Teosluettelo löytyy osoitteesta <https://www.samirusuvuori.com/teosluettelo-1>.

Sinfoninen puhallinorkesteri ja sille sävelletty eurooppalainen ohjelmisto

TIIVISTELMÄ

Tämän taiteelliseen tohtorintutkintoon sisältyvän tutkielman aiheena on sinfonisen puhallinorkesterin historia, nykytilanne sekä ohjelmisto. Ohjelmiston kartoittamisen tuloksena olen koonnut liitteenä olevan teosluettelon keskeisestä eurooppalaisesta sinfonisesta puhallinorkesterimusiikista 1900-luvun alusta nykyaikaan. Tutkielman lisäksi taiteellinen tohtorintutkinto sisältää neljän konsertin sarjan. Näissä konserteissa johdin kantaesityksiä, Suomen ensiesityksiä, eurooppalaista kantaohjelmistoa ja teoksia, joita tutkimukseni myötä olen löytänyt. Koska suomalainen ainutlaatuinen kokoonpano torviseitsikko hallitsi suomalaista puhallinmusiikkia yli puolen vuosisadan ajan, johdin konserttien lisäksi myös Armas Järnefeltin, Leevi Madetojan ja Toivo Kuulan vaskipuhalltimille säveltämän tuotannon ensimmäisen kokonaisuäänityksen.

Sinfoniselle puhallinorkesterille alettiin säveltää taidemusiikkia 1800- ja 1900-luvun vaihteessa. Ohjelmistot eivät kuitenkaan ole levinneet maasta ja orkesterista toiseen. Ammattilaispuhallinorkesterit ovat eri puolilla maailmaa pääosin poliisien ja puolustusvoimien kokoonpanoja. Toisin kuin sinfoniaorkestereissa, tällaisissa kokoonpanoissa ei ole tapana käyttää vierailevia kapellimestareita, jotka levittäisivät samalla myös uutta ohjelmistoa. Tästä johtuen Euroopassa on lukuisia puhallinorkesteriteoksia, jotka tunnetaan vain paikallisesti. Etsiessäni ohjelmistoa Euroopan eri maista sain mahdollisuuden tutustua lukuisiin puhallinmusiikin asiantuntijoihin, jotka kertoivat maansa puhallinorkestereiden historiasta, mikä auttoi ymmärtämään sävellysten taustoja ja puhallinmusiikin kehittymistä. Puhallinorkestereiden historiaa tunnetaan valitettavan heikosti, eikä se sisälly esimerkiksi Sibelius-Akatemian opintotarjontaan. Tutkielmassa pyrin tuomaan musikkolähtöisestä näkökulmasta keskeisen eurooppalaisen puhallinorkesterin historian.

Kysyn tutkimuksessani, kuinka puhallinorkesterimusiikki Suomessa ja Euroopassa on kehittynyt ja mitä se on nykyään sekä mitä alkuperäisteoksia sinfoniselle puhallinorkesterille on Euroopassa sävelletty. Tuloksena syntyi tutkintoni konserttisarjan ohjelmisto, ja osaksi tutkielmaa olen koonnut keskeisistä eurooppalaisista sinfonisista puhallinorkesterisävellyksistä teosluettelon, joka osaltaan auttaa kapellimestareiden ohjelmistosuunnittelua sekä teosten kansainvälistä leviämistä. Verkkosivustolla saatavilla olevassa luettelossa ilmoitetaan teoksen nimi, säveltäjä, linkki lyhyeen kuvaukseen teoksesta, sävellysvuosi, kesto, kustantaja sekä linkki tallenteeseen.

Olen löytänyt lukuisia mielenkiintoisia sävellyksiä sekä päässyt tutustumaan orkestereihin eri puolilla Eurooppaa ja kuulemaan niiden soittoa. Sain ilahtuneena huomata, kuinka korkea puhallinmusiikin taso on useassa Euroopan maassa ja kuinka laaja puhallinorkesterikenttä nykyäänkin on. Olen vertaillut koulutusta eri maissa ja annan ehdotuksia siitä, kuinka voisimme kehittää Suomessa toimintaa yhteisötoiminnan ympärille ja miten saisimme lapset ja nuoret innostumaan soittamisesta.

Ruusuvuori: *Sinfoninen puhallinorkesteri ja sille sävelletty eurooppalainen ohjelmisto*

Puhallinmusiikkia käsitteleviä graduja tai väitöskirjoja ei Suomessa ole liikaa tehty, siksi **Sami**

Ruusuvuoren taiteellinen tohtorintutkinto on enemmän kuin tervetullut lisä tähän joukkoon. Neljän konsertin ja yhden äänitteiden lisäksi tutkintoon kuului kirjallinen työ, jota tässä kirjoituksessa kommentoin. Moneen puhtaasti tieteelliseen väitöskirjaan verrattuna tämä kirjallinen tuotos on suppeahko, mikä on aivan ymmärrettävää, sillä pääpaino Ruusuvuoren tutkinnossa oli taiteellisella puolella ja ohjelmistoluettelon rakentamisessa. Kuitenkin kirjasta löytyvät kaikki tieteen edellyttämät osiot johdantoineen, johtopäätöksineen jne. Tekstissä on viitattu "liitteenä olevaan" teosluetteloon, jota ei kuitenkaan kirjassa ollut kokonaisuudessaan, ainoastaan esimerkkisivu. Voidakseen perehtyä luetteloon lukijan täytyy nähdä vaivaa ja hakeutua sähköisen lähteen ääreen (löydettyään ensin verkko-osoitteen, joka olisi mieluusti voinut näkyä esimerkkisivun alussa).

Heti tutkielman aiheen esittelyssä Ruusuvuori luettelee puhallinorkestereista käytettyjä nimityksiä eri maissa. Tässä työssä hän keskittyy sinfonisen puhallinorkesterin ohjelmistoon. Jokunen vuosi sitten eräs radiotoimittaja käytti Kaartin soittokunnan konserttia juontaessaan termiä "puhallinsinfoniaorkesteri" – aluksi se oudoksutti, mutta ei itse asiassa ole lainkaan hullumpi termi sekään. Ruusuvuori esittelee sinfonisen puhallinorkesterin historiaa Euroopassa sivuten myös puhallinsoittinten kehittymistä. Nykypäivän osalta kerrotaan myös Japanin, Australian ja Yhdysvaltojen tilanteista. Vaikka eri maiden käsittely on pintapuolista, mielestäni on ilahduttavaa, että puhallinmusiikin historiasta muissa maissa voi nyt lukea suomenkielellä. Hieman jäin joissain kohdissa miettimään sitä, kun paikoin oli käytetty lähes 30 vuotta vanhaa läheaineistoa, mahtavatko niiden tiedot vastata nykypäivän tilanteita. (Sivuhuomautuksena mainittakoon, että olipa erään lähteen tekijä Leon Bly saanut sukunimensä muuton Blyn sivulla 18.)

Suomalaisen puhallinmusiikin historian osalta mielenkiintoisinta olivat asiat, jotka olivat tapahtuneet talvisodan jälkeen ja etenkin viime vuosikymmeninä, sillä niistä ei ole paljoa aikaisemmin kirjoitettu. Varhaisempien vaiheiden osalta tiedot pohjautuivat jo monista yhteyksistä tuttuihin läheaineistoihin (Talvio, Vuolio, Karjalainen, Laitinen) eivätkä siten tuoneet uutta tietoa. Yksi virhe tekstistä on kuitenkin korjattava. Sivulla 69 Ruusuvuori kirjoittaa: "Olen itse johtanut 2000-luvulla Suomen ensiesitykset muun muassa Gustav Holstin *Hammersmithistä* (1930) ja [...], jotka ovat aivan keskeisintä puhallinorkesteriohjelmistoa." Itse olin mukana soittamassa, kun Montolan puhallinorkesteri soitti *Hammersmithin* 80-vuotisjuhlakonsertissaan jo useita vuosia aiemmin, tarkalleen ottaen 27.10.1991. (Tarinaa siitä voisin kertoa enemmänkin...) En tiedä, oliko tämäkään Suomen ensiesitys, mutta ainakin paljon ennen Ruusuvuoren olettamaa omaa ensiesitystään.

Johtopäätöksissään Sami Ruusuvuori vertailee eri maiden käytäntöjä Suomen tilanteeseen, ja nostaa esiin ehdotuksia, joita toivoisi Suomessakin tehtävän. Monista asioista on puhallinpiireissä jo ennenkin puhuttu tai niitä pohdittu, joten kaikki ehdotukset eivät välttämättä olleet uusia. Tärkeänä pidän sitä, että niin uudet kuin vähän vanhemmatkin ehdotukset ja huomiot on kirjattu ylös väitöskirjatason tekstiin, jolloin ne todennäköisesti tavoittavat paremmin lukijoita eri piireissä – muuallakin kuin puhallinväen ydinjoukon keskuudessa. Päivätyön ohella tehty tohtorinväitöstyö ansaitsee tulla huomioituksi. Paljon onnea uudelle musiikin tohtorille!

Teksti: Anu Koskinen

TOISENLAINEN SÄVELLYSKONSERTTI

Toteutimme 24.4.2022 Porin Promenadisaalissa porilaisen PTS-Puhallinorkesterin kanssa ja Suomen Kulttuurirahaston Satakunnan rahaston tukemana konserttiproduktion, joka keskittyi pelkästään tämän kirjoittajan sävellyksiin. Harrastajaorkesterien soittamia sävellyskonsertteja ei Suomessa ole viime vuosikymmeninä kovin paljon pidetty. Rajaani artikkelini koskemaan vain soitinmusiikkia, enkä siis käsittele tässä artikkelissa kuorojen uuden musiikin eteen tekemää työtä, joka on ja on ollut valtava. Musiikkiopistojen piirissä minulla ja varmaan monella muullakin on sävellyskonsertteja ollut, mutta haluan tässä yhteydessä erottaa toisistaan aikuisten harrastusmaailman ja musiikin perusopetuksen piirit. Tämä artikkeli käsittelee ja pohtii amatöörien osuutta musiikkielämässämme laajemminkin. Miksi? Koska katson, että aihe on tärkeä, eikä amatööri/ammattilainen-asetelma ole välttämättä oleellinen mittari musiikkiesityksen onnistumista arvioitaessa.

Määrittelen tässä kirjoituksessa käyttämäni termin ”moderni musiikki” omalla tavallani. Tarkoitan sillä uutta tai uudehkoa suomalaista taidemusiikkia tyyliuunnasta riippumatta. Luen tässä moderniksi musiikiksi myös täysin tonaalisen musiikin, mikäli sen ilmaisu kurottaa vahvasti taiteen suuntaan. Taidemusiikin ja viihteen välille haluan määritellä rajan, mutta se ei ole muuri vaan veteen piirretty viiva. Otan tämän rajakäsitteen tueksi esille kaksi lukemaani lausetta, jotka kuvailevat aihetta erinomaisen hyvin. ”Viihteen keskeisenä ominaisuutena voidaan pitää sitä, että se haluaa tulla mahdollisimman helposti ja nopeasti tunnetuksi ja sisältää mahdollisuuden sentimentalisuuteen (I. Oramo)”. ”Virtaavissa vesistöissä saattavat lämpimän ja kylmän veden vyöhykkeet olla hyvinkin lähellä toisiaan. Yleensä kyllä tiedetään, kummalla puolella ollaan, mutta kysymykseen ei ole aina mahdollista eikä tarpeellistakaan vastata (P. Heininen)”.

Havaintojeni mukaan modernin musiikin esittämisessä harrastajien osuus on ollut yleisesti vähäinen, ja se on käytännössä ollut vahvasti kuorojen vastuulla. Puhallinorkesterikulttuuri on tullut mukaan modernin esittämiseen laajemmin vasta tällä vuosituhanella. Omat kokemukseni puhallinorkesterikulttuurista alkavat 1970-luvun puolen välin aikaan. Silloin puhallinorkesterimusiikki (josta käytän edempänä nimitystä puhallinmusiikki) oli erittäin voimakkaasti yhteydessä maamme yli sata vuotta vanhaan, aikoinaan hyvinkin merkittävään torvisoittoperinteeseen. Tanssi- ja viihdemusiikin lisäksi soitettiin tunnettuja klassikoita, operetteja ja musikaaleja puhallinsovituksina. Edistyneemmät ja isommat kokoonpanot alkoivat tuoda vähitellen ulkomaista ohjelmistoa, joka oli teknisesti suomalaista kantarepertuaaria edellä kaikin tavoin arvioituna. Sääntöä vahvistavia poikkeuksiaikin oli, esim. Einojuhani Rautavaaran *Sotilasmessu* ja Leonid Bashmakovin *Preludi ja Scherzo*. 1980-luvulla puhallinorkesterit alkoivat laajemmin etsiä uutta ohjelmistoa. Jyväskylän Puhkupilieissä luotiin uusi kulttuuri, joka katsoi myönteisesti rock-musiikin suuntaan (esim. Harri Mäntysen *Keltinmäki-blues*). **Jukka** ja **Markku Viitasaari** hyödynsivät paljon harrastajien panosta 1990-luvulla luoden omat persoonalliset tyylinsä. Samalla vuosikymmenellä Helsingissä Akateeminen Puhallinorkesteri otti isoja askelia modernin suuntaan (mm. Vainio: *Ariadnen lanka*, Lehto: *Huilukonsertto*). Myös muualla modernin musiikin genreen kallellaan olevia teoksia alkoi tulla esiin eri säveltäjiltä, mutta varsinaisten modernistien innostus alaan antoi enimmäkseen odottaa itseään 2000-luvun puolelle. Nykyisin modernia musiikkia eri vaikeustasoilla alkaa jo löytyä jonkun verran, mutta siitä huolimatta tämä genre on saavuttanut harrastajajoukoissa vasta perin harvoja toimijoita.

Näiden faktojen merkeissä minulle oli erittäin suuri ilo ja kunnia, että perinteikäs PTS (Porin Työväen Soittokunta) lähti mukaan tähän projektiin. Toteutumisen ilo oli suuri ja molemminpuolinen, varsinkin kun ajattelee minkälaisissa olosuhteissa asiaa alettiin valmistella keväällä 2020. Epäusko oli vallata kaikki vielä aivan viimeisillä hetkillä ennen konserttia. Peräti kahdeksan nimeä tuoreimmasta esiintyjälistasta ei koskaan päässyt konserttiin, kun koronavirus keskitti viimeiset (toivottavasti!) voimansa soittajistoon.

TOISENLAINEN SÄVELLYSKONSERTTI

Konserttiohjelma oli retrospektiivinen sävellysten sijoittuessa 2005–2017 väliselle ajalle. Osa musiikistani oli täysin tonaalista, osa pitch class -ajatteluun pohjautuvaa ja osa jotain näiden väliltä. Mainitsin käsiohjelmassa tinkimättömän modernistin Paavo Heinisen lausumat sanat tyyliopikkeamista kevyempään suuntaan. Hän käytti sellaisista nimitystä lomamatka. Olen henkilökohtaisesti viettänyt tässä mielessä aika paljon lomia säveltäjäurallani aivan viime vuosiin asti, toisin sanoen en ole epäröinyt heittäytyä viihteellisen ja kevyen ilmaisun pariin, jos tarvetta ja tilaisuuksia on tullut. Oman luokitteluni mukaan suurin osa konsertin ohjelmasta kuului kuitenkin selvästi enemmän modernin kuin viihdemusiikin puolelle.

Eräs kriitikko toi konserttiarviossaan musiikkini kohdalla esiin käsitteen ”käyttömusiikki”. Oletan hänen määritelleen konserttini teokset sellaiseksi. Tämä termi, joka meillä pohjautuu varmasti eniten saksalaiseen sanaan ”Gebrauchsmusik” ja sen historiaan, on kokemukseni mukaan yleiskielessä melko vähättelevä. Käyttömusiikiksi nimetään helposti musiikki, joka ei sovi mihinkään virallisen musiikillisen kaanonin määrittelemään luokkaan, on ehkä hyvän kuuloista mutta ei tarpeeksi korkeakulttuurista (kompleksista, älyllistä, ilmaisukeinoiltaan uutta ym. ym.). Filosofisesti toisesta suunnasta ajattelen, että mikä voisi olla säveltäjän hartaampi toive, kuin että hänen työnsä tuloksista tulisi käyttömusiikkia, jos ajattelemme sanaa sellaisenaan: musiikkia, jolla on käyttöä. Säveltäjä Harri Wessman on sanonut: sävellän mieluummin käyttömusiikkia kuin kertakäyttömusiikkia. Jälkimmäistä on (usein pitkän aikaa, joskus jopa lopullisesti) valitettavan suuri osa nykysäveltäjien tilaus- ja kilpailusävellyksistä. Toisaalta voisi kysyä: mikä ei ole käyttömusiikkia? Eikö tilaus tai kilpailu ole mitä suurimmassa määrin selkeästi määritelty tarkoitus, johon musiikkia sävelletään? Käyttömusiikin ulkopuolelle jäisi siis ainoastaan säveltäjien itsekseen ideoima musiikki, jota ei ole tarkoitettu kenellekään tietylle esiintyjälle ja joka ei tunnusta mitään käytännön rajoituksia esityskoneiston, keston ja vaikeusasteen suhteen. Tohdin arvella, että tällaista musiikkia ei synny kauhean paljon. Olen kahden vaiheilla, tulisiko termiä käyttömusiikki viljellä ollenkaan.

Amatöörien osuus Suomen taidemusiikin historiassa on ollut vaikkapa Sibeliuksen aikaan merkittävästi suurempi kuin nykyään. Tämä vaatisi tutkimustyötä, jota on varmasti tehtykin, mutta sen laajempi käsittely ei kuulu tämän kirjoituksen päämääriin. Tänä päivänä harrastajien osuus modernin musiikin esittämisessä painottuu voimakkaasti kuoroihin. Harrastajajousisoittajien, -kamariyhtyeiden ja yksittäisten instrumentalistien osuus modernin musiikin soittamisessa on pieni ja painottuu yliopistojen vaikutuspiirissä tehtävään musisointiin. Tutkin asiaa säveltäjien kannalta käymällä läpi kaikki hallussani olevat (1999 alkaen) Suomen Säveltäjät ry:n *Kompositio*-lehdet. Löysin kaksi artikkelia, joissa viitattiin amatöörimuusikoiden osuuteen säveltäjien tuotantoa koskien. Otos ei täytä tieteellisen tutkimuksen kriteerejä, mutta kertoo jotain.

Tässä vaiheessa on sopivaa esittää kysymys: miksi amatöörisoittajat eivät soita nykyistä enemmän modernia musiikkia? Jos ratkaisuksi tarjotaan kaikissa piireissä tuttua hokemaa, että yleisö ei pidä siitä eikä siksi tule konserttiin, esitän voimakkaan vastalauseen! Sävellyskonserttissani minua hämmästytti se, että yleisö, joka koostui enimmäkseen muista kuin konserttimusiikin säännöllisistä kuulijoista, otti vaikeatajuisemmat teokseni vastaan keskittyneesti ja palkitsi ne runsain suosionosoituksin. Yleisö ei siis uudelleen ja uudelleen halua kuulla vain tuttuja teoksia; modernimmatkin kelpaavat!

Epäilen siis, että ”vaikeatajuisen” musiikin vähäinen tarjonta esittävässä harrastajapiireissä ei johdu suinkaan yleisöstä, vaan luutuneista käsityksistä siitä, mitä yleisön oletetaan ajattelevan. Toinen aivan oleellinen tekijä on modernin musiikin vaikeustaso, joka on usein harrastajille aivan liian korkea. Samaa kategoriaan voidaan lukea teosten instrumentaatiot, joissa annetaan tärkeitä osuuksia soittimille, joita ei useinkaan ole käytettävissä. PTS-konserttiproduktiossa tämä ongelma ratkaistiin osittain käyttämällä joitakin ammattilaisia avustajina. Tällainen on kuitenkin mahdollista vain harvoin; pienillä paikkakunnilla ja taloudellisten resurssien niukkuudessa ei. Osittain ongelma ratkaistiin alempana kuvaamillani keinoilla, eli tekemällä muutoksia soitettaviin teoksiin.

Korona-aikana maailmalla heräsi useita hankkeita nk. flexible instrumentation -sovittamiseen. Haluttiin pieniä kokoonpanoja sekä mahdollisuutta soittaa stemmoja eri instrumenteilla. Soittimista tulisi taas enemmän oman rekisterinsä edustajia kuin yksilöllisiä värejä ja karaktärejä. Tällainen ajattelu on joidenkin säveltäjien mielestä varmaankin halveksivaa, mutta monissa tapauksissa ainoa vaihtoehto, jos haluaisi teostaan soitettavan puhallinpiireissä. Viihteen puolella puhallinmusiikissa käytetään säännöllisesti nk. cue-nuotteja (pikkunuotit, joilla puuttuva soitin voidaan korvata jollain muulla). Tämä on käytäntö, jota voi aivan hyvin soveltaa myös uudempaan ilmaisuun. Säveltäjän periaatteet ovat siinä lujilla, mutta jos vaihtoehtona on pienen muutoksen tekeminen, että teos sen ansiosta saadaan esitettyä, henkilökohtaisesti taivun mieluummin.

En ehdota puhallinorkestereille kaiken tutun heittämistä pois ja korvaamista modernilla ohjelmistolla. Toivoisin kuitenkin, että alallamme rohkaistuttaisiin uudensuuntaisiin avauksiin. En pidä hyvänä, jos puhallinmusiikkipiirit jäävät toistamaan sata vuotta vanhaa toimintatapaansa soittamalla vain ja yhä ja taas yhä muiden tutuksi tekemää musiikkia omilla versioillaan. Puhallinorkesteri ei saa olla vain pop-, viihde- ja elokuvamusikin levyautomaatti! En jaksa uskoa sellaisen kulttuurin elinkelpoisuuteen. Säveltäjänä pidän kultaa kalliimpana tällaisia projekteja, joissa uudistuminen kuuluu ja näkyy konkreettisesti. Siksi rohkaisen myös muita puhallinorkestereita ottamaan yhteyttä säveltäjiin: voidaanko olemassa olevalle teokselle tehdä jotain, jos siinä on orkesterille ylitsepääsemättömiä ongelmia? Muutetaanko joitain yksityiskohtia vai tehdäänkö uusi versio? Tehdäänkö uusi teos? Suomessa on tällä hetkellä enemmän taidemusiikin säveltäjiä kuin koskaan. Rohkaisten kaikkia puhallinorkestereita yhteistyöhön heidän kanssaan! PTS on hieno esimerkki taipuisasta, kehittyvästä ja muutoksiin pystyvästä, vaikeudet selättävästä kokoonpanosta. En näe mitään syytä ajatella, ettei tällaisia orkestereita olisi Suomessa muitakin!

**Konsertin teokset ovat kaikki kuultavissa
YouTubessa kanavalla PTS Puhallinorkesteri.**

**Teksti: Jukka-Pekka Lehto
Kuva: Mikko Jokinen**

BRASS BANDINGIÄ KERRAKSEEN

Alttotorvisektion yhteisesitys, Pirates of Caribbean, Owen Farrin johdolla vapaavalintaisten yhtyeiden konsertissa.

Koronarajoitusten hellitettyä pääsimme taas aurinkoiseen Harrogateen Englannin Yorkshiressä, jossa järjestetään vuosittainen Brass Band Summer School (BBSS), tällä kertaa 7.–12.8.2022. Kurssi on toiminut jo vuodesta 1986, jolloin vielä muita kesäkursseja ei Britanniassa ollut. Olimme nyt **Juha Virtasen** (Bb tuuba) kanssa siellä toista kertaa, ja saimme tällä kertaa mukaan myös kornetisti **Anssi Aution**.

Kurssin pitkäaikainen iäkäs kapellimestari, **Richard Evans**, menehtyi viime keväänä, ja tahtipuikon otti brass band maailmassa kuuluisa euphonium-taiteilija ja Cory bandinkin nykyiseen menestykseensä johdattanut kapellimestari **Robert Childs**. Hänen poikansa **David Childs**, kuuluisa euphonium-taiteilija hänkin, toimii kurssin administraattorina sekä euphoniumien ja baritonitorvensoittajien opettajana. Muutenkin opettajajakaarti koostuu soittimiensa parhaista taitajista, kuten esimerkiksi **Owen Farr** alttotorvessa ja **Les Neish** tuubassa.

Kurssilla saa todellakin soittaa paljon: koko päivä on ohjelmoitu aamulämmittelyistä iltaharjoituksiin ja illanviettoihin. Kurssilaiset ja opettajat asuvat samalla kampuksella, missä opetus ja ruokailukin tapahtuvat. Tällä kertaa kurssilla oli noin 100 osallistujaa: pelkästään alttotorvensoittajia oli 16, mikä oli tällaiselle suomalaiselle alttotorvensoittajalle erityisen ilahduttava kokemus.

Osallistujia riitti yhteen isoon ja vielä kahteen normaalia suurempaan brass bandiin. Näiden kanssa harjoiteltiin päivittäin sektioittain ja yhtyeenä. Nämä kokoonpanot valmistelivat loppukonserttiin tulevia kappaleita.

Lisäksi osallistujat oli jaettu kolmeen normaalikokoiseen bändiin, jotka kilpailivat leikkimielisesti keskenään parhaasta viihdepläjäyksestä. Tällaisia Brass in Concert -kilpailuja järjestetään Britanniassa paljon. Kaikille oli annettu noin 20 minuutin ohjelmisto, joka sisälsi hidasta, solistista ja vauhdikasta viihdettä. Kilpailu käytiin kurssin toiseksi viimeisenä iltana ja hauskaa oli. Esitykset arvioi **Alan Morrison**, joka on Roberts Childsin kanssa paljon brass band elämää kokenut kornetisti.

"Harrogate Hornblowers" voitti Brass in Concert -kilpailun.

BRASS BANDINGIÄ KERRAKSEEN

Viikkoon mahtui myös kurssilaisten omia sooloesityksiä pianistin kera sekä kurssilaisten oman innostuksen mukaan koottujen yhtyeiden esityksiä. Viime kerralla edistimme suomalaisen seitsikkomusiikin tuntemusta kokoamamme seitsikon avulla. Tällä kertaa meillä oli mukana kvintettikappaleita. Kokoamamme kvintetti esitti Markku Viitasaaren *Rosé Balladin* ja Timo Forsströmin *Majakasaaren*. Esitys sai paljon kehuja ja kappaleista kiinnostuttiin, aivan kuten viime kerrallakin.

Kurssipäivien päätteeksi saimme nauttia opettajien upeista sooloesityksistä - ja sen jälkeen heidän baarimikkotaidoistaan.

Mieleenpainuvien St. Wilfrid -kirkon loppukonsertissa isolla kokoonpanolla esitettävistä teoksista oli Tsaikovskin *1812-alkusoitto*, jossa sävelet soljuivat alun herkästä pianosta lopun forte fortissimoon, joka raikui putkikellojen kera aivan järjestyttävänä kirkkoakustiikassa. Kaksi pienempää kokoonpanoa esittivät mm. yhdessä kornettilegenda **Roger Websterin** kanssa pari sooloteosta. Mieleenpainuvien teos pienemmässä kokoonpanossa esittämistämme kappaleista oli ehdottomasti Eric Ballin tunnettu kilpailukappale *Resurgam*.

Kurssilla oli sekä erittäin edistyneitä harrastelijamusiikoita tai puoliammattilaisia että soittajia, joilla on vähemmän kokemusta vaativan brass band musiikin soittamisesta. Kaikille löytyi paikkansa. Opettajat olivat konsertissa tukena siellä, missä tarvetta oli. Osa kappaleista oli paikoitellen aivan liian vaikeita, että olisin pystynyt omaksumaan ne täydellisesti vajaassa viikossa. Tärkeintä oli kuitenkin se mahtava fiilis ja hyvä henki, mikä kurssilla vallitsi sekä kurssille valittu upea musiikki. Ja se, että oli mahdollisuus soittaa upeiden muusikoiden kanssa.

Anssi Autio oli ensikertalaisena myös innostunut kurssista:

"BBSS on intensiivinen ja vaativa, mutta samalla erittäin antoisa. Brass band -kulttuurissa kasvaneita ja brass bandeissa soittavia kuunnellessa ymmärtää hyvin, miten erinomainen "kasvualusta" brass band on etenkin nuorelle soittajalle. Brass band kehittää erinomaisesti mm. harmonian tajua, kestävyyttä ja tekniikkaa. Lähes kaikilla Britannian eturivin vaskisoittajilla on brass band -tausta. Heistä mainittakoon mm. trumpetisti **Philip Cobb** ja summer schoolissa pasuunaa opettava **Becky Smith**. Olisi tietenkin hienoa, jos meillä Suomessakin olisi nuoriso-brass bandeja tukemassa nuorten soittajien kasvua ja kehitystä."

Tätä kurssia voin todella suositella brass band -kulttuurista ja -musiikista kiinnostuneille. Kuten Anssi edellä totesi, kurssi on intensiivinen ja vaativa, mutta myös sosiaalinen tapahtuma, jossa pidetään hauskaa. Olisi kiva nähdä siellä muitakin suomalaisia, kun taas ensi vuonna osallistumme. Kurssi pidetään seuraavan kerran 6.–12.8.2023, ja ilmoittautua voi osoitteessa <https://www.brassbands Summerschool.com/>.

Teksti: Marjukka Hietaniemi, alttorven soittaja

Kuvat: Marjukka Hietaniemi ja Juha Virtanen

Kurssilaisten toinen puolisko loppukonsertin harjoituksissa.

Suomalaiskolmikko ennen loppukonserttia: Juha Virtanen, Anssi Autio ja Marjukka Hietaniemi.

Saiko Riika liika-annostuksen suomalaista puhallinmusiikkia?

Perheen pikaiseen piipahdukseen Latvian pääkaupungissa Riikassa mahtui myös reilun tunnin luento suomalaisesta puhallinmusiikista. Otin etukäteen yhteyttä WASBE-hallituskollegaani professori **Janis Purinsiin** ja tiedustelin mahdollisia puhallinaktiviteetteja aikavälillä 8.–10.6.2022. Janisin ehdotuksesta päädyinkin sitten luennoimaan ihan Riikan keskustassa sijaitsevassa oppilaitoksessaan Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music.

Paikan päällä ei ollut kuin muutama henkilö, mutta online reilusti toistakymmentä. Homma sujui siten, että videotykitin materiaalia ja esitin asiaani englanniksi. **Māra Lemken** käänsi välittömästi latviaksi. Aiheena olivat tietenkin suomalaisten puhallinmusiikkikustantajien kattojärjestön FinnBand ry:n vientiponnistelut ja YouTube-kanava FinnBand Publishers sekä myös WASBE. SPOL:n jäsenlehti herätti positiivista hämmästyä, ja olin siitä oikein otettu.

Suomalaista puhallinmusiikkia oli mainio esitellä Poliisisoittokunnan tallenteiden ja FinnBand-videoiden kautta. Myös tuoreet Puhallinorkesterien SM-kilpailujen striimausvideot olivat oikein tarpeellisia. Säveltäjistämme **Ilari Hylkilä**, **Timo Forsström** ja **J-P Lehto** tunnettiin Latviassakin. Kaartin seitsikon video (Toivo Kuula: *Soitto*) herätti kiinnostusta, ja samalla tuli käytyä läpi maamme sotilassoittokunnat. Hamina Tattoo ja Lieksa Brass Week saivat tietenkin osansa. **Kari Laitisen** artikkelin "A Shape of Finns to Come" jaoin sekä online että läsnäolijoille.

Vaimoni **Anu Pihl** huolehti luennon musiikkioppilaitososuudesta, onhan hänellä jo kolmen vuosikymmenen kokemus eritasoisten oppilasorkestereiden johtamisesta ja käyrätorvensoiton opettamisesta. Sibelius-Akatemian puhallinlinkapellimestarikoulutus oikeine orkestereineen herätti myös huomiota, pidimmehän luennon luokassa, jossa kaksi flyygeliä simuloi orkesteria sikäläisille kapuoppilaille.

Teksti: Jukka Viitasaari
Kuvat: Sissi Viitasaari

Professori Janis Purins antaa ohjeita videoblogin kuvaussessiota varten.

Jāzeps Vītols
Latvijas Mūzikas
akadēmija

Ukrainalaistähti Töölössä

Helsinkiläisellä Töölö Brassilla on ollut aktiivinen kevät. Töölö Brass on kantanut oman kortensa kekoon Ukrainan tukemiseksi pitämällä tukikonsertin Ukrainalle 7.5.2022 Tempeliahkion kirkossa ja esiintymällä kaikkien kaupunginosafestareiden äidin, Kumpulan kyläjuhlien, juhlaavan avaajana 28.5.2022. Myös Kumpulan kyläjuhlien tuotto meni Ukrainalle. Orkesterin juurilla Helsingin Töölössä sijaitsevalta uudistetulla Töölöntorilla orkesteria nähtiin ja kuultiin taas tänä keväänä koulujen päättäjien aikaan julistamassa Suomen suvi avatuksi. Lisäksi orkesteri on koronarajoitusten hellitettyä vihdoin saanut julkaistua oman CD:n täynnä suomalaista brass band -musiikkia (levyprojektista lisää ks. *Puhallinorkesterin* numerossa 1/2022). Tätä upeaa levyä voi tilata osoitteesta cd@toolobrass.fi 25 euron hintaan.

Töölö Brassin tukikonsertti Ukrainalle, *Maisemakuvia maailmalta*, pohjautui kapellimestari **Okko Kivikatajan** ajatukseen tuoda esille perinteisiä brass band -sävellyksiä, jotka on omistettu erilaisille paikoille tai maisemille. Konsertissa kuultiin John Irelandin *Downland Suite* ja osia Philip Sparken *Hymn of the Highlands* -sarjasta, jossa Töölö Brassin omat soittajat pääsivät solistitehtäviin.

Ukrainan maisemia konsertissa maalaili ukrainalainen trumpettitaiteilija **Bogdan Dekhtiaruk**. Hän toimi solistina Alexander Arutjunjanin *Trumpettikonsertossa* ja kahdessa ukrainalaisessa laulussa, *Plyve Kacha* ja *Rukous Ukrainalle*. *Plyve Kacha* on surumielinen vanha sodanvastainen laulu, ja *Rukous Ukrainalle* Mykola Lysenkon upea sävellys, joka on Ukrainassa lähes kansallislaulun asemassa. Laulut ovat nousseet suureen suosioon ukrainalaisten keskuudessa vuoden 2014 tapahtumien jälkeen. Näihin brass band -sovitukset oli tehnyt **Hannu Raijas**.

Bogdan Dekhtiaruk – Ukrainan lahja Suomen trumpettitaiteelle

Tapasimme Bogdanin aurinkoisessa Lieksassa ja pyysimme häntä kertomaan hieman itsestään ja urastaan. Bogdan Dekhtiaruk syntyi musikaaliseen perheeseen, joten ura musiikin parissa oli luonteva valinta. Jo muutaman vuoden ikäisenä hän alkoi laulaa kuorossa. Hän alkoi soittaa trumpettia 12-vuotiaana vuonna 2004. Bogdan toteaa, että hänellä on harmoninen korva, joten hän oppi hyvin nopeasti trumpetin soiton. Jo vuoden sisällä hän hallitsi *Venetsian karnevaalin* sekä esitti mm. Arutjunjanin *Trumpettikonserton*, jota hän on sen jälkeen esittänyt kymmeniä

kertoja. Tosin brass bandin solistina hän esitti sen nyt ensimmäistä kertaa.

Bogdanin äiti opettaa pianonsoittoa Bogdanin syntymäkaupungin, Keski-Ukrainalaisen Umanin musiikkioppilaitoksessa, missä myös Bogdan aloitti musiikkiopintonsa. 15-vuotiaana hän siirtyi opiskelemaan Odessan musiikkikouluun, jossa hänen soitto-opettajansa oli **Igor Borukh**. Bogdan jatkoi opintojaan Odessan konservatoriossa ja Pietarissa Nikolai Rimsky-Korsakov konservatoriossa, jossa häntä opetti **Boris Taburetkin**. Pietariin siirtymistä auttoi paljon hänen hyvä ystävänsä ja maailmankuulu trumpettisti **Sergei Nakariakov**.

Nuori, lahjakas trumpettisti voitti kansainvälisen Mravinski-kilpailun Pietarissa vuonna 2011. Bogdan työskenteli Pietarin filharmonisen orkesterin trumpettistina vuosina 2014–2020, joista viimeiset kolme vuotta trumpetin äänenjohtajana. Koronapandemian aikana syyskuussa 2020 Bogdan muutti Pietarista takaisin Ukrainaan. **Jouko Harjanteen** vinkistä hän lähti koesoittoon Lahteen, ja elokuussa 2021 Bogdan aloitti Sinfonia Lahden trumpetin äänenjohtajana.

Bogdan Dekhtiaruk hallitsee myös käyrätorven, vaikka ei pidäkään itseään ammattimaisena käyrätorven soittajana. Käyrätorven soittamiseen Bogdan innostui kuultuaan käyrätorvensoittaja Radek Baborakin levytyksen Bachin soolosoitosarjoista. Bogdan on esiintynyt käyrätorvisolistina vain nelisen kertaa. Viimeksi saimme kuulla hänen upeaa trumpetin- ja käyrätorvensoittoaan samassa konsertissa Lieksan vaskiviikolla. Pasuunakaan ei ole hänelle vieras. Hän ei kuitenkaan omien sanojensa mukaan ole vielä valmis esiintymään pasuunalla samassa konsertissa, jossa soittaa trumpettia ja käyrätorvea.

Päättyönsä ohella Bogdan vetää projektiluonteisesti trumpetin mestarikursseja, kuten tänä vuonna Lieksan vaskiviikolla. Hän on myös innostunut toimimaan solistina aina kun vain mahdollisuus on. Ukrainassa ollessaan hän on soittanut mm. puhallinorkesterien solistina. Bogdan kertoi tulevansa mielellään solistiksi, joten puhallinorkesterit, pankaapa korvan taakse.

Tänä syksynä Bogdania voi kuulla solistitehtävissä Lahdessa oman orkesterinsa edessä 17.11.2022. Silloin ohjelmassa on Johann Nepomuk Hummelin *Trumpettikonsertto*.

Haastattelu ja teksti: Marjukka Hietaniemi ja Anssi Autio
Kuva: Nina Naveršnik

Puhallinmusiikin tutkijat Etelä-Tirolin auringossa IGEB Bolzano 14.–18.7.2022

Kansainvälinen puhallinmusiikin tutkimuksen yhdistys IGEB (Internationale Gesellschaft zur Erforschung und Förderung der Blasmusik) järjesti Italian Bolzanossa 14.–18. heinäkuuta 2022 järjestyksessään 24. kansainvälisen puhallinmusiikin konferenssin. Tapahtuma pidettiin paikallisen Claudio Monteverdin konservatorion tiloissa, ja se keräsi kaupunkiin useita kymmeniä puhallinmusiikin tutkimuksesta kiinnostuneita musiikkiteiteilijöitä, kapellimestareita ja pedagogeja 15 eri maasta.

Konferenssin neljänä esitelmäpäivänä kuultiin kaikkiaan 60 esitelmää, jotka jouduttiin pitämään niiden suuren määrän vuoksi kahdessa eri salissa samanaikaisesti järjestettävänä istuntoina. Tämän vuoksi konferenssin kävijällä oli mahdollisuus kuulla vain puolet pidetyistä esitelmistä, vaikka kiinnostavia aiheita olisi ollut enemmänkin.

Tämänkertaisen konferenssin esitelmien poikkeuksellisen suuri määrä selittyi osin sillä, että kaksi vuotta sitten Espanjaan suunniteltu konferenssi jouduttiin koronan vuoksi kokonaan perumaan. Tutkijoilla oli nyt tarve päästä pitkästä ajasta esittelemään tutkimustensa tuloksia ja tapaamaan kollegoitaan. Lisäksi moni Amerikasta tullut kapellimestari oli yhdistänyt konferenssimatkan heti tapahtuman jälkeen Prahassa pidettyyn WASBE-konferenssiin. Suurin puhujamäärä tulikin Yhdysvalloista, josta kuultiin esitys yhteensä 28 esitelmäijältä.

Esitelmien aiheet ja näkökulmat vaihtelivat paljon, ja niissä tuotiin esiin puhallinmusiikin eri teemoja varsinkin monipuolisesti. Esitelmät käsittelivät muun muassa puhallinmusiikin historiaa, sen vaikutusta eri maiden kulttuuriin ja identiteettiin, merkittäviä puhallinmusiikkialan persoonia sekä koulutusta ja ohjelmistoa. Aiheiden erilaisuudesta huolimatta kaikki esitelmät herättivät yleisössä kiinnostusta ja saivat aikaan vilkasta keskustelua. Tarkempi ohjelma ja esitelmien aiheet löytyvät IGEB:n sivuilta <https://www.igeb.net>.

Omassa esitelmässäni kerroin Rakuunasoihtokunnan 100-vuotisista vaiheista ja annoin samalla yleisesityksen koko itsenäisen Suomen sotilasmusiikista. Myös maamme puhallinväen hyvin tunteman **Paul Niemistön** esityksessä käsiteltiin Suomen puhallinmusiikin historiaa. Paulin esitelmän otsikkona oli *Long forgotten Finnish Brass Band Music*, ja hän käsitteli siinä 1800-luvun suomalaisten sotilassoittokuntien kokoonpanoja, ja niille kirjoitettua ohjelmistoa. Paul käyttää tästä vaskikokoonpanosta nimitystä ”normaalivanha”.

Konferenssissa esiteltiin myös IGEB:n käynnistämän suurhankkeen *Handbook of Wind Music* tämänhetkisiä vaiheita. Tämä puhallinmusiikin pikkujättiläinen tehdään IGEB:n oman tutkijajoukon voimin, ja se tulee sisältämään tuhannen sivun verran artikkeleita puhallinmusiikin eri aloilta. Kirja tullaan näillä näkymin julkaisemaan parin vuoden sisällä. Allekirjoittanut on lupautunut kirjoittamaan siihen lyhyen artikkelin Suomen puhallinmusiikista. Lisätietoja hankkeesta voi käydä lukemassa vaikkapa IGEB:n viime kevään jäsentiedotteen sivuilta 26–32 osoitteesta https://www.igeb.net/uploads/1/1/4/6/114653395/wmrq2022_1r.pdf.

Puhallinmusiikin tutkijat Etelä-Tirolin auringossa

Konsertteja ja retkiä

Etelä-Tirol on mielenkiintoisella tavalla sekoitus saksalaista ja italialaista kulttuuria. Alue oli aikoinaan osa Itävalta-Unkarin keisarikuntaa, mutta se liitettiin ensimmäisen maailmansodan jälkeen Italiaan. Nykyään autonomisella Etelä-Tirolin maakunnalla on laaja itsehallinto, jossa saksalainen kieli ja kulttuuri on vahvistettu asetuksella. Saksalaisuus näkyy alueella niin voimakkaasti, että välillä unohtui kokonaan, että ollaan Italiassa.

IGEB:n konferenssien ohjelmaan ovat perinteisesti kuuluneet myös erilaiset konsertit, retket ja yhteiset illanvietet. Paikallisista puhallinorkestereista meille konsertoivat eri iltoina musiikinopiskelijoista koottu Bläserphilharmonie Claudio Monteverdi, erinomainen harrastajaorkesteri Algunder Musikkapelle, pienen vuoristokaupungin mainio puhallinorkesteri Toblacher Musikkapelle sekä juuri 200-vuotisjuhlaan viettänyt Bürgerkapelle Gries. Konserteissa tuli hyvin esille Etelä-Tirolin vahva puhallinmusiikkikulttuuri. Alueelta löytyy useita täysimittaisia puhallinorkestereita, ja harrastajakokoonpanojenkin taso on korkea.

Keskellä konferenssia järjestettiin koko päivän retki Toblachin idylliseen pikkukaupunkiin Dolomiittien vuoristossa. Toblachissa kävimme muun muassa tutustumassa Gustav Mahlerin piilopirttiin, jonne säveltäjä vetäytyi suurkaupungin hektisestä elämästä säveltämään. Toblachin majassa syntyivät Mahlerin viimeiset suurteokset *Das Lied von der Erde* sekä 9. ja 10. sinfonia.

Retkipäivän jälkeen konferenssiohjelmaan tuli vielä ylimääräinen tauko, kun kaupungista löytyi toisen maailmansodan aikainen räjähtämätön pommii. Bolzanon keskusta evakuoitiin kokonaan pommin purkamisen ajaksi, joten aamupäivä meni lähialueiden nähtävyyksiin tutustumisessa, ja konferenssia päästiin jatkamaan vasta iltapäivällä.

Tämä oli itselleni seitsemäs IGEB:n konferenssi, jossa olen ollut puhumassa suomalaisesta puhallinmusiikista. Konferensseissa on ollut aina mukava käydä tapaamassa tuttuja ja tutustumassa uusiin tutkimushankkeisiin. Vuosien aikana olen tutustunut kymmeniin alan asiantuntijoihin eri puolilta Eurooppaa ja Yhdysvaltoja, joten tunnen olevani jo osa laajaa kansainvälistä puhallinmusiikin tutkimuksen verkostoa.

Seuraava IGEB:n konferenssi tullaan järjestämään kahden vuoden kuluttua todennäköisesti Espanjan Valenciassa. Myös vuoden 2026 konferenssin mahdollisesta pitopaikasta käytiin kahvipöytäkeskusteluja, ja yhtenä kiinnostusta herättäneenä kohdemaana mainittiin Suomi. Ei yhtään hullumpi ajatus.

Teksti ja kuvat: Saara ja Kari Laitinen

Kirjoittaja Gustav Mahlerin säveltäjämajan edessä Toblachissa.

Paul Niemistö kertoi suomalaisen torvimusiikin historiasta kansainväliselle yleisölle.

Andrea Götsch ja Algunder Musikkapelle tulkitsivat hienosti Verdin *Rigoletto*-oopperan teemoista kootun konserttifantasian klarineteille ja puhallinorkesterille.

Isalmen Puhallinorkesteri

50 vuotta

Historian kirjoissa on merkintöjä torvisoittokunnista Isalmissa aina vuodesta 1884 alkaen. Tällä kertaa juhlittiin kuitenkin puhallinmusiikin taustayhteisönä toimivaa Isalmen Puhallinorkesteriyhdistystä. Sen syntysanat lausui Olavi Oikarinen viitisenkymmentä vuotta sitten. Hän sai houkuteltua silloisen kanttorin Matti Naamangan vetämään orkesteriksi koottua harrastajajoukkoa. Virallisesti rekisterihakemukseen hieman myöhemmin kirjoittivat nimet alle **Olavi Hiltunen, Paavo Keränen, Lauri Niemi, Olavi Oikarinen ja Ilmari Romppanen**.

Isalmen Puhallinorkesteri vietti 50-vuotissynttäreitään juhlakonsertin merkeissä perjantaina 27.5.2022 Isalmen kulttuurikeskuksessa. Konsertissa esiintyivät Ekaorkesteri, Puhallinorkesteri Bofori, Juhlaseitsikko sekä Isalmen Puhallinorkesteri. Edellisenä syksynä kapellimestarin pestin vastaanottanut Ylä-Savon musiikkiopiston vaskisoittinten opettaja **Riku Puumalainen** johti orkestereita. Juontamisen hoiti **Ari Honkanen**. Huumoriakin sisältäneen juhlapuheen piti pitkään orkesterien kanssa yhteistyötä tehnyt Isalmen musiikkiopiston ja Ylä-Savon kansalaisopiston rehtori **Tapani Lakaniemi**.

Konserttiin kutsuttiin soittamaan orkesterin aiempia, ulkopaikkakunnille jo muuttaneita jäseniä. Heitä saapuikin ilahduttava määrä. Orkesterin entisistä kapellimestareista saatiin mukaan trumpetistit **Seppo Merisalo ja Ismo Vänskä**. Vahvistuksia joukkoihin tuli Puolustusvoimien riveistäkin, klarinettiin sotilasmusiikkialan intendentti **Marjo Riihimäki** ja tuubaan Kaartin soittokunnan **Antto Pesonen**. Hekin ovat aikoinaan ensiaskeleitaan puhallinmusiikin pariin orkesterin riveissä ottaneet. Kun lisäksi mukaan luetaan puolenkymmentä avustajaa, olikin puhallinorkesterin soittajisto liki tuplaantunut vakiokokoonpanosta 33 soittajaan. Sanomattakin lienee selvää, että sointi oli täyteläisempi.

Kuten merkkivuosiin kuuluu, muistettiin konsertissa puhallinmusiikin pitkäaikaisia harrastajia. Suomen Puhallinorkesteriliiton myöntämän erikoisansiomerkin saivat Isalmen Puhallinorkesteriyhdistyksen perustajajäsenet Olavi Oikarinen ja Olavi Hiltunen. Kulaisen ansiomerkin saivat **Maarit Idström, Riitta Asikainen ja Pekka Pennanen**. Hopeisella ansiomerkillä palkittiin **Martti Karivuori**.

Parituntisen konsertin jälkeen orkesterilaisten olikin aika jatkaa juhlintaa täytekkukahvien ja pienimuotoisen karonkan merkeissä. Palautteesta päätellen toistasataapäinen yleisö oli varsin tyytyväinen konsertin antiin. Soitto jatkukoon. Tervetuloa mukaan entiset ja uudet soittajat!

Teksti: Jari Lappalainen
Kuvat: Tommi Korphalla

Ekaorkesteri		Isalmen Puhallinorkesteri		
Soi ja Ei Riku Puumalainen 1-2-3-4! Riku Puumalainen Pieni Melodia Riku Puumalainen	Me örkendaalit 1. Kutsuhuuto 2. Örkendaalien maihinousu 3. Tanhu Antti Nissilä	Suomalaisen ratsuväen marssi 30-vuotisessa sodassa säveltäjä tuntematon sov. Arvo Kuikka	Silken Veil Overture Joseph Olivadoti	Pink Champagne Punaista Samppanjaa Rauno Lehtinen instr. Arthur Fuhrman
- väliaika -				
Puhallinorkesteri Bofori				
Apollo Fanfare Robert W. Smith Aura Lee Concert March traditional sov. James D. Ployhar	Royal Locomotive Kuninkaallinen höyryjuna Raine Ampuja	Mieleni alenevi Feeling so low... Kari Reiman sov. Marja Ikonen Tres tangos rojos - Three Red Tangos Kolme Punaista Tangoa I Rojo Vivo • Dark Red II Rojo Antiqua • Ancient Red Luis Pasquet	Kiutaköngäs Anssi Tikanmäki sov. Marja Ikonen Valkeakosken tehtaaniiput Anssi Tikanmäki sov. Jukka Viitasaari	Aamu lakeuksilla Morning on The Flats Anssi Tikanmäki sov. Antti Nissilä
Juhlapuhe				
Tapani Lakaniemi				
Juhlaseitsikko				
Juhlamarssi Armas Maasalo sov. Teuvo Laine	Hurtti-Ukko Karl Collan sov. Teuvo Laine	Koivuvalssi traditional	Mesikämmen Ursus Arctos Anni Hautala	Savolainen metsä Anssi Tikanmäki sov. Esko Eirola/Marja Ikonen

Kapellimestarin muisteloita Juhlakonsertista "Ensi vuonna olisi juhlavuosi"

Tullessani syksyllä 2021 lisalmen Puhallinorkesterin kapellimestariksi ajattelin, että tekisin vuoden sijaisuuden. Katsoisin, millainen orkesteri olisi kyseessä ja tehtäisiin sen mukaan ihan tavallinen vuosi orkesterin kanssa. Olisivatkohan olleet orkesterin syksyn toiset harjoitukset, kun orkesteriyhdistyksen perustajajäsen **Olavi Oikarinen** tuli harjoituksiin ja sanoi: "Se olisi nyt sellainen tilanne, että lisalmen Puhallinorkesteriyhdistys viettää ensi vuonna 50-vuotisjuhlavuottaan. Asialle pitäisi varmaan tehdä jotain ja pitää keväällä ihan kunnan Juhlakonsertti."

Historiaa ja tulevaisuutta

Juhlakonsertti jakautui kahteen osaan. Ensimmäisellä puoliskolla teemana oli orkesterin menneisyys ja tulevaisuus. Konsertin avasi Ekaorkesteri, orkesteriyhdistyksen tulevaisuus. Orkesteri aloitti harjoittelun helmikuussa, ja eräs soittajista aloitti itseasiassa soittoharrastuksen vain 15 minuuttia ennen ensimmäisiä orkesteri-harjoituksiaan. Ekaorkesteri esitti konsertissa kappaleet *Soi ja Ei, 1-2-3-4!, Pieni Melodia* ja *Me örkendaalit*. Tämä oli Ekaorkesterin aivan ensimmäinen esiintyminen.

Siellä jossain puhaltaa Ekaorkesteri...

Konsertissa toisena oli vuorossa Bofori, joka on orkesteri vasta muutaman vuoden soittaneille ja toisaalta osalle orkesteri sivusoittimien soittamiseen. Bofori esitti teokset *Apollo Fanfare*, *Royal Locomotive* ja *Aura Lee Concert March*. Orkesteriyhdistyksen tulevaisuuden tarkastelun jälkeen oli aika vilkaista hieman menneisyyteen. lisalmen Puhallinorkesterin yhteydessä on lähes aina toiminut seitsikko. Tällä kertaa koottiin erityisesti konserttia varten Juhlaseitsikko. Se soitti hyvin perinteistä seitsikkomusiikkia: *Koivu-valssin*, Maasalon *Juhlamarssin* ja Karl Collanin marssin *Hurtti-Ukko*, johon konserttimme juontaja **Ari Honkanen** innostui mukaan laulamaan.

Ensimmäisen puoliajan päätti lisalmen Puhallinorkesteri koko komeudessaan soittamalla orkesterin vanhoja kappaleita. *Suomalaisen ratsuväen marssi* vaali perinteistä marssimusiikkia. *Silken Veil* -alkusoittoa on orkesterissa aikoinaan soitettu ja paljon. Lopuksi kuultiin Rauno Lehtisen *Vaaleanpunaista samppanjaa* ilmoittamaan, että nyt viimeistään aloitetaan juhla oikein kunnolla.

Orkesterin juhlaa

Konsertin toinen puoliaika oli lisalmen Puhallinorkesterin tämän hetken juhlaa. Sitä musiikkia, mitä olimme valmistelleet nimenomaan tätä konserttia varten. Näytimme parhaamme ja iloitsimme upeasta musiikista. Halusin konserttiin kappaleita, jotka olisivat jotenkin lähtöisin orkesterin toiveista. Olimme jo pitkällä konsertin harjoituksia, kun huomasi, että konsertti kaipaisi vielä yhtä teosta. Pohdimme tätä orkesterin kanssa muutaman kerran, kunnes ehdotettiin Kari Reimanin teosta *Mieleni Alenevi*. Jo ensi kuulemalta olin orkesterin kanssa samaa mieltä. Tämä kappale suorastaan kuului tähän konserttiin. Kappale avasikin konsertin toisen puoliajan.

Olen ihaillut Luis Pasquet'n tuotantoa pitkään. Hänen urugualaisista juuristaan kumpuava musiikin leikkisä ketteryys on jotain sellaista, josta nautin. Se kutittelee musiikillista korvaani ihan omalla tavallaan. Olen halunnut tehdä säveltäjän *Kolme punaista tangoa* jo pitkään, ja mielestäni tämä oli erinomainen konsertti soittaa kyseisen teoksen kaksi ensimmäistä osaa: *Tummanpunainen* ja *Antiikinpunainen*.

Eräällä soittotunnilla oppilaani ehdotti, että voisimme esitellä suomalaisten naissäveltäjien tuotantoa. Tämä osoittautui tuoreelle kapellimestarille hieman haasteelliseksi toiveeksi. Konserttiin löysi tiensä kuitenkin Anni Hautalan teos *Mesikämmen*. Se huokuu honkametsän huminaa kauniin melodian johdattamana, alkaen ja päättyen herkkään klarinettisooloon. Yhtenä päivänä oppilaani kysyi, voisimmeko soittaa Anssi Tikanmäen *Maisemakuvia Suomesta* -sarjaa. Mielestäni teos on upea, ja tartuin heti ajatukseen. Kun olimme muutamalla soittotunnilla soittaneet osien melodioita, totesin että tätä musiikkia pitää tehdä orkesterilla. Kyseessä on kuitenkin orkesterisarja, jonka melodiat soljuvat saumattomasti läpi orkesterin esitellen eri soitinryhmien erityistä sointia. Esitimme konsertissa sarjasta osat *Aamu lakeuksilla*, *Valkeakosken tehtaanpiiput*, *Kiutaköngäs* ja *Savolainen metsä*.

Konsertti oli valtava panostus koko orkesterilta ja erityisesti lisalmen Puhallinorkesteriyhdistyksen aktiivisilta toimijoilta. Onnistuimme konsertissa erinomaisesti ja erityisesti siinä, mikä mielestäni puhallinorkesterissa on parasta: se kerää yhteen uudet sekä vanhat yhteiseen musiikin ilotteluun. Kiitos kuuluu koko orkesterille!

Teksti: Riku Puumalainen, kuvat: Rikun FB ja Tommi Korpiahalla

Ruusuja ja arpisia haavoja – Hannes Konnon tarina

Kari Ketola on kirjoittanut kirjan kapellimestari **Hannes Konnon** elämäntarinasta. Ketolan mukaan Konno oli aikanaan arvostettu vaski- ja iskelmämusiikin ammattilainen, mutta nykyään täysin tuntematon. Edes musiikin ammattilaiset eivät häntä tunne tai tiedot ovat vääriä. Suomessa hän teki näyttävän uran suomalaisen puhallinmusiikin ja iskelmämusiikin kapellimestarina, soittajana, säveltäjänä, sovittajana ja sanoittajana.

Kirjan takakansiteksti kuuluu seuraavasti:

"Kapellimestari Hannes Konno (1892–1942) elämäntarina kertoo vaskimusiikista tuhansien järvien ja torviseitsikkojen maassa, jazzista, haitarijatsista ja iskelmistä sekä musiikin murroksesta tuona kummallisena aikana, jolloin juuri keksitty äänilevy nosti viihdemusiikin massojen tietoisuuteen ja yleisessä arvostuksessa taidemusiikin rinnalle. Hannes Konno on jäänyt tuntemattomaksi, mutta saatetaan vielä muistaa iskelmistä *Ruusuja hopeamaljassa* ja *Anna arpisten haavojen olla* sekä jääkäreille omistetusta marssista *Jää hyvästi isänmaa!*, joka muuttui sanoituksen myötä vasemmiston tunnetuksi marssilauluksi *Taistojen tiellä*. Lukija saa itse miettiä, miksi tarina päättyy niin katkerasti?"

Näin tekijä kertoo kirjan synnystä:

Kerropa itsestäsi ja musiikkikuvioistasi!

– Musiikkikuvioni: vakavaa, elämän kestänyttä puhallinsoiton ja musiikin harrastusta instrumentteina alttotorvi, trumpetti ja huilu. Orkestereina ovat olleet Tampereella Kotkien soittokunta ja nuoriso-orkesteri, Helsingissä opiskeluaikana YS (Ylioppilaskunnan soittajat), sen jälkeen puhallinyhtye Serpenti ja Espoon puhallinorkesteri. Teorian tuntemusta ovat edistäneet yliopistolliset musiikkitieteen opinnot. Siviilityöni tein teollisuuden palveluksessa Neuvostoliiton ja Venäjän

kauppiaina. Nyt olen rauhoittunut ja eläköitynyt sekä työstä että soitosta. Pari vuotta sitten luovuin aktiivisesta soittamisesta (pitkin hampain), mikä toisaalta tehosti Konnon tutkimista.

Mikä sai tarttumaan aiheeseen Hannes Konno?

– Konno-idean sain soitettuani Serpentin kanssa runsaat kymmenen vuotta Konnon kevyen musiikin sävellyksiä ja sovituksia. Vuonna 2012 yhtyeemme puhalteli CD-levyn *Vaskimusiikkia iloiselta 1920-luvulta*. Pelkkää "konnoa" sisältävän levyn esittelylehtiseen kirjoitin katsauksen Konnon elämänavaiheista. Siitä sain kipinän tutkia tarkemmin kapellimestari-säveltäjä-soittajan ristiriitaisia ja huhujen ympäröimää henkilöä. Miestä tuntui tarinoissa ympäröivän epämääräinen "sankari vai ketku" -vaikutelma, jonka vuoksi hänestä on vaikea tehdä sankaria! Tuloksena on 2022 ilmestynyt kirja, jonka kannessa on kuvattu Konnon kahtalaisuus ja vastakkaisuus, sen ristiriitaiset valkoiset ja mustat piirteet!

Kuinka pitkä projekti oli kyseessä?

– Teemaa olen pureskellut runsaat kymmenen vuotta vaihtelevan innokkaasti. Tietokirjailijat ry antoi loppuvaiheessa kannustavan apurahan työn loppuun saattamiseen.

Millaisia lähteitä oli käytössäsi, oliko niitä vaikea löytää?

– Lähteisiin olen tiiviisti tukeutunut, ja niiden kerääminen oli seikkailu sinänsä. Kävin jopa Pietarin konservatorion papereita selaillessa, olihan Konno sielläkin opiskellut. Lähdeaineiston laajuus käy ilmi Konnon aikaa käsittelevissä teksteissä sivustolla <https://sotilasmusiikki.wordpress.com/>. Niissä olin mukana Konno-teemaan liittyvissä artikkeleissa "Torvisoittoa korkeimmalla taholla", "1910-luvun alku: Suurvallan sotilassoittajat Suuriruhtinaskunnassa" ja "1919 – suomalainen soittokunta Viron vapaussodassa". Venäläisten lähteiden käyttö on suomalaisen puhallinmusiikin historiassa jäänyt varsin vähälle. Sen vuoksi niiden esiin tuominen oli varsin kiitollista puuhaa. Konno kun taustaltaan oli varsin läheisesti yhteydessä Venäjän armeijan sotilassoittoon, aivan kuten moni muukin huippumusiikko suomalaisen vaskisoiton eri vaiheissa.

– Konno itse auttoi henkilökohtaista elämää koskevien lähteiden syntyisessä, kun hän poikkesi kaidalta tieltä riittävän paljon, niin että poliisit ja lääkärit saivat aiheen kirjoittaa hänen teoistaan arkistoissa säilytettäviä virallisia selvityksiä (varkaudet, vaimon poikaystävän ampuminen, vuodet Katajanokan vankilassa, vakoilu epäilyt). Sekä vaskimusiikin että iskelmämusiikin levytykset ovat myös arvokkaita lähteitä ja selkeästi luetteloituja, vaikka ne ovat jääneet unohtuiksi. Syitä unohtamiseen olen etsinyt!

– Aineistoa ei ollut vaikea löytää lehdistöstä hakukoneiden ansiosta. Niiden avulla Porvoon, Helsingin ja muun Suomen lehdet seuloivat aluksi hakusanana yksinkertaisesti "Konno". Porvoolaisten musikanttien kanssa kävin monta hyvää keskustelua, koska Konno vielä muistetaan arvostettuna "kaupungin musiikin suurena poikana". Kuvamateriaalin hankinnassa minua onnisti, kun tutustuin Hanneksen lähisukulaisten jälkeläisiin ja sain perhepiiristä kertovia kuvia kirjaan.

Millaiseksi arvioisit Hannes Konnon vaikutuksen Suomen puhallinmusiikin historiassa?

– Konnon musikaalisuus oli synnynäistä. Sitä kuvasi kapellimestarikollegan lausunto: Han var bara musik! Konno johti urallaan yksinomaan harrastelijaorkestereita, vaikka ammattilainen hän oli itse sekä kornetin ja trumpetin soittajana että johtajana. Ansiot harrastajasoittajien koulutuksessa ja johtamisessa ovat sen vuoksi ensiarvoisen merkittäviä. Se ilmeni erityisesti Porvoon vuosina sekä suojeluskuntasoittokuntien kapellimestarina Helsingissä ja koko eteläisellä Uudellamaalla. Hänen aikanaan vaskimusiikki oli laskussa, mutta Konno piti ansiokkaasti vaskisoiton lippua korkealla ja ilmeisen tahallaan vältteli hankkimasta näkyvää mainetta iskelmäsoveltäjänä. Sitäkin kirjassa pohditaan. Konnon sekä vaskimusiikin että iskelmien sävellykset ja sovitukset ovat näkyvimpiä saavutuksia.

– Iskelmämusiikissa Konno oli aktiivinen uudistaja ja seurasi tarkkaan iskelmien tuloa Suomeen 1920-luvulla. Siitä kertovat konkreettisesti iskelmäsovitukset seitsikolle. Hän teki 1924 seitsikolle samban – samana vuonna kun samba tuli Ranskasta Suomeen. Ensimmäinen suomalainen levytetty tango *Keskiyö* on vuodelta 1929. Konnon ansioiden voi lukea myös sen, että hän loi ja johti ansiokkaasti seitsikkomusiikkia silloin, kun haitarijatsiorkesterit tunkivat tanssikeikoilla seitsikkosoiton varpaille. Uudet "jazzorkesterit" saivat aikaan sen, että keikat siirtyivät enimmäkseen jatsiorkestereiden soitettavaksi ja seitsikot jäivät toiseksi.

– Konnon soiton opetustoimi harrastajasoittokuntien kanssa oli varsin laaja. Hänen koulutusmetodinsa perustuivat armeijan kasarniopetuksessa ja Pietarissa saatuihin opetuksiin. Soittamaan pyrkivien opetus alkoi rumpukoulusta. Ensimmäinen oli oltava jonkin aikaa rumpalipoikana, ja jos siinä osoittautui kykeneväksi, alkoivat instrumenttiharjoitukset. Opetuksen kulkua ja opetuksen tiukkaa kuria muistelivat vanhat porvoalaiset ja entiset oppilaat kertoessaan, miten sormillekin saatettiin lyödä kepillä, jos soitto takkuili ja tuli liikaa vääriä ääniä.

Vapaa sana!

– Historialla on tärkeä osuutensa kirjan taustatarinoissa, koska Konno eli puolet elämänsä imperiumin alamaisena ja puolet Suomen kansalaisena. Keskeisten historian tapahtumien tunteminen helpottaa kirjan sisällön avautumista. Vuosisadan vaihteen tapahtumien tunteminen on myös hyödyllistä ja silmiä avaavaa suomalaisen torvisoiton kehityksen ymmärtämiseksi. Samoin on taustojen pohjalta helpompi ymmärtää musiikin kehitystä Suomessa, erityisesti vaskimusiikin ja iskelmämusiikin. Kevyen musiikin ja "vakavan" musiikin välinen kiista on myös pohdinnan aiheena. Se oli tuon ajan suuri muutos.

– Kirja kertoo suomalaisen torvisoiton kehityksestä ja arvostuksesta 1900-luvun ensimmäisinä vuosikymmeninä. Taustalla ovat historian tapahtumat sekä Konnon vaiheet maailmansodan ja Suomen itsenäistymisen pyörteissä. Paikallishistoria kuvaa Helsingin ja Porvoon musiikkielämää, jossa kerrotaan, miten 1930-luvulla jazz- ja haitarijatsiorkesterit syrjäyttivät torviseitsikot iskelmä- ja tanssimusiikin esittämisessä. Omat jännitteensä tarinaan tuovat Konnon elämän vähemmän mairittelevat teot.

– Kirja soveltuu erityisesti puhallinmusiikin, historian ja musiikin ystäville ja harrastajille. Kirja antaa lukijalle kuvan vaskimusiikin merkittävästä ja arvostetusta asemasta Suomen musiikinhistoriassa. Se kertoo, miten arvostusta seurasi laskuvaihe. Suomen historiaan voi perehtyä myös yhden henkilön kokemuksen ja yhden elämänalueen kautta.

Haastattelu: Jukka Viitasaari

Kuvat: Wikipedia ja Kari Ketola

Toimittanut: Anu Koskinen

Hannes Konno Helsingin suojeluskunnan piirikapellimestarin univormussa vuonna 1937.

Konno kahleissa

Kari Ketola (2022):
Kapellimestarin tarina. Paraatipuvussa ja kahleissa. Hannes Konno 1892–1942. Kannet: Tönno Habicht. Taitto: Janne Ketola. Omakustanne, painopaikka Bookcover/Seinäjäki. ISBN 978-952-94-6342-8.

Kirjan voi hankkia hyvinvarustetusta kirjakaupasta tai suoraan tekijältä: ketolako@gmail.com hintaan 25 € + postimaksu 6 €.

Saatavilla on myös kirjaan liittyvä puhallinyhtye Serpentin Konno-levytys *Seitsikkomusiikkia iloiselta 1920-luvulta* hintaan 10 €.

Hannes Konnon tuotantoa:

- vaskille: torvimusiikkia ja iskelmäsovituksia ja sävellyksiä
- isolle torviorkesterille: potpureja ja marsseja
- vaskiseitsikolle merkittävin *Psalmiboken*-kokoelman tekeminen Porvoossa vuosina 1920–1930. Siinä on yli 300 kansainvälisten iskelmien seitsikkosovituksia sekä myös perinteistä juhlatilaisuuksien ym. musiikkia.
- iskelmäsovellyksiä ja -levytyksiä runsaat sata. Iskelmien kokonaismäärä on jäänyt tunnistamatta, koska hän myi niitä tarvitsijoille kaikkine oikeuksineen.

Ketola: Kapellimestarin tarina. Paraatipuvussa ja kahleissa

Saadessani kesälukemiseksi Hannes Konnon (1892–1942) elämästä kertovan kirjan tartuin sen lukemiseen hieman ristiriitaisin ja epäröivin mielin – mikä mahtaa olla tämän omakustanteen sisältö ja tapa lähestyä yksittäisen henkilön elämää ja minkälaisia lähteitä on käytetty. Ilokseni aiheeseen oli perehdytty hyvin kattavasti ja teoksessa oli käytetty lähdeviitteitä. Tästä lienee kiittäminen kirjan kirjoittaja **Kari Ketolan** musiikkitieteen opintoja ja hyvää niin, sillä näin sisältö sai lisää painoarvoa. Lähdeluettelo on laaja, tosin huomiota kiinnitti maininta, että (kaikki?) verkkojulkaisut on luettu yhtenä ainoana, samana päivänä. Näin tuskin on ollut, kun kirjoittaja kertoo tutkimustyön kestäneen noin kymmenen vuotta. Vaikka lähdeviitteitä on kiitettävästi, paikoitellen kaipasin niitä enemmänkin. Yksittäisenä esimerkkinä niistä olkoon *Suomi-marssia* koskeva osuus (s. 179), jossa kerrottiin monta asiaa ilman yhtäkään lähdeviitettä.

Erityisen huomion ansaitsee se, että lähteissä on mukana paljon venäjänkielistä aineistoa. Tämän kielimuurin takaa on saatu merkittävästi tietoa, jota ei aiemmin suomenkielisessä kirjallisuudessa ole liiemmin käytetty täysin ymmärrettävästä syystä. Venäjänkielen taito on ollut Ketosen valttikortti tämän kirjan tekemisessä. Kuinka paljon suomalaista musiikkielämää koskevaa tietoa mahtakaan olla vielä löytymättä ja hyödyntämättä rajan takana olevista arkistoista ja kirjallisuudesta?

Suomalaisen puhallinmusiikin historiasta kirjoitettaessa samat peruslähdemateriaalit ja päälinjat ovat toistuneet lähes aina eri kirjoituksissa. Suomalaisen sotilasmusiikin vaiheet 1900-luvun alkupuolelta ja torviseitsikkojen kulta-aika ovat tulleet kirjoitetuiksi moneen kertaan eri tutkielmien yms. taustatiedoissa. Tämä kirja tuo mukavaa vaihtelua, kun se kuljettaa tarinaa ikään kuin valtaviirran sivussa eli keskittyy Hannes Konnon kautta venäläisten soitto kuntien tekemisiin Suomessa ennen Suomen itsenäistymistä ja vielä hieman sen jälkeenkin. Samoin harrastajaorkesterien ja suojeluskuntaorkesterien toimintojen kuvaukset ovat harvemmin kirjoitettua tietoa. Kuva tuon ajan Suomen musiikkielämästä täydentyvät näiltä osin.

Populaarimusiikin murros saa kirjassa paljon palstatilaa, ehkä jopa liikaakin minun makuuni. Onneksi siinä muistetaan aina kuitenkin palata torviseitsikkojen tai -soittokuntien rooliin. Itselleni mielenkiintoisinta luettavaa populaarimusiikkia koskevissa kappaleissa olivat Konnon yhteydet ja samankaltaisuudet Ernest Pingoudin kanssa (sattuneesta syystä). Kirjassa mainitaan monissa kohdissa Hannes Konnon sävellyksiä; olisi ollut hyvä lisäys, jos niistä olisi ollut kirjassa ihan selkeä teosluettelo.

Kapellimestarin tarina oli mukavaa kesälukemista, kirja on kätevästi A5-kokoinen ja kirjaisintyyppi selkeän iso. Sen lukeminen avaa uusia ikkunoita suomalaisen puhallinmusiikin vaiheisiin sen lisäksi, että se kertoo elävästi yhden kapellimestarin vaiherikkaasta elämästä. Kaiken kaikkiaan teos on hyvä täydennys suomalaiseen musiikkikirjallisuuteen. Monet kerrat on takavuosina tullut soitettua Konnon *Karjalan tanssia*, mutta tämän luettuani sekin näyttäytyt itselleni uudessa valossa.

Teksti: Anu Koskinen

Kuvat: Janne Ketola ja Kari Ketola

Porvoon kaupungin torvisoittokunta marssilla urheilukentällä. Johtaessaan kapellimestari itsekin soitti usein orkesterin mukana.

ja trumpetistina huippuluokkaa. Hän esiintyi usein myös orkesterinsa solistina. Kerrottiin, että hänen kornetistaan ottamillaan ylä-äänillä ei tuntunut olevan rajaa. Äänet olivat korkeudesta huolimatta täyteläisiä ja sävyltään sointuvia. Hänen kerrotaan pystyneen soittamaan kolmiviivaisen e:n kornetilla, joka lepäsi pöydällä ja johon ei käsin koskettu.

Hannes soitti mielellään orkesterinsa kanssa, sitä samalla johtaen. Marsseilla hän oli itse usein soitto kunnan kärjessä soittamassa. Kun oli tarpeen huippusoittajan tuki, Hannes oli käytettävissä. Esimerkiksi maaliskuussa 1931 Helsingin suojeluskuntaorkesteri juhlisti 5-vuotista taivaltaan juhla-konsertissa. Mukana oli 1. kornetin ja es-kornetin soittajina Konnon veljekset. Kapellimestarina oli Hugo Dahlberg.

Uusi orkesteri edistyi nopeasti jo aivan alusta alkaen, mikä todistaa hänen johtamistaidostaan ja osaamisestaan. Taustalla olivat epäilemättä Venäjän armeijan ja Pietarin konservatorion antaman soitto koulutuksen ja -harjoituksen opit. Konnon

harjoitusmetodeihin ei kuulunut, että orkesteri vain soitteli kappaleen lävitse ja siirtyi seuraavaan. Hän tajusi, mitä vaatimuksia oli harrastajaorkesterin kehittämisessä. Hän ei epäroinyt katkaista soittoa, korjata virheitä ja toistaa tarvittavia kohtia kunnes soitto oli sellaista, mitä hän halusi. Hänelle ei riittänyt soitto, vaan vaatimuksena oli riittävän monen toiston kautta saavuttava rytmikkyys ja puhtaus, joista kuulijakin saattoi nauttia. Se oli tyypillistä Hanneksen ammattimaiselle ja osavalle suhtautumiselle kaikkeen musiikin tekemiseen.

Helsingin suojeluskuntaorkesterin 5-vuotiskonsertti Valkoisessa salissa 22.3.1931 johtajana Hugo Dahlberg (kesellä). Hänen vierellään oikealla ja vasemmalla puolella ovat 1. b-kornetin ja es-kornetin soittajat Hannes ja Robert. Kuva Kai Konnon kotiaarkisto

Kokkolalainen GHO täytti 125 vuotta – yli sadan vuoden takaiset nuottikirjat ja uudet kappaleet soivat sovussa rinnakkain

Kokkolassa toimiva Gamlakarleby Hornorkester täytti komeat 125 vuotta jo viime vuonna, mutta juhlakonsertti siirtyi koronan vuoksi loppukevääseen 2022. Tämän 125-vuotisjuhlakonserttinsa ohjelman GHO kasasi soittajien toiveista. Uusinta tuotantoa siinä edusti toholampilaisen Ilari Hylkilän *Waltz*, ja perinteiseltä reunalta löytyi esimerkiksi Merikantaa ja *Florentiner*-marssi. Konsertin päätti *Sven Dufva* -alkusoitto, jonka haastavan musiikillisen annin täydensi lausuttu runo. Kirkkoakustiikasta teos sai vielä lisäponnista.

Seitsikkopohjalta ponnistanut GHO on yksi alueen ja ehkä koko maan vanhimmista. Silti sitä vanhempiakin löytyy aivan naapurista, sillä perinne elää vahvana Keski-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla. Orkesteri aloitti paikallisen VPK:n huomassa, ja ensivuodet kuluivatkin "housebändinä" palokunnan paraateissa ja muissa tapahtumissa. 1900-luvun alkuvuosina tahtipuikon otti paikallinen kanttori **J.A. Lybäck**, jonka kädenjälki kuuluu yhä: hänen sovitustaan soittavat GHO:n lisäksi monet muutkin seitsikot Suomessa.

Pääosa ohjelmistosta löytyy yhä yli sadan vuoden takaisista, käsinkirjoitetuista nuottikirjoista, joiden käsiala on uusille soittajille omanlaisensa tulikaste. Välillä hämmäntävätkin merkinnät ja vuosikymmenten varrella kertyneet raapustukset ovat osa orkesterin historiaa. Ohjelmistoon on kuitenkin tullut myös uudemmaa musiikkia, eikä kokoonpanokaan ole aikoihin ole ollut perinteinen seitsikko. Es-kornetin sijasta GHO:ssa soi klarinetti, ja alton stemmaa soittavat käyrätorvet. Mukana on pitkään ollut myös huilu.

Uusin soittaja syksyltä, kokeneinen mukana oli 60 vuotta

Myös esiintymiset ovat muuttuneet VPK:n paraatien ajoista. Vuosikymmenten varrelta kirjoissa on kymmeniä soittoja veteraanijuhlissa, Lucia-päivän tilaisuuksissa, itsenäisyyspäivän kunnianosoituksissa, vapunvietossa ja muissa vuosijuhlissa. Osa näistä perinteistä on hiipunut, mutta viime vuosina soitto on soinnut esimerkiksi jumalanpalveluksissa, omissa konserteissa sekä kansanmusiikkijuhlilla, toreilla ja yhteistyössä alueen muiden orkesterien kanssa kevyemmänkin musiikin projekteissa.

Vas. alh. Kerttu Tuikka, Minna Annala, Fredrik Hagkvist, Tony Witick.
Vas. kesk. Jim Hagqvist, Esko Porkola, Timo Tikkakoski, Ari-Pekka Mäki,
ylh. Mikko Örnberg. Kuvasta puuttuvat Anette Strandenius ja Osmo Jylhä.

Hornorkester on pitänyt kiinni nimestään, vaikka Kokkola onkin ollut ruotsiksi Gamlakarlebyn sijasta Karleby jo pitkään. Nimestään huolimatta Hornorkesterin harjoituskieli on suomi. Harrastus on itsestäänselvä osa soittajien arkea, ja harjoituksista ollaan poissa vain pakon edessä. Myös koronavuosina treenejä pidettiin aina kun tilanne sen salli, vaikka esiintymismahdollisuuksien puute nakersikin. Soittajissa näkyy myös ajan jatkumo: kauimmin mukana ollut on kantanut baritonikotelonsa harjoituksiin yli 60 vuoden ajan. Uusin soittaja riveihin saatiin tänä syksynä. Perinne jatkuu.

Teksti: Sari Möller
Kuvat: Sari Möller ja Eija Nygård

Vanhat toverit huippuvireessä – Keuruun Soittajapojat 70 vuotta

Juhlaorkesteri harjoittelee kapellimestari Anne Kankareen johdolla.

Soittajapoikien toiminta Keuruulla musiikkiopiston puhallinorkesterina keskeytyi pari vuotta sitten, mutta "kultavuosien" taika saa kymmenet entiset soittajat tulemaan yhteen joka vuosi silkasta jälleensoittamisen ilosta. Tänä keväänä irroteltiin vähän reilummin, kun orkesterin perustamisesta tuli kuluneeksi 70 vuotta.

Pienen paikkakunnan lahjakkaan soittajayhteisön koulutti aikoinaan moninkertaiseksi suomenmestariksi soittokunnan perustaja, opettaja **Erkki Haapamäki**. A-orkesteriin on kuulunut kaikkiaan nelisensataa jäsentä, joten innokkaita soittajia löytyy joka lähtöön. Soittokunnan nimeä ei ole juurikaan kyseenalaistettu, vaikka orkesteri kääntyi reilusti tyttövaltaiseksi vuonna 1975.

Huhtikuun 24. päivä 2022 juhlaconserttiin saapui Keuruulle yli 30 soittajaa ympäri Suomen. Ammattimuusikot raivasivat tilaa kalenteriinsa, ja innokkaat harrastajat puhaltelivat pahimmat pölyt pois soittimistaan – jotkut jopa useamman vuoden tauon jälkeen. Aktiivisoittajia oli lavalla muun muassa Keurusseudun Puhaltajista, Dixie Bear Bandista, Puhallinorkesteri Mansetista ja Karelia-puhallinorkesterista.

Soittajapoikien luottokapellimestari **Pertti Pekkasen** ollessa estyneenä saatiin hänen suosituksestaan juhlaconsertin johtajaksi yhtä innostava kollega, musiikkipedagogi **Anne Kankare** Kotkasta. Puolisonsa **Vesa Kankare** täydensi epäroimattä rytmiyhmää. Avustajaksi sähköbassoon siunaantui TAMK:n musiikkiteknologian lehtori **Matti Ruippo**, ja pasuunasektion kruunasi Kansallisoopperastakin tuttu ammattilainen **Arto Pekkanen**.

Keuruun kaupungin kulttuurisihteeri **Virva Aspin** organisoimassa konsertissa Soittajapoikien vieraaksi saapui espoolainen puhallinyhtye Serpentti, jonka luotsasi paikalle baritonisti **Jorma Haapamäki**. Molemmat taustavaikuttajat ovat entisiä Soittajapoikia. Soittajapojat ja Serpentti jakoivat juhlaconsertin ohjelma-ajan puoliksi. Juontajana toiminut käyrätorvisti **Tarja Rotola-Pukkila** järjesti hauskoilla spiikeillä orkestereille vaihtoaikaa.

Soittajapoika-aktiivit **Eeva Jyrinki** ja **Marja Kopakkala** (os. Haapamäki, Soittajapoika 1965–1978) hoitivat yhteydet kapellimestariin ja soittajiin sekä kokosivat myös sopivan ohjelmiston. Satojen stemmojen toimittaminen eri tahoille kuumotti etukäteen useamman kuukauden, mutta konsertissa kaikilla oli oikeat pahvit telineissään. Korona-aika toi oman jännitysmomenttinsa konsertin järjestämiseen, kun soittajia tuli Keuruulle akseliilta Kemijärvi-Turku-Helsinki-Tohmajärvi. Viime hetken peruutusten takia vaihdettiin nuotteja lennossa vaikka kesken kappaleen, että oleelliset stemmat saatiin vaativassa konsertissa hoidetuksi.

Ohjelmiston runkona olivat kappaleet, jotka lähtevät 1960–2010 -lukujen soittajilta suoraan selkäytimestä, kuten *Muistoja Pohjolasta* ja Harold L. Waltersin *Instant Concert*. Hieno uudempi tuttavuus oli Henriikki Virkin sovitus Irwinin *Juhlavalssista*, jossa lähes jokaiselle soittajalle löytyy oma stemma. Kappaleen täyteläisen juhla sointi miellytti sekä soittajia että yleisöä. Iloinen yllätys kapellimestarille ja orkesterille oli kahden vaativan kappaleen saaminen esityskuntoon parin tunnin harjoituksella. Parisataapäisen yleisön villinnyt Dvořákin *Uuden maailman sinfonia* ja Michael Jacksonin *Billie Jean* saivat soittajatkin huokaamaan: "Voi kun pääsisi useammin soittamaan tällaista musiikkia tällaisessa porukassa!"

Vanhat toverit huippuvireessä – Keuruun Soittajapojat 70 vuotta

Serpentin solistina *Klarinettipolkassa* ja *Petite Fleurissa* ihastutti RSO:ssa työuransa tehnyt klarinetisti Marja Kopakkala. Soittajapoikien solistina taituroi puolestaan hyvin *Syvässä Kellarissa* tuubisti **Kari Lilja**, joka on toiminut 2000-luvulla Soittajapoikien johtajana, ja myöhemmin entisten Soittajapoikien vakituksena kesäkapellimestarina. Loppuhuipennuksena Serpentti ja Soittajapojat kajauttivat Anne Kankareen johdolla upeasti Sibeliuksen *Jääkärien marssin*, jonka päätteeksi Soittajapoikien 1980-luvun kapellimestari **Ossi Minkkinen** nousi etupenkissä tekemään kunniata. Rakastetun kapellimestarin koskettava ele sai soittajilla kyyneleet silmiin.

Yleisön joukossa konsertista nautti vuoden 1952 Soittajapoikien perustajajäsen **Eino Mahlamäki**. Toinen vielä elossa oleva perustajajäsen, **Toimi Anttola** lähetti terveisensä Tampereelta. Anttola toimi Rautatieläissoittokuntien Liiton puheenjohtajana 12 vuotta. Keuruun Soittajapojoille tunnusomaista on, että samasta perheestä soittavat kaikki lapset. Näitä sisarusseja oli nytkin sekä soittajien että yleisön joukossa, kuten **Juhani Haapamäki** tervehdyssanoissaan mainitsi. Ääni- ja valomestari **Lauri Lahden** loihittimissa parrasvaloissa kaikkien aikojen Soittajapojat osoittivat yhteistuumin, miten vahvana elää vanha kunnon Soittajapoika-henki! Se tulee puhkumaan jatkossakin erinomaisen hyvin.

Keuruun Soittajapojat tervehtii kaikkia tuttuja ympäri Suomen, ja onnittelee lämpimästi historiansa ”pahinta kilpakumppania”, Rauman poikasoittokuntaa POSMK:n B-sarjan 2022 voitosta! Kuvia ja tarinoita Soittajapojoista ja konsertista löytyy Keuruun Soittajapojat -facebook-sivulta.

Teksti ja kuvat: Eeva Jyrinki os. Kosola, Soittajapoika 1966–1974

KAPELLIMESTARIN JA SOITTAJIEN KOKEMUKSIA 70-VUOTISKONSERTISTA

KAPELLIMESTARI ANNE KANKARE:

– Olipa virkistävää tutustuminen minulle täysin uuteen orkesteriin. Keuruun Soittajapojoilla tuntuu olevan vahva side omiin juuriinsä, ja sitä kunnioitetaan ansaitusti. Soitossa paistoi vuosien kokemus ja yhteissoiton riemu, mikä heijastui erinomaisen vastaanottavaisena asenteena koko harjoitusviikonlopun ajan.

Tällaisen harjoitusperiodin ja juhlaconsertin järjestely vaatii valtavasti työtä ja suunnittelua kaikkine muuttujineen, mitä matkalla saattaa tulla, kuten esimerkiksi uuden kapellimestarin etsiminen lyhyellä varoajalla. Tässä kohtaa olen erittäin iloinen, että vastasin kyllä, kun **Kopakkalan Marja** minua siihen pestiin kyseli. Olen taas yhtä mieleenpainuvaa kokemusta rikkaampi. Kaikki pohjatyt oli huolella tehty, ja pääsin purjehtimaan valmiiksi lämmitetyn orkesterin eteen. Toivottavasti tapamme vielä tämän suunnattoman iloisin orkesterin kanssa.

Musiikkipedagogi Anne Kankare, Kotkan seudun musiikkiopisto

SOITTAJA SIRKKA-LIISA RÖPPÄNEN:

– Jäin eläkkeelle Keski-Karjalan musiikkiopiston rehtorin työstä pari vuotta sitten. Työssä ollessa en ehtinyt pitää soittotaitoani yllä, joten aktiivinen soitto jäi minulta 30 vuodeksi. Tänä vuonna aloitin vetopasuunan soiton uudelleen Tohmajärvellä Central Carelian Brass Band -kvintetissä. Pasuuna oli soittimeni myös Soittajapojoissa, ja sitä soitin Jyväskylän yliopiston musiikkitieteen pääsykokeissa vuonna 1976. Vielä siihen aikaan valitsijaraadin kommentti oli: ”Hienoa nähdä tyttö, joka soittaa pasuunaa, vau!”

Keuruun Soittajapojat oli kouluni enemmän kuin peruskoulu. Yhteissoitto ja sen tuoma sosiaalinen ympäristö olivat minulle erittäin tärkeä kasvualusta. Olen aina arvostanut sitä, että Soittajapojoissa kaikki olivat samanarvoisia. Tasa-arvo soittajien kesken oli orkesterin nimestä huolimatta itsestään selvää. Arvostusta sai soittamisen, ahkeruuden ja osaamisen pohjalta – ei perheen sosiaalisen taustan perusteella.

Musiikkiopiston rehtorina huomasin tekeväni samaa työtä, mitä Soittajapoikien aikuiset ja soittajien vanhemmat olivat nuoruuteni aikana meidän soittajien eteen tehneet. Olen koko ajan pitänyt huolta siitä, että puhallinorkesteritoiminta säilyisi Keski-Karjalan musiikkiopistossa, Tohmajärvellä ja Kiteellä ja viime vuosina myös Liperissä.

Vuonna 1977 perustimme Pielisen Karjalan musiikkiopiston rehtorin **Jouni Auramon** kanssa Ruskatrööttä-puhallinmusiikitapahtuman. Eritasoisia orkestereita johtivat joka vuosi eri johtajat, ja soittajapoikataustaisia johtajia olivat muun muassa **Anu Fagerström** ja **Seija Ohenoja**. Lieksasta ja Kiteeltä Ruskatrööttä lähti myöhemmin kiertämään eri paikkakunnille. Tapahtuma kerää eri puolilta Suomea vuosittain yhteen noin 200–300 puhaltajaa ja lyömäsoittajaa vasta-alkajista ammattilaisiin. Tänä vuonna Ruskatrööttä järjestetään Orivedellä 7.–9.10.2022.

Tapaan entisiä Soittajapoikia edelleen, ja 70-vuotiskonsertissa oli hienoa soittaa heidän lisäksi jälleen yhdessä myös **Arto Pekkasen** kanssa, joka oli pasuunansoiton opettajani Keuruulla ja Jyväskylässä 50 vuotta sitten!

Musiikineuvos Sirkka-Liisa Röppänen, os. Tikkanen, Soittajapoika 1966–1974, Tohmajärvi

Vanhat toverit huippuvireessä – Keuruun Soittajapojat 70 vuotta

SOITTAJA JAANA LEPPÄLÄ:

– Soitan joskus klarinettia musiikkitunneilla oppilaille, mutta ennen konserttia en ollut juurikaan soittanut kymmeneen vuoteen. Harjoittelin saamistani nuoteista, mutta yksin soittaminen ei ole samaa kuin orkesterin kanssa. Pohdin osallistumistani pitkään koronankin takia, mutta soittaminen on vaan niin kivaa tässä porukassa. Arvelin, että enemmän soittaneet kannattelevat kyllä vähemmän soittaneita. Sitten sainkin stemmakaveriksi samantasoiseni soittajan, ja yhdessä saimme osuutemme soimaan ihan kelpollisesti!

Tapasin monia oman ikäpolveni soittajia ja myös minua ennen soittaneita sekä lapsuudesta asti tuttuja soittajien vanhempia. Soittaminen ja fiilistely tuttujen kappaleiden kanssa antaa potkua pitkäksi aikaa. Seuraava työviikko meni muistellessa juhlaa ja omia soittajavuosia. Autossa soi työmatkoilla Soittajapoikien levy. **Anne Kankare** toimi kapellimestarina innokkaasti, hyvällä huumorilla ja rautaisella ammattitaidolla. Oli ilo saada soittaa hänen kanssaan. Konsertti kokonaisuudessaan oli erittäin hyvin suunniteltu ja toteutettu.

Olen musiikkiin erikoistunut luokanopettaja. Uskon, että ammatinvalintaani vaikutti soittajataustani ja Erkin esimerkki opettajuudesta ja johtajuudesta. Olen käyttänyt urallani niitä vahvuuksia, joita sain Soittajapoissa. On kumma juttu, ettei soittajuus lähde kulumallakaan, se on edelleen todella iso osa elämääni. Kerran Soittajapoika – aina Soittajapoika!

Jaana Leppälä os. Mäkinen, Soittajapoika 1973–1984, Säynätsalo

SOITTAJA MERJA KOIVURANTA:

– Soitan nykyisin Keurusseudun Puhaltajissa. Innostuin Soittajapoikien 60-vuotiskonsertin yleisössä ollessani hankkimaan ikioman käyrätorven. Sitä ennen olin soittamatta 20 vuotta. Kevään 70-vuotiskonserttiin innostuin lähtemään siskojeni orkesterimme jäsenten ja siskojeni kanssa. Soittaminen isossa orkesterissa oli nostalgista, kylmiä väreitä herättävää. Kuin olisi palannut ajassa taaksepäin, 80-luvun lopulle **Minkkisen Ossin** tahtipuikon äärelle. Se tunne, kun nyt 70-vuotisjuhlassa sai soittaa orkesterissa, jossa myös ammattilaisia, oli todella upea. Yhteishenki oli loistava, vaikka olimme paljolti eri aikakausien soittajia. Ohjelmisto oli sekä sopivan helppoa että haasteellista.

Muhkea takarivistö, kuva: Eeva Jyrinki

Paras muistoni Soittajapoika-ajoilta on ehdottomasti soittomatka Saksaan ja Hollantiin 1980-luvun loppupuolella. Kokemuksena oli aivan huikeaa päästä soittamaan mm. Kölnin musiikkijuhlilla, mikä lähetettiin Saksan tv:ssä miljoonille ihmisille.

Musiikki on minulla mukana joka päivä, sanonkin, että hengitän musiikkia. Soittaminen nykyisin meidän pienessä orkesterissa tuo hyvää oloa, yksin soittamista en harrasta. Etenkin marssimusiikki tuo hyvät muistot nuoruudesta koulun ja Keuruun varuskunnan tapahtumissa soittaessa. Toivottavasti vielä Soittajapoikien soitto soi!

Merja Koivuranta, Soittajapoika 1981–1991, Keuruu

(Merjan sisaret **Mari Koivuranta**, klarinetti, Soittajapoika 1986–1994, sekä **Mirva Koivuranta-Ahonen**, trumpetti, Soittajapoika 1982–1990, olivat myös soittamassa 70-vuotiskonsertissa. Kaikki sisarukset soittavat nykyisin Keurusseudun Puhaltajissa.)

SOITTAJA TARJA ROTOLA-PUKKILA:

– Ennen konserttia soitin käyrätorvea viimeksi pari vuotta sitten. Siitä aina jatketaan, mihin joskus jäätin. Konsertissa tapasin oman aikani soittajia, ja oltiin kuin ei aikaa olisi välissä ollutkaan. Pienen lämmittelyn jälkeen kaikki palasi mieleen kuin ennen vanhaan.

Soittajapoikien ulkomaanmatkat olivat upeita, semmoisia ensimmäisiä irtiottoja kodin piiristä.

Pieni kipinä jäi soitosta taas kytemään – katsotaan, roihahtaako se sitten kun on aikaa, kun työelämä hellittää, tällä tietoa kahden joulun jälkeen.

Tarja Rotola-Pukkila os. Liimatainen, Soittajapoika 1973–1982, luokanopettaja Keuruulta

SOITTAJAPOIKIEN HISTORIAA

Keuruun ihme ja Erkin metodit

Soittokunnan perustaminen pienelle paikkakunnalle ei ole 1950-luvun olemattomien harrastusmahdollisuuksien puitteissa mitenkään poikkeuksellista. Opettaja **Erkki Haapamäen** persoonan kytkeytyvä soittoharrastus tuotti Keuruulla kuitenkin harvinaisen tuloksellisen ja pitkälle kantavan perinnön. Vuonna 1952 kahdeksan nuoren miehen voimin aloittanut soittokunta kasvoi vuosien mittaan satojen soittajien kolmitasoiseksi musiikkikasvatusfoorumiksi, jonka esiintyvään A-orkesteriin kuului 1970-80 -luvuilla vakiona nelisenkymmentä soittajaa.

Keuruun Soittajapojat voitti kuusi suomenmestaruutta vuosina 1960–1980 Erkki Haapamäen johdolla, ja seitsemännen **Ossi Minkkisen** johdolla vuonna 1984. Minkkisen johdolla osallistuttiin vuonna 1985 Genevessä UNICEFin Maailman Nuorten -musiikkifestivaaleille, jossa saavutettiin 9. sija kansainvälisessä puhallinorkesterikilpailussa. Vuonna 1972 perustettu, vilkkaasti toimiva vanhempainyhdistys toimitti 1980-luvulla jopa omaa Soittajapojat-sanomalehteä orkesterin ulkomaanmatkojen, nuottien ja muiden kulujen kattamiseksi.

Soittokunnan meriitteihin kuuluu vuonna 1985 Erkki Haapamäen ja soittajien saama Yleisradion Kunniapunnus. Se perustui vuoden 1981 levytykseen, joka soi YLE:llä vuonna 1984 Sävelvaaka-ohjelmassa. Kymmenien soitinyhtyeiden joukosta Soittajapoikien esityksen punnitsivat tuolloin painavimmaksi **Simo Kanerva**, **Seppo Murto** ja **Ilmo Riihimäki**. He mainitsivat Kunniapunnuksen perusteiksi muun muassa Soittajapoikien musikaalisuuden, soinnin puhtauden ja ohjelmistovalinnan.

Hauskana erikoisuutena mainittakoon 1960-luvun kuuluisa Papukaijamerkki. Jokainen Soittajapoijasta sai sellaisen orkesterin esiintyessä televisiossa MTV:n suosituksessa Sirkus Papukaija -lastenohjelmassa. Papukaijamerkit myönnettiin soittajille vuosien 1960 ja 1964 SM-kilpailujen voittojen perusteella.

Keuruun Soittajapoikien puhdas vire, täsmällinen ja sävykäs soitto sekä hyvä yhteishenki saavutettiin parilla yksinkertaisella ”Erkin metodilla”. Yhteissoiton tapailu aloitettiin heti, kun pienen puhaltajan instrumentista lähti jonkinlaista asteikkoa vähänkin irti. Nuotinlukutaidon kasvaessa liitettiin isompaan orkesteriin vanhempien soittajien viereen. Se antoi motivaatiota tulla ”yhtä hyväksi”, ja opetti orkesterityössä välttämätöntä toisten kuuntelemista. Puhtauden ja täsmällisyyden saavuttamiseksi oli harjoituksissa vuodesta toiseen paikalla armoton tuomari: kela- tai C-kasettimankka. Nauhoituksia kuunneltiin yhdessä tarkasti. Jokainen kuuli itse, missä oli parantamisen varaa, eikä Erkin tai stemmakaverin tarvinnut mainita asiasta yhtään mitään.

Vuonna 1977 Erkki Haapamäelle myönnettiin director musices -arvonimi.

Erkki Haapamäki ja Soittajapojat 1970-luvun puolivälissä

Vanhat toverit huippuvireessä – Keuruun Soittajapojat 70 vuotta

Treenailusta leipätyöksi

Merkittävänä seikkana voidaan pitää sitä, että noin neljänsadan 1950–2010 -lukujen Soittajapojan joukosta on Suomen musiikkikentälle noussut pitkälti yli sata musiikin ammattilaista. Kapellimestarit, orkesterimuusikot, musiikkiopistojen rehtorit, musiikinopettajat, pop- ja rockmuusikot, äänitarkkailijat ja moninaiset musiikkikoulutusta vaativat tehtävät – kaikissa löytyy edelleen vahva Soittajapoika-edustus kotimaisessa ja kansainvälisessä musiikkielämässä.

Huomionarvoista on, että kymmenet soittajat päätyivät harrastuksen kautta jatko-opintoihin ja musiikin ammattilaisiksi aikana, jolloin Keuruun ainoa ”musiikkioppilaitos” puhallin- ja lyömäsoittajille oli Keuruun Soittajapojat. Edesmennyt trumpettisti **Matti Reinikka** oli ensimmäinen keuruulainen puhallinsoittaja, joka pääsi 1950-luvulla Sibelius-Akatemiaan.

Erkki Haapamäki pyöritti yksinään ensimmäiset parikymmentä vuotta lähes sadan soittajan eritasoisia ryhmiä. 1980-luvulla vastuuta alettiin jakaa vanhemmille soittajille, jotka toimivat soitinkohtaisina apuopettajina nuoremmille. Apuopettajat johtivat myös alkeisorkestereita. Harjoituksiin tultiin varhaisvuosina polkupyörällä ja suksilla kymmenienkin kilometrien päästä – susien syrjään potkimisesta ei ole tarkempaa mainintaa, mutta harrastukseen sitoutuminen on Keuruun Soittajapoissa ollut aina erityisen vahvaa.

Leirikipinästä konservatorio ja musiikkiopisto

Leiritoiminta tuli Soittajapoille tutuksi Partaharjun puhallinmusiikkileireillä vuosina 1954–1976. Erkki Haapamäki toimi usein Partaharjulla soitinopettajana ja leiri-orkesterien vetäjänä. Sulasolin valtakunnallisen puhallinmusiikkileirin siirtyminen Otaniemestä Keuruulle vuosiksi 1967–1975 voidaan katsoa yksinomaan Erkki Haapamäen sosiaalisten ja neuvottelutaitojen ansioksi. Aluksi opettajina Sulasolin leireillä toimivat Sibelius-Akatemian opettajat ja muut huippuammattilaiset kuten **Juho Alvas**, **Asser Sipilä**, **Eero Linnala**, **Antero Kasper**, **Olavi Lampinen** ja **Uno Koivu**, ja vastaava ammattipedagogitaso jatkui leireillä loppuun asti.

Jyväskylän konservatorion sivupiste saatiin Keuruulle vuonna 1970. Soittajapoikien ansiosta konservatorio oli aluksi puhallinsoitinpainotteinen, ja puhaltajien osuus opetuksessa oli noin puolet konservatorion koko tuntimäärästä. Soittajapojat ja Jyväskylän konservatorio järjestivät Keuruun kunnan ja opetusministeriön tukemana Nuorten Puhaltajain leirin Keuruulla vuosina 1976–1991. Vanhempainyhdistys Soittajapoikien Tuki ry oli voimakkaasti mukana leiriorganisaatiossa. Erkki Haapamäki toimi monena kesänä leirin johdossa, samoin kuin Ossi Minkkinen.

Läntisen Keski-Suomen musiikkileiri aloitti toimintansa Keuruulla 1971. Nykyisin Keuruun musiikkileirille kokoontuu kesäisin yhteen noin sata soittajaa ympäri Suomen, ja opetusta annetaan monipuolisesti eri instrumenteissa. Pirkanmaan musiikkiopiston opettajan, **Lotte Nybergin** vetämä ”Torvikarhut” -vaskileiri on houkutelut myös entisiä Soittajapoikia tuuttaamaan rohkeasti torveaan ajan tasalle.

Vanhat toverit huippuvireessä – Keuruun Soittajapojat 70 vuotta

Keski-Suomen konservatorion sivupiste Keuruulla loi pohjan Läntisen Keski-Suomen musiikkiopistolle, joka irtautui konservatoriosta itsenäiseksi musiikkikouluksi vuonna 1992. Musiikkiopistossa opiskelee tällä hetkellä apulaisrehtori **Tiiu Tuomisen** mukaan Keuruulla, Petäjävedellä ja Multialla yhteensä 106 laulajaa ja soittajaa, joista puhallinsoitinta 23 pääaineista oppilasta.

Huomio, lähtee! Soittajapojat Keuruun varuskuntasoittokeuhana

”Soittajapojat soittavat kaikissa tilaisuuksissa paitsi ei mielenosoituksissa, jos sellaisia sattuu”, sanotaan orkesterin perustamisasiakirjassa. Näin ollen esiintymisiä on kertynyt historian aikana reippaasti tuhannen paremmalle puolelle. Keuruun Soittajapojat sinisine uniformineen oli Keuruulla vuosikymmenten ajan tuttu näky tasapuolisesti kaikkien poliittisten puolueiden, urheilujärjestöjen ja kauppalikkeiden tilaisuuksissa.

Kun Keuruulle saatiin vuonna 1967 Keski-Suomen Pioneeripataljoona, alkoivat Soittajapoikien legendaariset itsenäisyyspäivät, jolloin liikuttii minuuttiaikataululla paikasta toiseen. Soitto alkoi aamulla kirkossa, josta siirryttiin soittimia takin sisässä suojellen pihalla starttaavaan linja-autoon, joka kuljetti

soittajat sankarihaudoille ennen sotilaita. Sankarihaudoilta siirryttiin taas linja-autoon, jolla päästiin nopeasti valmiusasemiin Keuruun keskustaan ennen varusmiesten ohimarssia. Ohimarssin jälkeen oli esiintyminen varuskunnan itsenäisyysjuhlassa. Illalla soitettiin kaikille kuntalaisille avoimessa itsenäisyyspäiväjuhlassa Keuruun yhteiskoululla.

Marssisoitot kadun varrella pakkasessa, suikat päässä, tytöt nailoneissa ja hameissa, soittimiin tiputeltu pirtu ja yksi kerrallaan hytyvät sormet ja soittimet, sekä marsseja edeltävät harjoitukset varuskunnan pellolla polvia myöten umpihangessa lumisateessa, saavat kaikki perinteisen itsenäisyyspäivän kokeneet Soittajapojat hymähtämään nykyisille lämmitetyille soittoeltoille: lällärikamaa!

Puolustusvoimien edesmennyt ylikapellimestari **Arvo Kuikka** oli Keuruun Soittajapoikille eräänlainen kummisetä. Orkesterin nuotisto sisältää satoja Helsingin varuskuntasoittokeuhalta saatuja marssi-, viihde- ja konserttikappaleita. ”Erkki Haapamäki oli hyvä ystäväni, ja olen seurannut Soittajapoikia vuodesta 1961 lähtien Partaharjulta asti. Olihan se aika erikoista, että Keuruulla nuorisoorkesteri korvasi sotilassoittokeuhon. Se kertoo jotakin Soittajapoikien tasosta”, mainitsee Arvo Kuikka vuonna 2012 Soittajapoikien 60-vuotishistoriikkiin antamassaan haastattelussa.

Myös monena jouluna Soittajapoikien aattoiltaa rytmitti Keuruun varuskunnassa soittaminen. Silloin ateria, joka kuului soittajille aina kaikissa varuskunnan tilaisuuksissa, oli erityisen maittava! Keuruun Soittajapojat hoiti soittamisen ohimarssisoitoissa ja varuskunnan tilaisuuksissa 1980-luvun puoliväliin saakka. Keuruun varuskunta lakkautettiin vuonna 2014.

Erkki Haapamäki sai yhteistyöstään varuskunnan kanssa puolustusvoimien sotilasansiomitalin, joka myönnetään puolustusvoimiin kuulumattomalle henkilölle puolustusvoimien hyväksi tehdystä, erityisen ansiokkaasta työstä.

Keuruun Soittajapoikien esiintyvän orkesterin johtajat ja johtajavuodet

Erkki Haapamäki	1952–1983	31 vuotta
Ossi Minkkinen	1983–1991	8 vuotta
Antti Arola	kevät 1992	½ vuotta
Kari Kropsu	1992–1993	1 vuosi
Tiiu Tuominen	1993–1996	3 vuotta
Pertti Wallenius	1996–2000	4 vuotta
Pirjo Ikkala	2000–2009	9 vuotta
Kari Lilja	2007–2009	2 vuotta, vuorotellen Ikkalan kanssa
Balázs Albert	2009–2011	2 vuotta
Tiiu Tuominen	2011–2017	6 vuotta
Ilpo Soikkeli	2017–2018	1 vuosi
Marielle Catalanotti	2018–2020	2 vuotta.

Esiintyvän orkesterin toimintamuodot:

1952–1993: Keuruun kansakoulun nuorisokerhon/ala-asteen oppilaskerhona
1993–2011: Keuruun kansalaisopiston opintoryhmänä
2011–2020: Läntisen Keski-Suomen musiikkiopiston puhallinorkesterina.

Teksti: Eeva Jyrinki

Kuvat: Soittajapoikien arkisto ja Hannu Nelimarkka (6.12.1981)

From Harmoniemusik to Normaalivanha 3: The Transition from Reed to Valved Brass Instruments in 19th Century Finland

The Butterfly Valves - an example unique to Finland

It appears that the valved brass instruments in Kuopio are the very earliest brass to survive in Finland. These were a set of valved brass instruments connected with the Kuopio Sharpshooters Battalion. Because they are so unique, they apparently were not widely used, and perhaps not entirely successful experiments brought to Kuopio from St Petersburg. They precede the arrival of more conventional valved instruments by a decade.

They were the work of instrument maker Johann Friedrich Anderst, (b St. Petersburg, 1804; d St. Petersburg, 1871), he was a German born brass instrument maker active in St. Petersburg starting in the 1820s. Anderst's parents immigrated to Russia from Schleswig-Holstein. His father's profession is undocumented and Johann Friedrich's training and career details are obscure, but both are thought to be instrument makers. His residence and workshop on the Ekaterininski Canal are documented in advertising and tax records. His sons Friedrich (1831-1868) and Florian (1837-1872) followed his profession. Other local instrument makers named Anderst were probably related but the records are unclear.

Most of the known Anderst instruments bear the engraved or stamped name of J.F. Anderst. These include a bugle, a natural trumpet, a natural horn and a Stöltzel-valve horn in the St. Petersburg Museum of Theatre and Music, a two-valve trumpet and a three-valve trumpet in Moscow, Glinka State Central Museum; and a set of nine curious butterfly-valve instruments at the Kuopio Cultural History Museum in Finland. Another butterfly-valve cornet in Paris, Musée de la Musique, is by Anderst (La Musée de la Musique archives). The Kuopio instruments (dated 1822 and 1825) are named 'cornetto' (four), 'obbligato', 'tenor', 'corno', 'bassocorno' and 'grand basso'. A photograph of the Kuopio collection is attached as image 1. It is likely that the bulk of Anderst's instruments were of the more conventional Stöltzel model, commissioned by the Russian military bands. Those found in St. Petersburg Museum and in the Glinka Museum-Moscow are very early models in valved brass history but are otherwise quite typical of that era. (Niemisto 2009)

Image 1: Set of unique Anderst instruments in Kuopio Museum. (Photo by author)

This unique set in Kuopio are complete outliers, with nothing similar found anywhere by Anderst or other makers, excepting that one enigmatic example at La Musée de la Musique in Paris. That specimen, a Bb cornet, is identical to the ones found in Kuopio. My inspection of the instrument, with careful examination of the obscured bell engraving, confirmed its origin, having been misattributed previously. How it came to be in Paris is unknown. (La Musée de la Musique 2006) These "Kuopio Horns" have fueled my research curiosity on this subject for some decades. They also place Finland as especially early in this history of valved brass, with no such horns found anywhere as early as 1827. With so little documentation available about them, it is hard to speculate what their position in this history would be: are they pre-Stöltzel experiments? Or did they evolve as parallels? Either possibility exists. We do know that they were heavily used since the Kuopio set shows a lot of wear. They must have been very challenging and perhaps disappointing in their sound production based on their design. The valve leakage and mechanical noise surely were problems. These issues may explain why we don't find similar examples any in other collections around Europe.

How did the Anderst instruments come to be in Kuopio in the 1820s? At that time the military bands in St. Petersburg and Finland were undergoing major reorganization, involving new instrumentation, repertoire, and musical standards. Much of the impetus for these came from the German-speaking musicians and instrument makers who settled in St. Petersburg and were favored by the imperial military bands. Kuopio was an important center for Russian military activity in the nineteenth century because of its relative proximity to St. Petersburg, and its easy access through the lake system.

Paavo Talvio notes that the earliest band in Kuopio, the "Savo Sharpshooters Battalion," was first mentioned in 1775, during the Swedish period of rule (Talvio 1980: 11) While other earlier military bands were formed in Kuopio in 1812 and 1819, it is the *Kuopion Suomalainen Tarkk'ampujapataljoona* (Kuopio Finnish Sharpshooters Battalion) organized in 1827 that is associated with the Anderst instruments. We can only speculate why these new experimental horns came to Kuopio. This time coincidence however might help suggest who first played them. The Kuopio bandmaster in 1827 was Frederic Jürgens, a German-trained musician dispatched from St. Petersburg. Jürgens came in Kuopio 1821 from St. Petersburg and returned in 1827. It's not certain that Jürgens was acquainted with Anderst instruments, but the dates coincide. If these were "normal issue" instruments for any other Finnish military bands, we should find them in evidence in other military band archives and artifacts. However, they are unique to Kuopio. Why were they not used more widely in Finland or in Russia? If they were a failed experiment, then it is likely they would not have been played much, yet they show signs of heavy use, maintenance, and repair, and seem they must have been tolerably playable to get so much usage. (Image 1).

From Harmoniemusik to Normaalivanha 3:

The Transition from Reed to Valved Brass Instruments in 19th Century Finland

The Kuopio Finnish Sharpshooters Battalion under Jürgens remained formally active for only three years. By 1830 all Finnish military forces were disbanded by the Russian governor general, and many of the native soldiers were reassigned as sailors in a new Finnish Navy. This raises questions about the fate of military music in Kuopio, and the fate of the Anderst instruments. Were they in use beyond 1830? If so, then by whom? There were amateur musical groups in Kuopio, and the personnel lists indicate that musicians moved freely between the military bands and the community, not only in Finland but throughout Europe. In the material available there is no evidence that the local military bandmen left Kuopio after 1830 since they were mostly ordinary citizens and continued other musical activities in the community. Battalion personnel lists and pay orders evidence this (Kansallisarkisto, Straffjournal M 91. 1 bd). By the time a military band was re-established in Kuopio (1855), the technology and manufacture of valved brass instruments was in a new era, and the mass-produced rotary or piston instruments replaced any Anderst instruments still in use. We can be fairly certain that the Anderst instruments never left Kuopio, but we cannot determine who had custody of them or how they were utilized from 1830 until they were turned over to the museum some time before the beginning of the twentieth century. Museum records of their donation do not include a donor's name or delivery date. The Kuopio Homeland Society, sponsor of the city's first historical museum, was founded in 1883. All Finnish military organizations were disbanded in 1900. It is probable that the Anderst instruments were given to the Society sometime between those dates.

From my visits to St. Petersburg, I was able to learn more about other existing Anderst instruments housed at the Museum of Theatre and Music in the Sheremetev Palace. Professor Vladimir Koshelev, the museum's musical-instrument curator, showed me four examples that were clearly engraved with Anderst's name: 1. A military bugle, bell diameter 21.5 cm, Sheremetev Catalogue number 168, made in 1822, engraved: «И. Ф. Андерст, С. Петербургъ», not previously listed in published indices. 2. A natural trumpet in D, Sheremetev Catalogue number 1541, made in 1825, engraved "J. F. Anderst St. Petersburg," listed in Koshelev checklist. 3. An alto horn in C with three Stöltzel valves, Sheremetev Catalogue number 1536 engraved "J. F. Anderst in St. Petersburg 1822," listed in Koshelev checklist. 4. A C natural horn with D crook, Sheremetev Catalogue number 2269, engraved "J. F. Anderst, St. Petersburg," listed in the 1993 Langwill *Index* and the 1995 Koshelev checklist. This list establishes Anderst as a maker of conventional valved brass instruments of the earliest period.

If there are other examples of the "butterfly valve" horns in St Petersburg, they have not been discovered. The instruments listed above confirm that most of Anderst's instruments were of as more normal design for the time, creating more questions about the odd Kuopio instruments.

Professor Koshelev introduced the Sheremetev Palace brass collection at symposia in 1995 and 2017 (Koshelev 1995). Koshelev's checklist initially included only three of these four instruments, the fourth a bugle kept with the Romanov family collection but later moved to Sheremetev. Their physical structure is much more conventional than the oddly proportioned Kuopio examples. The Sheremetev Palace instruments by Anderst are like specimens made by other makers of the time. It is hard to know if they are newer or older than the Kuopio set, and were likely to have been made during the same years. The first Anderst specimen listed was a bugle meant as a toy for Tsar Alexander II as a boy. Two more Anderst trumpets, with two valves and three valves, listed in Langwill as made in 1825, can be found in the Glinka Museum Moscow. Of all the instruments so far attributed to Anderst, the Sheremetev No. 168 the Alexander II bugle is the only one found with a mouthpiece.

Notable also is the relationship between the nine Anderst instruments in Kuopio and the later configuration of the Finnish normaalivanha and torviseitsikko ensembles. The septet would often have an auxiliary alto and tenor horn, which then exactly matches the Anderst list found in Kuopio.

Valved Brass in Finnish Bands

A further connection between the harmoniemusik reeds and the valved brass is also revealed in the players themselves. The new brass instruments were put into the hands of the harmoniemusik players to learn. This may seem a challenging musical task now, but musicians of the 19th Century often were experienced with more than one instrument, including strings. Training in several instruments continued in Finnish military music school through the 19th Century. The military music schools, training kapellmeisters, saw their mission to also train musical leadership for Finnish society after military discharge. In studying the band rosters of that time, one sees the same names over several decades, spanning the time of the instrument transition. A particular Finnish example is that of Erik Erickson, thought to be the composer of "Suomi Marssi" and recorded as a famous baritone horn virtuoso. His era of activity with the Guards Band indicate he was playing in the harmoniemusik configuration first, then later as a valved brass horn player.

The focus of this research, the arrival of brass instruments to Finland, is not about an event that occurred on a particular day, or even a particular year. But we know that brass instruments came to some regimental bands before the Guards Band received them, and we know that there was a transitional period where the reeds and brass were mixed. Players were trained gradually into the new instruments and they didn't all do it at once. While very little, or nothing, has been written on this subject, a study of the equipment manifests and instrument repair requisitions indicates that there were valved brass instruments being maintained. They were sent to St. Petersburg for repair and servicing (Image 2).

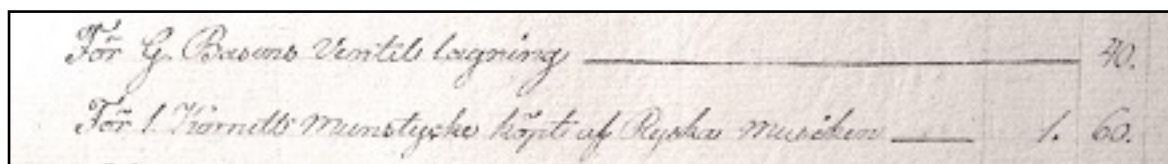

Image 2: 1827 – expenses list: Kansallisarkisto: Suomen Kaarti (Kansalliskirjasto)

From Harmoniemusik to Normaalivanha 3: The Transition from Reed to Valved Brass Instruments in 19th Century Finland

The Guards Band bandmaster Jozef Thaddeus Tvarjansky (1783-1852) occasionally made trips to the Russian military band headquarters to learn more about and acquire the new brass instruments as they were introduced (Image 3).

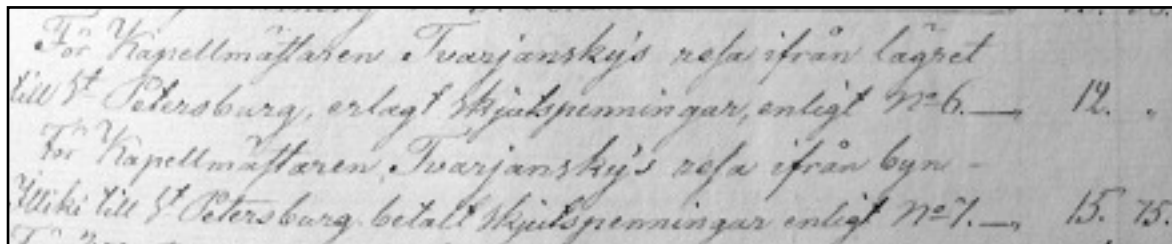

Image 3: 1827 – Instrument repair list: Kansallisarkisto: Suomen Kaarti (Kansalliskirjasto)

The fact that there has been a full set of nine Anderst instruments kept in storage since 1820 in Kuopio remains puzzling. There may have been other collections around Finland, or elsewhere, one would think. British Colonel Cathcart of the 2nd Life Guards Regiment visited St. Petersburg around 1827 and was impressed by the new brass instruments in the Russian bands. Tsar Nicholas I, noting his reaction, offered him a set of instruments under the agreement that the mechanisms be kept shrouded when played in public. They were first introduced in a performance in England in 1831. Several British makers apparently copied this technology nevertheless (Bevan 1978: 214). Such innovations were not easily kept a secret; they are said to have traveled all over Europe and to the US in the 1840s (Bevan 1978: 221). No material evidence supports this claim. This was an era before photography, and there is no documentation about the exact nature of these Russian instruments in England, but the dates suggest that they were earlier than the more conventional “Stöltzel” models. No examples of them in England (or other places in Europe) have survived. A painting of the Queens Guards Band parading has included brass instruments that closely resemble Anderst models, but not definitively. This painting has been criticized for badly representing brass instruments, but the bell shape and bore size closely resemble the Anderst models. (Image 4)

In Finland, a search for other instances regarding the Kuopio Horn style instruments in use anywhere has not been fruitful. Numerous mentions of brass instruments being purchased from Russia or sent to St. Petersburg for repair make no mention of the specific style of the instruments. One sketch has survived of a Meriekipaasi (Naval Equipage) band on parade in the 1830s indicates clearly the Anderst style horns, although they have been dismissed by other observers as just being bad representations. In fact, the sketch is quite accurate, and also informs about how the instrument were held and played, and the shape of the bells conforms to the Anderst model. (Image 5)

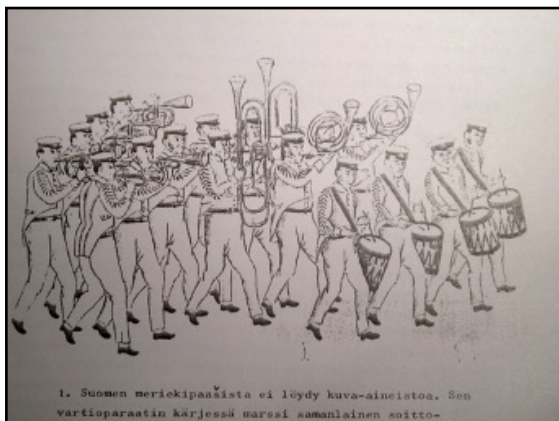

Image 5: Suomen Meriekipaasi soittokunta graphic (Talvio 1980)

He was aware that many Finnish men were lakeshore or coastal dwellers and had knowledge of boats. It appears that the two bands, which continued during the military hiatus, were the Guards and the Navy Band (Meriekipaasi). By 1830, the Kuopio Sharpshooters Band with its Anderst horn was officially silent.

Image 4: King's Life Guards on Parade - John Frederick Tayler in the National Army Museum in London. Used with permission.

At the end of the Napoleonic Wars, with a new Tsar installed, and with relative peace throughout the Russian realm, the military establishment in Russia was considerably reduced. This immediately affected the Finnish army and its bands. Using the Kuopio example, most Finnish military activity stopped in 1830 and didn't continue for two decades. There were a couple of military groups still functioning in coastal cities and in Suomenlinna where the Tsar created a new Finnish Navy (Vuolio 2006: 52).

Text: Paul Niemisto

From Harmoniemusik to Normaalivanha 3:

The Transition from Reed to Valved Brass Instruments in 19th Century Finland

Sources

Literature

Bevan, Clifford (1978). *The Tuba Family*, New York: Scribner's, 1978.

Ericson, John (1999) "Why Valves Were Invented". The Arizona State University Horn Studio. http://www.public.asu.edu/~jgerics/why_valve.htm (visited 29 April 2021)

Heyde, Herbert (1987) *Das Ventilblasinstrument. The Brass Instrument*. Wiesbaden: Breitkopf & Härtel.

Koshelev, Vladimir (1997) "Trumpets, Cornets, Trombones, and Horns in the St. Petersburg Museum of Musical Instruments: A Checklist". Perspectives in Brass Scholarship. Ed. Stewart Carter. New York: Pendragon Press.

Koshelev, Vladimir V. & Velikanova, O. A. (2017) *Sheremetev Palace. Museum of Music: Masterpieces of the Collection. Dvorets Sheremeteva. Muzei muzyki: shedevry kollektsii*. St. Petersburg: Museum of Theatre and Music.

Niemisto, Paul: *Soitinrakentaja Anderstin vaskipuhaltomet*, Kuopion kultuurihistorian museon julkaisu 2009; 56sv

Niemisto, Paul: *Why are there Rare Russian Brass Instruments in Kuopio, Finland?* In: *Kongressbericht Northfield/Minnesota, USA 2006* (= Alta Musica, volume 26, ed. by F. Camus, R. & Habla, B.) Tutzing, Deutschland: Hans Schneider, 297-317

Waterhouse, William (1993) *The New Langwill Index: A Dictionary of Musical Wind Instrument Makers and Inventors*. London: Tony Bingham.

Porfir'yeva, A.L. & Stepanov, A. A., Musical (1998) *St. Petersburg, a Musical-Encyclopedic Dictionary*. St. Petersburg: Kompositor Publishing House, 53-55.

Ravdonikas, F.V (1997) *List of instrument makers in Russian Empire before 1917*. St Petersburg, International Comradship of Makers and Researchers of Historic Instruments (FoMRHI).

Talvio, Paavo (1980) *Kenttämusiikista varuskuntasoihtokuntiin: sotilasmusiikkimme historiaa ja perinteitä*. Helsinki: Pääesikunnan tiedotusosaston julkaisu.

Tarr, Edward (2003) *East Meets West. The Russian Trumpet Tradition from the Time of Peter the Great to the October Revolution*. Hillsdale, NY: Pendragon Press.

Vuolio, Jukka (2006) *Soi raikuen torvet ja rummut: Suomen sotilasmusiikin perinteitä sanoin, kuvin ja sävelin*. Kaartin Jääkäriyrykmentin Kilta ry, Juhlavuoden rahasto.

Archival Sources

Kansallisarkisto / National Archive of Finland:
M 189. (1-2) 1 Kart.. Kuopio Finska Skarpskyttebataljon: Alfabetisk förteckning öfver underbefäl och manskap (*Kuopio Battalion Day Orders and Pay Sheets 1812-1830*). Kansallisarkisto.

Kansallisarkisto / National archive of Finland:
Niemisto, Paul. Catalogue of Autonomous Era Finnish Guards Band part books.

Kansallisarkisto / National Archive of Finland:
Straffjournal M 91. 1 bd, Suomen Kaarti Musikkommenderingen.

Kansalliskirjasto / National Library of Finland:
Vuolio, Jukka Papers. Coll. 798.

La Musée de la Musique, Paris: Anderst Bugle in B Moll. Nom de l'oeuvre Bugle en mi bemol Numéro d'inventaire E. 1242; examined in 2006.

St. Petersburg Museum of Musical Instruments, Sheremetev Palace:
Fontanka, 190104, Saint-Petersburg, see: <http://www.russianmuseums.info/M102>

The [Glinka Museum](https://russia.rin.ru/) of [Musical Culture](https://russia.rin.ru/), Moscow- <https://russia.rin.ru/>

Kuopiosta löytyneet venttiilivaskipuhaltimet lienevät varhaisimmat Suomessa säilyneet vaskisoittimet. Ne oli valmistanut soitinrakentaja Johann Friedrich Anderst ja ovat myös koko maailman mittapuussa hyvin varhaisia venttiilivaskia vuosilta 1822 ja 1825. Soittimet lienevät pietarilaista perua, ja niitä olivat valmistanneet kaupunkiin asettuneet saksankieliset soitinvalmistajat. Vaskienpuhaltimien "perhosventtiilit" olivat ainutlaatuiset, eikä niitä luultavasti ole käytetty muualla keisarikunnan Venäjällä. Anderstin soittimia löytyy myös Pietarista Shemetevin palatsin teatteri- ja musiikkimuseosta. Niiden tekniikkaa yritettiin pitää salassa jopa tsaarillisella määräyksellä. Uudet soittimet annettiin joka tapauksessa Suomessa toimineille harmoniemusik-kokoonpanojen soittajille opeteltavaksi, eikä siihen aikaan ollut tavatonta, että soittajan tuli hallita sekä puu- että vaskipuhallin, ehkäpä myös jopa jokin jousisoitin.

On August 16, Tampere's Laikunlava bandshell hosted a magical evening for wind band enthusiasts. Three of Tampere's top bands, Puhallinorkesteri Mansetti, Partiolippukunta Tampereen Kotkien Puhallinorkesteri (Kotkat), and Tampereen VPK Soittokunta, were featured as part of the 2022 Summer 'Park Concert' series, performing back-to-back between 1800–2100 on a sunny evening with temperatures between 24–29°C. An audience estimated at 600–700 enjoyed the bands and the warm evening from the Laikunlava benches and adjoining shady hillside and G-Livelab terrace bar. Some came only for one of the bands, but many, especially other musicians, enjoyed the entire three hours, as was evident by the continuous, enthusiastic applause.

For 2022, August 16 was the only Laikunlava wind band event in the Park Concert series, instead of two or three as in previous years. There had been over 260 applications to perform, and the city decided to diversify the program with more first-time groups, choosing various pop, indie, country, metal, progressive, and other groups and leaving out several wind bands which had performed in previous years. It also suggested that Tampere wind band musicians played in so many groups that only three bands might already include most players; leaving out other wind bands would thus open more program space and save money.

There was no evidence of this on August 16. Three of Mansetti's 26 performers did also play with VPK's 22, but no Kotkat players were in Mansetti or VPK, or vice-versa (apart from Mansetti conductor Soila Takanen, who stepped in at the last moment as the Kotkat tubist). There were 69 different musicians; only 3 playing in two bands.

The city's definitions of different musical groups were also 'flexible'. While there had been a Laikunlava 'big band' evening on 29 June, only one of the three groups, Torvikopla, was a true big band; the 'Pirske Jazz Band' and 7-person 'Les Kytles' who were partnered with them differed considerably. (Another true big band, The Swing Eagles, was put in a smaller venue on a different date.) The city's concert schedule had also classified Mansetti, Kotkat, VPK, Pirske, Puistotornin Puhaltajat, Torvikoplat and The Swing Eagles as both 'wind bands' and 'big bands', as if the terms and groups were all the same. Even the MM-Sextet (2 saxophones, 2 guitars, percussion & keyboard) was listed as both a 'wind band' and a 'big band'.

While appreciating the city's hosting of the Park Concert Series, as well as the principle of including newcomers, Tampere's wind band community hopes the 2023 Concert Schedule might have clearer definitions for different musical groups, and that more of the dozens of outstanding local wind bands, with their hundreds of different musicians, will again have a chance to perform at Laikunlava, as in past years.

The evening itself was outstanding. Mansetti, Kotkat, and VPK have different musical styles and personalities, but are uniform in the high quality of their musicianship, and in their appreciation by the Tampere community.

Mansetti's performance was the last in Tampere for Conductor Soila Takanen, before she moved to Helsinki and the Sibelius Academy. Her final concert was relaxed perfection, the playlist ranging from Jyrki Koskinen's *From Karelia With Love* through Leroy Anderson's *Serenata* and Leonard Cohen's *Hallelujah* (arr. Michael Brown) to **Riina Kylätie's** flute solo in Calvin Custer's arrangement of John Williams' *Theme From Schindler's List* and **Risto Aarni's** flugelhorn solo in Timo Forsström's arrangement of Pekka Toivanen's *Second Life*. After Aarni's solo, the respectful comment was heard from a small group seated nearby, "so that's how a flugelhorn should sound." Musicians always learn from other musicians.

Conductor **Pekka Ahonen's** Kotkat playlist was more jazz-oriented, opening and closing with a beautiful arrangement by Kotkat's Pertti Salminen of Henri Betti's *C'est Si Bon*. Other Salminen arrangements of the evening included Seppo Heikkilä's *Salmentaan muistoja*. Perhaps the highlights of the Kotkat segment, though, were the solos by clarinet prodigy **Samuel Ahonen**, including his own version of Erroll Garner's *Misty*, played together with his father.

Clarinet prodigy Samuel Ahonen, soloing under the direction of his father, Pekka Ahonen.

Tampereen VPK Soittokunta, conducted by 'Grand Old Man' Matti Prepula.

Conductor **Matti Prepula**'s VPK playlist featured guest vocalist **Markku Huhtala** for Agustin Lara's *Granada*, joined by **Outi Kuopio** for Prepula's arrangement of The Three Suns' *Twilight Time*. VPK finished with Peter Ludwig's lively *Feuerwehr-Galopp*, and a reminder that the band would return to Laikunlava next April as part of the 150th Anniversary of Tampere's Volunteer Fire Department (VPK). Prepula regretted he could not promise the April weather would be as warm and sunny.

Band players always learn from the performances of other bands, and support their own when they play in other groups. While Tampere's Medisiiniorkesteri Sivuääni was not part of the 2022 concert series, many in our 24-strong band had come to hear our five players who are in VPK, four in Mansetti, and one in Kotkat, and hear Kotkat play Sivuääni trumpeter Seppo Heikkilä's *Salmentaan muistoja*, which is naturally also in our repertory. Naturally as well, we wanted to hear if Kotkat played it differently than we did!

Warm summer evenings and wind band music are made for each other. We hope the magical evening of 16 August will be repeated in the 2023 Park Concerts, this time with more Laikunlava dates and more bands!

Text and photos: John D. Hopkins

* * * * *

Finnish Summary

16. elokuuta Tampereen Laikunlavalla kuultiin maaginen ilta, jossa Puhallinorkesteri Mansetti, Partiolippukunta Tampereen Kotkien Puhallinorkesteri ja Tampereen VPK Soittokunta olivat osa kesän 2022 Puistokonserttisarjaa. Orkesterit esiintyivät peräkkäin klo 18.00–21.00. Ilta oli aurinkoinen, lämpötila 24–29°C ja yleisöä oli yli 600.

Vuonna 2022 tämä 16. elokuuta oli Puistokonserttisarjan ainoa puhallinorkesteri-ilta, aiempien vuosien kahden tai kolmen illan sijaan. Esiintymishakemuksia oli tullut yli 260, ja kaupunki oli monipuolistanut ohjelmaa monilla ensikertalaisryhmillä jättäen pois useita aiempina vuosina esiintyneitä puhallinorkestereita. Tätä oli osittain perusteltu sillä, että "puhallinorkesterin muusikot Tampereella soittavat niin monessa eri yhtyeessä, että esim. kolmessa bändissä saattoi olla jo suurin osa paikallisista soittajista."

Tästä tiistai-illasta ei ollut todisteita. Mansetin 26 esiintyjästä kolme soitti myös VPK:n 22:n kanssa, mutta Mansetissa tai VPK:ssa tai päinvastoin ei ollut yhtään Kotkalaista (lukuun ottamatta Mansetin kapellimestari **Soila Takasta**, joka astui viime hetkellä Kotkien tuubistiksi).

Kaupungin määritelmät eri musiikkiryhmistä olivat myös "joustavia", kun isommat puhallinorkesterit kuten Mansetti, Kotkat ja VPK luokiteltiin yhdessä pienempien puhallinryhmien, big bandien, jazz-yhtyeen, ja jopa saksofonien, kitaroiden ja lyömäsoittimien sekstetin kanssa nimillä 'puhallinorkesterit', 'big bandit', ja 'soittokunnat' ikään kuin nämä termit ja aivan erityyppiset ryhmät olisivat kaikki samaa.

Tampereen puhallinorkesteriyhdistys arvostaa kaupungin Puistokonserttisarjan isännöintiä ja periaatetta, että uusia tulokkaita otetaan mukaan, mutta toivoo, että vuoden 2023 konserttiohjelma olisi selkeämpi määritelmissään eri musiikkiryhmistä ja erityisesti, että useampi loistavista paikallisista puhallinorkestereista satoine eri kokoonpanoineen saisi jälleen mahdollisuuden esiintyä Laikunlavalla kuten aiempina vuosina.

Jokaisella kolmella bändillä oli erinomainen ohjelmisto, ja ne tarjosivat todella hienoja musiikillisia hetkiä. Kapellimestari Soila Takaselle Mansetin esitys oli viimeinen Tampereella ennen muuttoa Helsinkiin ja Sibelius-Akatemiaan. Kotkat esiintyi kapellimestarinsa **Pekka Ahosen** johdolla solistinaan nuori klarinettitaituri **Samuel Ahonen**, joka soitti mm. oman versionsa Erroll Garnerin *Mistystä* yhdessä isänsä kanssa. Kapellimestari **Matti Prepulan** soittolistalla oli myös vierailija laulaja **Markku Huhtala** sekä VPK:n oma **Outi Kuopio** duettona sekä monta Prepulan omaa erityissovitus.

Puhallinorkesterin soittajat oppivat aina muiden bändien esityksistä ja tukevat oman bändinsä soittajia myös heidän soittaessa muissa kokoonpanoissa. Yleisössä oli paljon muusikoita, jotka kuuntelivat, nauttivat ja oppivat.

Lämpimät kesäillat ja puhallinorkesterimusiikki ovat kuin luotuja toisilleen. Toivottavasti 16. elokuuta taianomainen ilta toistuu vuoden 2023 Puistokonserteissa, silloin siis lisää Laikunlavalle puhallinorkesteri-iltoja ja lisää bändejä!

(Maritta and John Hopkins)

August 16: A Magical Wind Band Evening at Laikunlava

Arkadics® Valmennusmenetelmä big band -soiton ja improvisoinnin opiskeluun

Arkadics® -valmennusmenetelmän juuret ovat jäljitettävissä vuoteen 1983, jolloin 16-vuotiaana sain johdettavakseni paikallisessa Kansalaisopistossa harjoitelleen Heinola Big Bandin.

Huomasin nopeasti, ettei minulla ollut työvälineitä opettaa big band -soittoon ja improvisointiin liittyviä konsepteja. Vasta-alkajien kannalta tuolloin saatavilla ollut helppo materiaali oli teknisesti ja teoreettisesti liian vaikeaa, eikä yksittäisistä kappaleista oikein tahtonut saada pedagogiseen käyttöön soveltuvaa yhtenäistä opetussuunnitelmaa. Opetustyössäni olen vuosikymmenien varrella havainnut, että opiskelijoiden kannalta kaksi tehottominta oppimistapaa ovat luennointi ja kirjojen lukeminen. Vanha kiinalainen sananlasku on kiteyttänyt tämän jo vuosituhansia sitten seuraavalla tavalla:

"Minkä kuulet, unohdat.
Minkä näet, muistat.
Minkä teet, opit."

Mielestäni opiskelijat oppivat tehokkaimmin tekemällä aktiivisesti opiskeltavaa asiaa käytännössä, sekä imitoimalla haluttua oppimista. Big band -soittoon ja improvisointiin liittyvät konseptit ovat siis opittavissa samoin kuin mikä tahansa uusi kieli, kuuntelun ja imitoinnin kautta. Sen tähden kirjan kuuntelureferenssit on aluksi tarkoitettu laulettaviksi yhdessä sykkeen kanssa, ja laulun aikana harjoitellaan samanaikaisesti soittimen sormituksia, vetoja tai lyöntejä. Tämä lähestymistapa kehittää tehokkaasti opiskelijoiden kehollis-kinesteettistä muistia, oppimisnopeutta, opittavan aineksen muistamista sekä oppimistapahtumaan liittyvää hauskuutta.

Kirjojeni opetusmateriaali ja pedagoginen lähestymistapa on löytänyt nykyisen muotonsa omien pedagogisten yritysten ja erehdysten kautta. Minulla on ollut opetustyössäni ainutlaatuinen mahdollisuus testata käytännössä mikä toimii ja mikä ei. Sain aikanaan ajatuksen big band -soiton ja improvisoinnin ryhmäopetuksesta **Paul Niemistöltä**, joka oli eräs mentorini puhallinorkesteripuolella. Oman valmennusmenetelmäni malli tulee suoraan puhallinorkesterikouluilta, ainoastaan musiikillinen sisältö on erilainen.

Kolmisen vuotta sitten aloin järjestellä siihen saakka irrallisina olleita harjoituksiani, ja samoihin aikoihin antoivat yhteiskunnalliset sulkutilat ja etätyö minulle tarvittavaa aikaa tälle hankkeelle. Tunsin tarvetta jakaa tietämystäni mahdollisimman monelle asiasta kiinnostuneelle sekä ylipäänsä helpottaa kapellimestareiden ja pedagogien työtä big band -toiminnan käynnistämisessä. Kirjoitustyön aikana oli lähtökohtanani tuottaa sen kaltainen oppimateriaali ja pedagoginen malli, jota olisin itse aloittelevana big band -musiikista ja improvisoinnista kiinnostuneena musiikinopiskelijana kaivannut.

Miten menetelmä hyödyttää puhallinorkesterilaisia?

Puhallinorkestereiden ohjelmistossa on usein sävellyksiä, joiden tyylinmukainen realisoiminen edellyttää big band -musiikin tuntemusta ja usein myös improvisointia. Arkadics® -valmennusmenetelmä tutustuttaa puhallinorkestereiden muusikot big band -soitossa tarvittavan artikulaation ja fraseerauksen lisäksi erilaisiin tyyliin, jazzteoriaan, improvisointiin ja jazzmusiikin historiaan. Valmennusmenetelmä on myös suurena apuna kapellimestareille, pedagogeille ja muusikoille big band -toiminnan käynnistämisessä.

IMPROVISATION

#61 BLUES 3-5-b7-9

SOINTUSÄVELILLÄ SOITTAMINEN - CHORD TONE SOLOING

SOLO

LAULAJA STREIKKIKANTTA

61

7

15

19

22

Q7

Q7

Q7

Q7

Q7

Q7

Q7

Q7

Opettele ulkoa kussakin sävelrajassa!

SOINTUSÄVELILLÄ SOITTAMINEN

Swing-kansalla improvisoivat soittajat saivat sooloihinsa materiaalia melodioiden rytmisestä muuntelusta, sointusävelillä soittamisesta ja blues-riiteistä.

SOINTUSÄVELIEN AVULLA SOITTI ANNA KUULIJALLE SELKEÄN KAVAN KAPPALEN HARMONIASTA.

SOINTUSÄVELISTÄ VOI TEHDÄ HUOMIOTA HERTTÄVÄMPÄ SEURANTILA TAVOILLA:

A. Käyttämällä sointusävelien kutsalla pidempää aika-avaraa

B. Soittamalla sointusävel fraasin ensimmäiselle tai viimeiselle äänelle

C. Soittamalla sointusävel fraasin ylimmälle tai alimmalle äänelle

D. Soittamalla sointusävel voimakkaalle tahdinosalle

E. Ornamenteimalla sointusävel (ks. harjoitukset #80-83)

Mihin menetelmä perustuu?

Play along -taustojen laulaminen ja imitoiminen yhdessä sykkeen kanssa luo soittajille mielikuvaa siitä, miltä big band -musiikin tulisi kuulostaa. Menetelmässä oppimistavoitteet ensin imitoidaan, sitten soitetaan, ja viimeisenä opitaan tunnistamaan kognitiivisesti teoreettisina ilmiöinä. Oppikirjat sisältävät 134 Play along -raitaa ja satoja linkkejä erilaisiin kuuntelureferensseihin.

Kokemukseni mukaan jazzin alkeisopetus painottaa liian varhaisessa vaiheessa soittoa ja asteikkoja, jonka seurauksena opiskelijat kasvavat teorialuokissa helposti ns. ajattelumoodiin. Arkadics® -valmennusmenetelmä painottaa kuuntelumoodia; melodioista ja niiden rytmisestä muuntelusta siirrytään bluesiin ja yksinkertaisiin riffeihin, jotka ovat helposti muistettavissa ja laulettavissa. Improvisointi ja soittaminen ylipäänsä on luontevinta silloin, kun soitamme sitä mitä kuulemme mielessämme, ei sitä mitä ajattelemme.

Menetelmä alkaa puhallinorkesterikoulujen tapaan yhdellä äänellä, ja se etenee kronologisesti jazzhistorian mukaan. Musiikin teoria on integroitu oppimateriaaliin ja yhteissoittoon, eikä aloitus välttämättä edellytä aiempia musiikkiopintoja. Sisältönsä puolesta Arkadics® -valmennusmenetelmä on 2-vuotinen big band -koulu ja improvisointiseminaari yksissä kansissa, ja sen oppimateriaali vaikeutuu progressiivisesti opintojen edetessä.

Oppimateriaalin sisältö

Arkadics® keskittyy neljään oleelliseen jazzpedagogiikan osa-alueeseen, jotka konsertteja ja ohjelmistoja valmistelevat pedagogit ja kapellimestarit joutuvat usein jättämään vähemmälle huomiolle. Nämä ovat: jazztyyli, jazzteoria, jazzhistoria ja improvisointi.

Tyylien ja historian tuntemus on tärkeää; aivan kuten klassisella puolellakaan ei Mozartin ja Stravinskyn musiikkia soiteta samalla tavalla (toivottavasti...), on myös big band -puolella paljon erilaisia improvisointiin ja aikakausiin oleellisesti liittyviä karaktäreja, joiden tunteminen on oleellisen tärkeää toivotun soinnin saavuttamiseksi.

Kenelle menetelmä on tarkoitettu

Arkadics® on kirjoitettu muusikoille, jotka

- suhtautuvat vakavasti koulutukseensa ja haluavat kehittyä soitossaan eteenpäin
- haluavat menetelmän, jossa opiskelija on aktiivinen tekijä
- ovat valmiita tekemään virheitä ja oppimaan niistä
- haluavat oppia hahmottamaan niitä tekijöitä, jotka ovat big band -soiton ja improvisoinnin pohjana
- haluavat opiskella menetelmän avulla, jossa jazztyyli, -teoria, -historia ja improvisointi ovat integroituina yhteissoittoon
- haluavat käyttöönsä menetelmän, joka ei edellytä aiempia improvisointiopintoja
- haluavat tietää, mistä heidän soittamansa musiikki on peräisin
- haluavat edetä opinnoissaan järjestelmällisesti ja johdonmukaisesti ja opiskella improvisointia kronologisesti jazzmusiikin historian mukaisesti
- haluavat opiskella ja ymmärtää ammattimuusikon työn asettamia vaatimuksia
- haluavat hyödyntää menetelmää, joka on ollut opetuskäytössä yli 35 vuotta
- haluavat oppia improvisointiin ja big band -soittoon liittyviä asioita, joita koulut eivät opeta.

Oppimateriaali soveltuu kaikille soittimille ja orkesterikoonpanoille sekä myös scat-laulajille. Kirjasarjaan kuuluu 13 oppikirjaa ja kaksi kirjaa kapellimestareille (kirjalistan voit katsoa osoitteesta www.arkadics.com). Jokaisesta oppikirjasta löytyy paljon soittotekniikkaan ja musiikilliseen ilmaisuun liittyviä soitinkohtaisia yksityiskohtia.

Kirjan jazzhistoriaan, jazztyyliin, jazzteoriaan ja improvisointiin liittyvät tekstit ja kuuntelureferenssit soveltuvat erinomaisesti myös musiikin historian ja musiikkitiedon opetusmateriaaliksi. Menetelmä soveltuu sekä ryhmä- että henkilökohtaiseen opetukseen.

Kirjoittaja Markku Renko on trumpettisti, säveltäjä ja opettaja, joka johtaa parhaillaan kahta puhallinorkesteria ja on ollut vuosien varrella mukana puhallinorkesterikilpailuissa, Sisun hallituksessa sekä eri puhallinorkesterien kouluttajana. Hänen työhistoriansa voi lukea osoitteesta www.arkadics.com.

Teksti: Markku Renko
Kuvat: Studio Kupu

55

SPOL

PUHALLINMUSIIKKIA

Trumpet 1 in B $\flat$

Urhea orkka
(The Brave Band)

Anne Kankare

$\text{♩} = 100$

Urhea orkka © Suomen Puhallinorkesteriliitto SPOL 2021

FinnBandShop

Puhallinmusiikkia PDF-tiedostoina
Tikko-kustannus, Fennica Gehrman, STM ja SPOL
www.finnbandshop.com

Eskelinen, Lumme, Männikkö, Pihl

PUHALLINPOSSUT

1. Possumarssi
2. Susilaulu
3. Maaillallelähtölaulu
4. Veli Huilu rakentaa talon (cowboylaulu)
5. Veli Klarinetti rakentaa talon (ragtime)
6. Veli Trumpetti rakentaa talon (swing)
7. Aamunkoitto
8. Susi hyökkää
9. Possumarssi uusiksi!

kesto 15:20 (grade 2) jäsenhinta 80 € (muut 100 €)

www.spolli.com

Sauli Saarinen: *Festival Music* **UUTUUS!**

Pirkanmaan Pinnan 2020 sävellyskilvan voittaja!
(grade 4,5)

Jussi Lampela: *If we must die* **UUTUUS!**

Pirkanmaan Pinnan 2020 sävellyskilvan kakkonen!
(grade 4)

Markku Viitasaari: *Global Winds* **UUTUUS!**

Pirkanmaan Pinnan 2020 sävellyskilvan kolmonen!
(grade 4)

Anne Kankare: *Urhea Orkka* **UUTUUS!**

Riemastuttava junnumarssi
(grade 1,5)

Anne Kankare: *Konstaapeli Hantti-Fantti* **UUTUUS!**

Pirkanmaan Pinnan 2020 sävellyskilvan satoa
(grade 1,5)

Anni Hautala: *Mesikämmen* **UUTUUS!**

Pirkanmaan Pinnan 2020 sävellyskilvan satoa
(grade 3)

Aki Knaappila: *Vaellus* **UUTUUS!**

Raikkaat sävyt ja harmoniat, Tampun tilausteos
(grade 2)

Aki Knaappila: *Häikäisevä läpinäkyvyys* **UUTUUS!**

Tyylikästä konserttimusiikkia, Tampun tilausteos
(grade 3)

Aksel Törnudd, sov. Raine Ampuja:

Sailor's Rap (grade 3,5) **UUSI EDITIO!**

Tero Lanu: *Fantasy Overture*

Puhallinorkesterien SM-kisojen 2022
B-sarjan pakollinen teos (grade 3,5)

Janne Laine

Iloinen metsämies (grade 2)

Kelpo konserttiteos SM-kisojen C-sarjaan

Alkeiset 1-5 ja 6-10

Testattuja alkeisteoksia

puhallin- ja lyömäsoittajille (grade 1,5)

Jorma Hirvelä

Parthenia (grade 4-)

Kunnon konserttimusiikkia!

Jyrki Koskinen

From Karelia with Love (grade 4)

Upea konserttiteos

Timo Katila

Kajastus (grade 1,5)

Orfeo con pelo largo (grade 4)

Huima laaja konserttiteos

Raitilla ramppaaja (grade 3)

Fantasia puhallinorkesterille ja pianosolistille

TILAUKSET:

www.finnbandshop.com (PDF)
spol.toiminnanjohtaja@gmail.com
(myös paperitilaukset ja PDF)